

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 37 • 19. desember
Sesjonen 2024–2025

Møte torsdag den 19. desember 2024 kl. 10

President: Morten Wold

Dagsorden (nr. 37):

1. Innstilling fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innst. 107 S (2024–2025))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025, kapitler under Energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025))
3. Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Stortinget, finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland (Innst. 5 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025), Prop. 1 LS (2024–2025) og Prop. 1 S Tillegg 1 og 2 (2024–2025))
4. Innstilling fra finanskomiteen om Ny saldering av statsbudsjettet 2024 (Innst. 90 S (2024–2025), jf. Prop. 36 S (2024–2025))
5. Referat

Presidenten [10:00:13]: Representanten Une Bastholm, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Mudassar Kapur vil fremsette et representantforslag.

Mudassar Kapur (H) [10:00:33]: På vegne av representantene Sandra Bruflot, Anne Kristine Linnestad, Charlotte Spurkeland og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om en gjennomgang av kommunesektorens oppgaver og tilskudd.

Presidenten [10:00:48]: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [10:01:06]

Innstilling fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innst. 107 S (2024–2025))

Presidenten [10:01:15]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 2 [10:01:20]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025, kapitler under Energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025))

Presidenten [10:01:38]: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter partienes hovedtalere og sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Ingvild Kjerkol (A) [10:02:04] (komiteens leder): Jeg vil legge fram energi- og miljøkomiteens tilråding, som regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet og budsjettpartner SV står bak.

Norge trenger mer kraft – det vet vi. Uten en god kraftbalanse og dermed rimelige kraftpriser vil både arbeidsplasser og norsk konkurransekraft gå tapt. Både NVE og Statnett har gjentatte ganger påpekt at landet står overfor en energikrise dersom det ikke investeres i mer produksjon og mer nettutbygging.

For å gi et bilde på den forsømmelsen energipolitikken faktisk har vært utsatt for de siste ti årene, skal jeg vise til noen tall. Da Høyre og Fremskrittspartiet inntok regjeringkontorene i 2013, lå det over 1 000 søknader inne hos NVE om økt kraftproduksjon, de fleste som en følge av ordningen med grønne sertifikater. Etter åtte år med Høyre og Fremskrittspartiet i regjering stoppet utbyggingen av fornybar kraft og nettinvesteringene nesten helt opp.

Da denne regjeringen tiltrådte, var det få utsikter til nye prosjekter på produksjonssiden. Da Arbeiderpartiet kom inn i Energidepartementet, lå det inne knappe 60 prosjekter til behandling for ny kraft. Vi ser at trenden nå er i ferd med å snu. Det er større interesse for effektoppgradering av vannkraftverk, det er åpnet for konsesjonsbehandling av vindkraft igjen, og det er blitt gitt flere konsesjoner til bakkemonteerte solkraftanlegg.

Det kraftoverskuddet som vi nå har, vil skrumpe inn mot 2030 hvis vi ikke girer om. Dette er åpenbare utfordringer som energipolitikken må løse. Jobben er ikke ferdig. Vi ser framover og jobber nå med konkrete grep for å hindre prissmitte fra kontinentet, og vi gir også garanti for at husholdningene skal ha trygghet for strømrægningen gjennom strømstøtten.

Regjeringens klimastatus og -plan viser også framdrift i klimapolitikken, hvordan vi hvert år forsterker innsatsen, og at vi nå når klimaforpliktelsene våre. I årets budsjett øker CO₂-avgiften som varslet, vi forsterker innsatsen for nullutslippslastebiler, ferger og hurtigbåter, og vi får på plass klima- og energikrav i CO₂-kompensasjonsordningen. Med det sikrer vi ikke bare forutsigbarhet, vi forsterker også innsatsen for en rettferdig grønn omstilling som folk kan være med på.

Presidenten [10:04:57]: Det blir replikkordskifte.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:05:11]: «Norge trenger mer kraft», starter representanten Kjerkol med å si, men dette er Arbeiderpartiets siste budsjett før valget, og resultatene i energipolitikken er fortsatt nedslående. Det er kun gitt konsesjon til 0,4 TWh mer kraft. Til sammenligning ble det gitt konsesjon til 16 TWh mer under Solberg-regjeringen, til både småkraft, vannkraft og vindkraft. Samtidig stamper bedriftene nå i kø for mer kraft og nett. I budsjettforliket bruker Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet nok en gang rekordmye oljepenger på å øke permanente offentlige utgifter, men jeg finner ikke en eneste bevilgning som vil øke kraftproduksjonen på kort sikt. Dette er til tross for at regjeringen erkjenner at mangel på kraft er en hovedårsak til at næringsliv og industri ikke klarer å omstille seg.

Mitt spørsmål er ikke hva som er Arbeiderpartiets skryteliste generelt i energipolitikken, det er egentlig om Kjerkol kan nevne én bevilgning i dette budsjettet – bare én – som vil bidra til å øke kraftproduksjonen på kort sikt.

Ingvild Kjerkol (A) [10:06:12]: Skrytelisten er det representanten Mathilde Tybring-Gjedde som står for her, men den må også ses i en sammenheng. Ikke minst må den måles opp mot den virkelige verden.

Det er faktisk sann at da Høyre og Fremskrittspartiet inntok regjeringkontorene i 2013, lå det over 1 000 søknader om økt kraftproduksjon hos NVE. Det tørket fullstendig opp de årene disse partiene styrte. Vi kjenner alle til kollapsen i 2019, og vi har ikke fått fram særlig store vindkraftprosjekter etter det. Økte bevilgninger til NVE har ført direkte til en sakskapasitet som gjør det mulig å si ja til flere kraftprosjekter. Vi ser nå at det er i ferd med å snu. Det er større interesse for effektoppgradering av vannkraft. Det er åpnet for konsesjonsbehandling av vindkraft igjen, og det er gitt flere konsesjoner til bakkemontert solkraft. Dette er tall ute i den virkelige verden som vi alle sammen gjør klokt i å forholde oss til.

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:07:29]: Arbeiderpartiet og regjeringen skryter av at det er en endeløs kø

med konsesjonssøknader – nå opp mot 1 000. Dette minner litt om å skulle skryte av at helsekøene vokser. Saksbehandlingsskapasiteten og saksbehandlingstiden er ikke akkurat veldig mye å skryte av. Så har man sett en regjering som har økt bevilgningene til NVE, og som har gitt dem styringsinstruks om å øke saksbehandlingsskapasiteten. Når man da ser på de to siste årene, har antallet ansatte økt med 99 – til totalt 683 – men det er kun ti årsverk som går til vannkraftkonsesjoner og syv som går til sol og vind. Hvordan kan da representanten fra Arbeiderpartiet og regjeringen mene at man har levert på mandatet om mer saksbehandling og flere konsesjoner?

Ingvild Kjerkol (A) [10:08:33]: Energipolitikken blir ikke ferdig. Vi er sultne, og vi må få opp tempoet. De satsingene som representanten viser til, er en styrking av energimyndighetene som gir konkrete resultater. Bevilgningene til NVE er økt med over 300 mill. kr i løpet av denne regjeringsperioden. De har gått til bl.a. digitalisering, analyser, utvikling av ulike kraftmarkedsmodeller og økt saksbehandlingsskapasitet. I energi- og konsesjonsavdelingen i NVE har det i denne perioden vært gjort over 2 000 vedtak og innstillinger. 1 100 av dem er nettsaker og over 500 gjelder vannkraft, vindkraft og solkraft. Det er rett og slett ikke en riktig framstilling representanten Nilsen bidrar med. Det blir mer kraft med denne regjeringen.

Ola Elvestuen (V) [10:09:43]: Først, fra tidligere perioder: De grønne sertifikatene ble nevnt, og i 2015 gikk de fleste investeringene til Sverige. Endringene i Norge skjedde da vi endret avskrivingsreglene på vindkraft og gjorde det likt som i Sverige. Det ble bygd 15 TWh fram mot 2020. Det var det Venstre som forhandlet inn den gangen, det er historien.

Så nevner representanten samarbeid med Europa og dette med prissmitte, og her er jeg ganske forvirret med tanke på de siste dagers diskusjoner, for dette med prissmitte har jo vært der lenge. Det var der lenge før de høye prisene kom i 2021 – det var der også tidligere. Vi har en kraftutveksling med Europa, vi har bl.a. hatt det lenge med Danmark. Min forvirring med hensyn til Arbeiderpartiet dreier seg om fornyelse av kraftkablene til Danmark. Er Arbeiderpartiet nå imot en slik fornyelse, er man for, eller er det helt uavklart?

Ingvild Kjerkol (A) [10:10:44]: Jeg vil gjerne bidra til at representanten Elvestuen blir mindre forvirret. I Hurdalsplattformen, som denne regjeringen regjerer ut fra, står det at man ikke skal ha nye utenlandsforbindelser i denne perioden. Det er en videreføring av det resonnementet når Arbeiderpartiets programkomité nå er veldig tydelig på at vi ikke ønsker å fornye de to

kablene – blant flere – gjennom Skagerrak til Danmark, fordi det gir en prissmitte over til en region i Norge som opplever å ha uforutsigbare strømpriser. Snittprisen i regionen, i Sørvest-Norge, har heldigvis vært på 50 øre per kWh, men i forrige uke opplevde vi sjokkpriser, helt oppe i 13 kr per kWh. Da er ett av flere grep i en helhetlig energipolitikk at vi søker å skjerme den regionen som har overskudd av kraft, for den type smitte fra kontinentale priser i Tyskland.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:11:59]: Vi er vel alle enige om at en trenger å bygge ut mer kraft, men i den regionen jeg tilhører, NO2, er det paradoksale at en har veldig mye overskudd av kraft. Jeg møtte en del forståelse for høye priser da det var tomme magasiner – det var en viss forståelse for at knappheten gjorde at det ble høy pris. Men når magasinene – jeg skal ikke si at de renner over – er godt over medianen og såpass fulle, og det er vi veldig glad for i et forsyningsperspektiv, blir frustrasjonen over høye priser mye, mye større. Så svarer representanten at det raskeste vi kan gjøre, er ikke å fornye kablene til Danmark, som jo er i 2026 – kanskje vil man bare drifte videre med de gamle kablene, og at det kanskje ikke har så stor effekt. Vi snakker om å forsterke strømsøtten, ikke svekke den, som Arbeiderpartiet har gjort, eller se på en utvekslingsregulator som virker inn på vannstanden i magasinene og presser prisen opp på eksporten. Jeg tror mange f.eks. på Sørlandet aksepterer eksport så lenge prisen er høy, og så lenge de får en lav pris hjemme. Hvorfor vil ikke Arbeiderpartiet se på sånne prissoner eller mekanismer som sikrer lav pris hjemme?

Ingvild Kjerkol (A) [10:13:09]: Det «raskeste vi kan gjøre», er knyttet til en konkret sak, nemlig utenlandsforbindelser. I den sammenheng vil kablene, hvis vi ikke erstatter dem, representere ca. 10 pst. «influx» på prisen. Så i den sammenheng er det det raskeste man kan gjøre.

Stortinget vedtok en forlengelse av strømprisstøtten i forrige uke. Vi mener den er veldig viktig. Vi ser også at de endringene vi har gjort med kontraktsunntaket, åpner for at næringslivet, som ikke har strømsøtte, kan inngå fastpriskontrakter. En gledelig nyhet denne uken er at et av selskapene tilbyr fastpriskontrakter for næringslivet på 60–65 øre per kWh. Det er bra, men vi er ikke fornøyd med det. Vi jobber med flere ting for å få en stabil kraftsituasjon og ikke minst rimelige priser til husholdningene og næringslivet vårt.

Presidenten [10:14:09]: Replikordskiftet er omme.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:14:28]: Høyre vil styrke norsk konkurransekraft og sikre at norsk nær-

ingsliv har flere ben å stå på i årene framover. Utslippene må ned og verdiskapingen opp.

Til tross for at regjeringspartiene og SV i budsjettforhandlingene nok en gang tar snarveien innom oljefondet istedenfor å prioritere, er budsjettet blottet for satsing på omstilling og økt konkurransekraft. Rekordmye oljepenger og rekordhøye skatter går til å finansiere permanente økninger i offentlige utgifter. Regjeringen avlyser sitt eget omstillingsmål, og avstanden mellom klimaretorikk og effektive tiltak er større enn noen gang. Samtidig ser vi at klima- og energiomstillingen i norsk næringsliv er i motbakke. Over hele landet står bedrifter i kø for å få kraft og nett til å kutte utslipp og omstille seg. En rekke industriprosjekter skrinlegges og utsettes, og regjeringen styrer Norge mot høyere strømpriser både for næringsliv og for folk. Det gis knapt konsesjon til ny kraft. 0,4 TWh er tall i den virkelige verden. Jeg merker meg at representanten Kjerkol ikke klarer å nevne ett tiltak i dette budsjettet som vil øke kraftproduksjonen på kort sikt.

Høyre prioriterer annerledes i sitt budsjett. Vi foreslår 200 mill. kr til en solsatsing, der solparker kan få investeringsstøtte basert på auksjoner, et kompetansesenter for kraft som skal støtte kommuner med ny kraftproduksjon, mer til hurtigbåtprogrammet og omstilling av tungtransporten og et punktutslippsprogram i Enova med et nytt mandat som gjør det mulig å støtte industrien i å skalere opp utslippskuttene sine. Det handler om konkurransekraften til norsk industri i en framtid der de enten må omstille seg eller legge ned eller flagge ut.

Dette kommer i tillegg til alle tiltakene Høyre har fremmet de siste årene for å få mer kraft og nett raskere. Til sammen foreslår vi tiltak i budsjettet vårt som tallfestet kutter utslipp med 250 000 tonn mer CO₂ enn det Støre-regjeringen gjør neste år, samtidig som vi sikrer lavere skatter for næringslivet og folk, og viderefører strømsøtten. Forurensere skal betale, men folk flest skal få beholde mer av sin egen inntekt. Det er et grønt – ikke et rødt – skattesifte, som også gir næringslivet mulighet til å omstille seg.

Norsk industri trenger ren og rimelig kraft. Det er vår oppgave å sikre at klima- og energipolitikken er et konkurransefortrinn for næringslivet framover, ikke en konkurranseulempe.

Så kan jeg fort nevne at Høyre fortsatt ønsker å lete mer etter olje og gass i årene framover, for å ha forutsigbare rammevilkår for næringslivet og for å få mer kraftproduksjon.

Med det tar jeg opp forslagene som Høyre er med på.

Presidenten [10:17:07]: Representanten Mathilde Tybring-Gjedde har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Mani Hussaini (A) [10:17:20]: Forrige uke hadde vi strømpriser på oppimot 13 kr per kWh. Dette er i en region som har høy produksjon av kraft og fulle magasiner, men som likevel i enkelttimer må betale 13 kr per kWh.

Arbeiderpartiet mener at folk i Norge ikke skal straffes for feilslått tysk energipolitikk. Derfor var vi i forrige uke ute og varslet at i neste stortingsperiode kommer vi ikke til å fornye de to danmarkskablene, Skagerrak 1 og Skagerrak 2, som står for ca. 10 pst. av Norges eksportkapasitet. Mange partier har flagget sin mening, men partiet Høyre, som i veldig mange andre saker har skygget banen, sitter stille i båten. Spørsmålet mitt til representanten Tybring-Gjedde er: Hva mener Høyre om Skagerrak 1 og 2? Blir det bygd ut dersom Høyre vinner valget neste år?

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:18:22]: Det er jo fristende å stille Mani Hussaini det samme spørsmålet, siden regjeringen og Arbeiderpartiet sier to ulike ting, men jeg kan i hvert fall begynne med å si at det var helt ekstraordinære strømpriser i forrige uke, som er helt uakseptabelt. Folk skal ikke oppleve at strømprisene øker så kraftig. Derfor er det bra at man har strømsøtten. Vi ønsker også å forbedre ordningen med fastprisavtaler for bedriftene samt en rekke andre ekstraordinære tiltak for å utjevne forskjellene mellom strømprisregionene.

Når det gjelder danmarkskablene, er dette kabler som skal stå fra kanskje 2034 og utover. Da er spørsmålet: Hva er konsekvensene, og hva er fordelene ved å skrote dem? Dette vet jo ikke representanten.

Jeg er opptatt av at vi tar valg som er bra for forbrukerne og for næringslivet over tid. Jeg er bekymret for at man nå knapt bygger ny kraft i Norge, mens Danmark f.eks. investerer kraftig i mer kraftproduksjon. Derfor er det fint å få kunnskap på bordet før man tar en beslutning.

Aleksander Øren Heen (Sp) [10:19:27]: Me kunne høyra representanten Tybring-Gjedde seia i innlegget sitt at kraft skulle vera eit konkurransefortrinn, ikkje ei ulempe. Skal ein lukkast med det, er ein òg avhengig av å ha ein pris på den krafta som gjer at det faktisk blir eit konkurransefortrinn – ikkje berre tilgang på kraft, men at prisen er avgjerande.

Me har hatt ein runde med høge straumprisar førre veke. Me såg lite til ny politikk frå Høgre i den diskusjonen. Eg les òg i budsjettet at ein vil basera havvindsatsinga til Høgre på hybridkablar. Då er det relevant å spørja om ein trur at det å byggja ut mykje havvind basert på hybridkablar, som òg vil auka eksportkapasiteten, vil gje

lågare prisar – som nettopp sikrar at krafta blir eit konkurransefortrinn, og ikkje ei ulempe – for all erfaring med kablar så langt er jo at prisen aukar.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:20:20]: Det er helt riktig at Høyre stemte imot regjeringens unødvendige dyre løsning på Sørlege Nordsjø II, hvor man endte opp med 23 mrd. kr som skattebetalerne må betale, fordi Vedum og Senterpartiet er imot hybridkabler. Men det representanten unnlater å nevne, er at hybridkablene er koblet til et kraftverk. Det er altså koblet til mye mer havvindproduksjon, som gir mye mer kraft inn i nettet, som netto også gjør at man får lavere strømpriser for forbrukerne. Jeg vil anta at lavere priser for forbrukerne er en av grunnene til at Arbeiderpartiet og Senterpartiet har en havvindsatsing og ønsker å bygge ut mer havvind i årene framover.

Så vil jeg nevne at skal man få skala i havvindutbyggingen, skal man nå regjeringens egne mål om 30 GW havvind, må man ha hybridkabler. Det er jo en grunn til at regjeringen selv har bedt Statnett utrede hybridkabler for neste fase av Sørlege Nordsjø II, i tillegg til at Statnett har sagt at det går an å dimensjonere de kablene slik at strømprisene er lavere for norske forbrukere, og man får mer kraft inn i nettet.

Lars Haltbrekken (SV) [10:21:30]: I 2007 så vi et samlet storting sette i gang en gedigen satsing fra Norges side for å ta vare på regnskogen. Det er et viktig tiltak både ut fra hensynet til natur og til klima. I Høyres forslag til statsbudsjett ser vi nok en gang at Høyre foreslår å kutte i denne svært viktige klima- og natursatsingen. Det er ikke første gang. Vi har gjentatte ganger de siste årene sett forslag fra Høyre om å kutte i regnskogbevaringen.

Hvis vi ser til den foretrukne regjeringspartneren for Høyre, Fremskrittspartiet, raderer de ut hele regnskogsatsingen i sine forslag til statsbudsjett. Så mitt spørsmål er: Er det vi nå ser fra Høyre, starten på slutten for den internasjonalt viktige satsingen på bevaring av regnskog?

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:22:36]: Høyre foreslår å omprioritere 100 mill. kr fra regnskogsatsingen over til å reversere regjeringens kutt på frivillig skogvern her i Norge. Det er fordi vi mener at frivillig skogvern er en viktig ordning, som bidrar til lavt konfliktnivå, og som gjør at vi verner og bevarer det som også er viktige økosystem i norske skoger. Jeg vil understreke at regnskogsatsingen fortsatt er på 8 pst. av Norges bi-standsbudsjett, over 4 mrd. kr, og det er en stor satsing, som også Høyre viderefører.

Så kunne selvfølgelig Høyre gjort det samme som Sosialistisk Venstreparti og heller bare økt oljepengebruken for å omprioritere på budsjettet, men i motset-

ning til Sosialistisk Venstreparti er vi opptatt av at norske familier får rentekutt i årene framover, og i hvert fall så raskt som mulig, slik at boliglånene blir litt mindre tøffe å bære. Derfor prioriterer vi heller i budsjettet enn bare å øke oljepengetruken.

Sofie Marhaug (R) [10:23:45]: Nå har vi hørt særlig Høyre, men også Arbeiderpartiet, snakke om at vi må bygge mer kraft for å få lavere strømpriser. Men vi har kraftoverskudd i Norge og likevel høye strømpriser. Jeg skal likevel stille et spørsmål om noe litt mer konkret enn det fra Høyres budsjett, og det gjelder penger til energieffektivisering, for Høyre flytter 100 mill. kr fra Husbanken til Enova og later som om det er en økning. Det er det jo ikke. Det er å flytte penger.

Tidligere i år kom Forbrukerrådet og Leieboerforeningen med en rapport om energifattigdom. De som sliter aller mest med energifattigdom, er de som bor i kommunale boliger, og det er nettopp det penger fra Husbanken går til. I tillegg er kommunene i krise. Mitt spørsmål til Høyre er: Hvordan skal man energieffektivisere i kommunale boliger med den prioriteringen Høyre har gjort?

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [10:24:45]: Vi øker bevilgningene til energieffektivisering med 50 mill. kr totalt sett i vårt alternative budsjett, og så øremerker vi 100 mill. kr til en ordning i Husbanken for lavinntektsfamilier. Det er fordi vi ønsker at det skal være mer målrettet mot dem som trenger det aller mest, og som vi vet ikke kan ta investeringer i strømsparing i egen bolig eller der de leier. Vi mener også det har vært riktig å øke disse bevilgningene i Enovas ramme, nettopp fordi strømkostnadene i mange kommuner allerede nå er en del av husleien i en del kommunale boliger. Vi mener derfor det er mer målrettet å ha en egen ordning mot lavinntektsfamilier.

Jeg vil også understreke at enøk er helt avgjørende i årene framover for å spare energi, og da må man gjøre det i kommunale bygg og i næringsbygg, og man må ha ordninger som støtter husholdningene i å ta de grepene.

Presidenten [10:25:20]: Replikskordskiftet er omme.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [10:25:49]: Vår viktigste jobb som folkevalgte er å bidra til trygg og ansvarlig økonomisk styring. Mange merker høyere priser og renter i hverdagen, og i denne tiden er det viktig å sikre gode tjenester for alle i Norge og skape et mer rettferdig skatte- og avgiftssystem. Det gjør regjeringspartiene sammen med vår budsjettpartner SV.

Senterpartiet mener Norge også i framtiden skal være en energinasjon som utnytter det store ressurspotensialet vi har i dette landet. Gjennom ny vannkraft,

vindkraft, solkraft og bioenergi skal vi legge til rette for satsinger som gir mulighet for å skape nye arbeidsplasser. Vi fortsetter havvindsatsingen i høyt tempo, som kan gi store muligheter for ny industriutvikling samt tilgang på sårt tiltrengt kraft. Samtidig satser denne regjeringen på energieffektivisering for bedre å utnytte den kraften vi har.

Strømkompensasjonsordningen videreføres for å gi en trygghet for husholdningene, frivilligheten, veksthusene og landbruket.

Regjeringen er tydelig på at norsk olje- og gassnæring skal utvikles, ikke avvikles. Vi sikrer fortsatt gode rammevilkår for Norges viktigste næring, en næring som i dag er avgjørende for europeisk energiforsyning, stabilitet og velferd.

Det grønne skiftet gir store muligheter, men også utfordringer. Regjeringen øker omstillingstempoet i hele samfunnet med en forsterket klimapolitikk. Samtidig trygger vi en mer geografisk og sosialt rettferdig omstilling og viser at klimamålene kan nås uten at kostnadene for vanlige folk blir for store.

I Norge skal vi ha nasjonal kontroll over naturressursene – fordi naturressursene tilhører folket i fellesskap, og fordi nasjonal kontroll er en forutsetning for en rettferdig utvikling av samfunnet. Utnyttelse av våre felles kraftressurser skal gi goder tilbake til befolkningen. Dette har vært avtalen mellom kraftprodusent, stat og innbyggere som energinasjonen Norge er bygd på, og som har gitt legitimitet til energipolitikken.

De siste årenes tidvis skyhøye og ustabile strømpriser bryter denne avtalen. Skal støtten til energipolitikken gjenreises, må den nasjonale kontrollen styrkes, og prissmitten må reduseres. I regjeringen har Senterpartiet fått stoppet en ny utenlandskabel til Skottland, og vi har sikret at første fase av havvindsatsingen på Sørlige Nordsjø II legges til Norge.

Senterpartiet sier nei til å erstatte de eldste danmarkskablene. Vi må begrense prissmitten og ikke øke den. Denne uken vedtok et samlet fylkesting i Agder å si nei til å fornye danmarkskablene som snart skal fases ut. Dette håper jeg at de får gjennomslag for i sine respektive partier nasjonalt, for vår landsdel har nok kraftutveksling.

Presidenten [10:28:45]: Det blir replikkordskifte.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:28:59]: Låten «I Want to Break Free» av Queen har vært en hit helt siden den ble sluppet i 1984. Den symboliserer at man vil bryte ut av noe tvangsmessig, tydelig symbolisert ved at alle bandets medlemmer i musikkvideoen er kledd opp som dragartister.

Assosiasjonen til Senterpartiet er slående, om enn kanskje ikke åpenbar, men de er altså del av en regjering

som har videreført politikken om å elektrifisere sokkelen. Det er bra og viktig for gassutvinning fra Barentshavet og for å nå klimamålene, men regjeringen har ingen omtanke for at kraftnettet på land blir tappet. I utkastet til partiprogram er Senterpartiet hjertens enige med Høyre i at olje- og gassnæringen må ta et større ansvar og må pålegges å bidra med erstatningskraft ved videre elektrifisering.

Hvorfor gjennomfører ikke Senterpartiet denne gode politikken når de er i regjering? Kan representanten bekrefte at hun har et ønske om å «break free» fra Arbeiderpartiet i dette spørsmålet?

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [10:29:59]: Det kan være at vi begge, både representanten Thorheim og jeg, hadde gjort oss godt som dragartister!

Når det gjelder koblingen mellom elektrifisering og de framtidige prosjektene, tror jeg det etter hvert har blitt et samlet storting som nå ser at næringen må bistå bedre i det. Senterpartiet er tydelig på at de framtidige prosjektene som eventuelt skal elektrifiseres, må komme med havvind eller annen teknologi. Det er ikke tvil om at vi må sørge for at kraften på land ikke blir sendt ut på sokkelen og bidrar til at norsk næringsliv svekkes.

Terje Halleland (FrP) [10:30:58]: Forutsigbarhet og stabile rammevilkår er noe næringslivet vårt setter pris på. Jeg trenger ikke å rippe opp i så mye av denne regjeringens skattepolitikk, for den har stort sett vært stabilt ustabil, men to ganger i året – både under forhandlingene om statsbudsjettet og i forbindelse med revidert budsjett – kommer det endringer. Dette er endringer som ødelegger for forutsetningene for næringslivet vårt, og som ikke har noe med budsjettet å gjøre. Vi opplevde det i forbindelse med 26. konsesjonsrunde, vi har opplevd det i forbindelse med endringer av utlyste TFO-runder, og nå opplever vi det når det gjelder havbunnsmineraler.

Mitt spørsmål er veldig enkelt: Gjør representanten Mykjåland seg noen tanker om hva en slik uforutsigbarhet egentlig betyr for næringslivet?

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [10:31:48]: Uforutsigbarhet er ikke bra for noe næringsliv. Av hensyn til budsjettenighet med SV var det viktig å få en utsettelse når det gjaldt dette med havbunnsmineraler, men Senterparti–Arbeiderparti-regjeringen har vært tydelig på at vi ikke skal stanse dette. Vi skal fortsette med miljøkartleggelser og sørge for at det blir en god vurdering av de tiltakene som eventuelt skal settes inn i framtiden.

Jeg støtter egentlig ikke representanten Hallelands utgangspunkt, for det går godt i norsk industri og næringsliv. Vi ser at det er stor aktivitet. Det er veldig forståelig at Fremskrittspartiet ikke ønsker å løfte det, men det er realiteten.

Ola Elvestuen (V) [10:32:59]: Vi trenger også å ta vare på natur, og det er mange kutt fra regjeringens side i dette budsjettet når det gjelder det. Når vi skal ta vare på natur, trenger vi å støtte opp under dem som jobber for naturvern rundt omkring i landet. Nå er det et par av dem som blir borte. Vi har bl.a. ansvarsarten villaks, og vi har bygget opp Nasjonalt villakssenter, med avdelinger i Tana, Namsos, Lærdal og Lyngdal. Støtten til dette videreføres ikke. Vi kan lese at Namsos er i ferd med å bli borte, og at de sliter veldig i Lyngdal.

Det er også en vanskelig situasjon for sjøfugl i Norge. Runde Miljøsender har tidligere hatt en fast støtte fra departementet hvert år, men nå fjernes også den. Dette er et samlingspunkt for kunnskap over hele landet.

Mener Senterpartiet at det er riktig å fjerne denne støtten? Dette er aktive folk som jobber for natur rundt omkring i landet.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [10:34:01]: Senterpartiet er også bekymret for villaksen, spesielt det vi så etter forrige runde. Når det gjelder de ulike villakssentrene, vil det fremdeles være autoriserte senter i Norge. Vi vet at Lindesnes er et av sentrene som nå har fått mulighet til å bli autorisert. Jeg er uenig i at vi svekker dette. Det vi er opptatt av, og det vi har sagt til dem som har tatt kontakt med oss om dette, er at det handler om å se muligheter til å samarbeide når det gjelder de ulike administrative kostnadene. Det er ikke tilfellet at vi begrenser muligheten for villakssentrene. Dette handler om at vi nå får en autorisering, og det handler om kvalitet. Jeg er ikke i tvil om at vi skal fortsette å jobbe for en styrket villaksstamme i Norge.

Une Bastholm (MDG) [10:35:06]: I regjeringens plattform står det at klima og natur skal være rammen for all politikk, men for hvert forslag til statsbudsjett regjeringen har levert, har de foreslått kutt til viktige ordninger for klima og miljø, som frivillig skogvern og Klimasats. I år foreslo de kutt i skogvern og Klimasats, men også i Natursats og til og med kutt i tilskuddene til kommuner for nitrogenrensing av Oslofjorden. Dette er ordninger som er underfinansiert, og som er godt brukt. Det er dokumentert at de har en kjempeviktig effekt, både for biologisk mangfold og for å få ned utslippene i Norge.

Hvorfor klarer ikke regjeringspartiene å finne plass til disse ordningene i sine budsjettforslag? Hvorfor er de avhengig av at et tredje parti i Stortinget skal forhandle inn de aller viktigste miljøseirene for naturen år etter år?

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [10:36:08]: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV legger samlet fram et felles budsjett. Det er helt riktig at dette har vært viktige saker for SV å fremme overfor regjeringen, men det er ikke slik at

det ikke har vært tilskudd eller penger til frivillig vern. Senterpartiet er opptatt av frivillig vern, men vi er minst like opptatt av at vi skal ha en ansvarlig og bærekraftig bruk. Noe av utfordringen i debatten om å ta vare på natur er at man veldig fort snakker om vern. Vi må sørge for at vi bruker naturen på en forsvarlig måte framover. Vi skal gå fra en fossil tilværelse til en grønn omstilling, og det å tro at vi ikke skal bruke naturen i en bærekraftig forvaltning framover, er utopi.

Presidenten [10:37:04]: Replikordskiftet er omme.

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:37:23]: Energi- og klimadelen av Fremskrittspartiets statsbudsjett følger de samme linjene vi benytter i resten av vårt budsjett: fornuft og fakta framfor føleri og ideologi, kost-nyttevurdering av resultater framfor kostbar symbolpolitikk og ønsketenkning. Vi skal føre en politikk som ivaretar forholdene med ren, rikelig og rimelig tilgang på energi i Norge. Det har vært det vi har bygget landet vårt på de siste hundre årene, og det skal være forutsetningen også framover.

Fremskrittspartiet reduserer utgiftene. Vi kutter sløsing, og vi øker satsingen der det monner mest. Vi står for seriøs energipolitikk, ikke kostbar klimapopulisme og urealistiske løsninger. Vi står for en offensiv og forutsigbar olje- og gasspolitikk, og vi skal være en forutsigbar leverandør av olje og gass fram til 2050 og langt forbi. Vi skal være den voksne og ansvarlige aktøren blant europeiske drømmere. Vi skal også ha en olje- og gasspolitikk som ikke avgjøres med årlige og halvårlige statsbudsjetter og reviderte statsbudsjetter, der det kommer inn som en del av statsbudsjettforhandlingene.

Vi ønsker en strømstøtte på 50 øre per kWh. Når prisen blir på mer enn 50 øre, skal staten ta den regningen. Vi har sett rekordhøye inntekter fra kraftbransjen til staten i det siste, og en brøkdell som refunderes. I de siste dager har en sett at Arbeiderpartiet på sin side har vært ute og skrytt av at jo høyere strømprisen er, jo mer strømstøtte får man tilbake. Det kan sammenlignes med at jo flere flasker brus man drikker, jo mer pant får man om man returnerer dem tilbake. Det er en mager trøst. Advarslene vi ser om økt forbruk, er skrivebordsteori, for det er ikke der vi ser de største økningene på strømforbruk i tiden framover.

Det er morsomt og interessant å se her i dag at talepunkter og tilnærmingen til energipolitikken mot Tyskland er det samme som Fremskrittspartiet har målbåret nå i flere år. Vi har sagt her i flere år at våre europeiske motparter må ta mer ansvar for egen energipolitikk. Det er derfor vi ønsker en reforhandling av disse avtalene, og vi ønsker tiltak for å redusere den prissmitten vi ser på kontinentet. Dette gjør aller mest innhogg i prisområde NO2. Regjeringen framstår derimot som en vandrende

regjeringskonferanse, men vi ønsker alle tiltak velkommen nå.

Vi ønsker med vårt budsjett å gå tilbake til satsing på det som virker: vannkraft, småkraft, bergvarme og fjernvarme, vi ønsker å få utredet og legge til rette for mulig kjernekraft, vi ønsker en satsing på skog og foredling av den, og vi ønsker en ivaretagelse av natur ved ikke å forbruke naturen med urealistiske klimaprosjekter.

Jeg tar opp forslaget Fremskrittspartiet har alene.

Presidenten [10:40:27]: Representanten Marius Arion Nilsen har tatt opp det forslaget han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Linda Monsen Merkesdal (A) [10:40:49]: Politiken til Framstegspartiet er litt som «long covid». Ein ser ikkje heilt kor gale det er, men langtidsverknaden er katastrofal. I det alternative budsjettet til Framstegspartiet skal dei setja kroken på døra for all industri. Dei skal kutta i heile verkemiddelapparatet som gjeld grønn omstilling, eit verkemiddelapparat som skal sikra både arbeidsplassar og industri i heile Noreg. Grøn omstilling er ikkje eit val, det er eit krav for at vi skal vera konkurransedyktige i framtida. Noreg er på toppen av grøn innovasjon.

Vi er heilt einige om at vi treng meir kraft. Framstegspartiet vil byggja ut kjernekraft, og då blir mitt spørsmål: Kva skal Framstegspartiet bruka den ekstremt subsidierte atomkrafta si til når all industri ligg stengt? Er det for å selja det dyrt til hushaldningane og utlandet?

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:41:54]: Jeg takker for spørsmålet. Jeg fikk dessverre ikke med meg betegnelsen i begynnelsen, men jeg får bare anta at det var positivt, selv om det sikkert ikke var det. Jeg velger å tolke representanten slik.

De grønne satsingene vi ser fra regjeringspartiene, er ikke akkurat en ubetinget suksess. I disse dager gikk Norsun konkurs. Det er bare et halvt års tid siden tidligere næringsminister Vestre var der og heiet dem fram.

Fremskrittspartiet ønsker en fornuftig grønn omstilling. Vi ønsker ikke en tvungen, kostbar og symbolsk grønn omstilling. Vi ønsker å bygge kjernekraft hvis behovet for kraften er der, og hvis prisene er fornuftige. Vi har ingen planer om å være dem som går først og bygger kjernekraft, og være dem som tar utviklings- og prototypekostnadene.

Hans Inge Myrvold (Sp) [10:43:06]: Eg skal prøva å fanga merksemda til representanten frå starten av. Det var ikkje utelukkande positivt (munterheit i salen).

Senterpartiet har vore ein tydeleg motstandar av både tredje og fjerde energimarknadspakke. Framstegs-

partiet var derimot ein ivrig tilhengjar av tredje energimarknadspakke, men hevdar no å ha snudd i det spørsmålet. Kan representanten frå Framstegspartiet garantera for at det ikkje vil vera aktuelt for Framstegspartiet å sitja i eller støtta ei potensiell regjering som går inn for fjerde energimarknadspakke?

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:43:49]: Denne gangen fikk jeg med meg alt fra starten av. I sted var det litt utydelig i begynnelsen, men vi finner ut av det i referatet senere.

Det er riktig at Fremskrittspartiet var med og innførte tredje energimarkedspakke da vi satt i Solberg-regjeringen. Da vi gikk ut av Solberg-regjeringen, stemte vi for Senterpartiet sitt forslag om å stoppe innføringen av tredje energimarkedspakke, og vi har også fått et landsmøtevedtak – i 2022 – på at vi ikke ønsker å innføre fjerde energimarkedspakke. Det er fordi vi ser store utfordringer med en tettere tilknytning til et Europa vi mener har en lite realitetsorientert energi- og klimapolitikk. Vi ser jo en del av konsekvensene med det via kabel-prismitten.

Ultimatum er det landsmøtet, landsstyremøtet og partiledelsen som gir, så det ville vært hule ord fra meg – det får man komme tilbake til.

Lars Haltbrekken (SV) [10:45:05]: Fremskrittspartiet vil kjøpe klimavoter for å nå Norges utslippsmål. Hva er det? Jo, det er å betale for den grønne omstillingen i utenlandsk industri. Hva er det norsk industri ber om? Norsk industri ber om hjelp til å kutte sine utslipp og til å få omstilt seg i Norge, sånn at de er rustet for en framtid hvor forbrukerne etterspør varer og tjenester lagd uten utslipp av klimagasser. Fremskrittspartiet vil at denne omstillingen skal skje i alle andre land enn i Norge, gjennom å kjøpe klimavoter.

Mitt spørsmål er da: Hvorfor vil Fremskrittspartiet la norsk industri i stikken og i stedet styrke utenlandsk industri i den framtidige konkurransen?

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:46:09]: Snarere tvert imot – Fremskrittspartiet er norsk industris beste venn, og det har vi vært i lang tid, akkurat som vi er norsk olje og gass' beste venn. Vi heier på fornuftige løsninger, og vi ønsker derfor ikke urealistiske og utopiske klimamål. Vi ønsker å regne med skogen med tilsvarende referansebane som EU gjør, sånn at vi kan bokføre 10 millioner tonn CO₂ der. Vi har også en lavere klimamålsetting enn andre partier her på Stortinget, så det er mye mer realisme i den klimaplanen vi bringer til torgs.

Det man også ser i Europa, er en verdensdel som er på vei inn i solnedgangen, med den energi- og klimapolitikken de fører. Hvis det kun er Europa som er det framtidige markedet, all den tid verdiskapingen går ned og

økonomien er i stagnasjon eller resesjon, tror jeg de også må realitetsorientere seg etter hvert.

Sofie Marhaug (R) [10:47:21]: Fremskrittspartiet var også EUs beste venn da de satt i regjering. De var ikke bare med på å innføre tredje energimarkedspakke, de hadde energiministeren, Terje Søviknes, som innførte tredje energimarkedspakke.

Mitt spørsmål handler egentlig om noe annet. Fremskrittspartiet må på en måte bestemme seg, mener jeg, for om de er mest mot subsidier, eller om de er mest mot klima. I sitt alternative budsjett har Fremskrittspartiet en del klima- og naturfiendtlige subsidier, f.eks. til skogsbilveier og til å drive kullgruven på Svalbard. Jeg er sikker på at representanten Nilsen vil peke på sikkerhetspolitikk for å forklare det siste, men mitt spørsmål er likevel: Hva er Fremskrittspartiet mest imot? Klima eller subsidier? De har ingen problemer med å subsidiere klimafiendtlige tiltak.

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:48:23]: Vår klimapolitikk fordrer ikke den mengden subsidier. Det er forskjellen. Vi har et helt annet energiregnskap og energi-behov enn det man ser hos de andre partiene. Vi har et regnskap som går opp, og det medfører at vi ikke er med på den subsidiegaloppen og -karusellen vi ser hos andre partier.

Kullgruve drift på Svalbard blir nevnt her. Det er en selvfølge at det skulle vært videreført. Det var en dårlig beslutning, og den burde vært reversert i dagens geopolitisk urolige tider. Kullet der er høyverdig kull som gikk til europeisk stålindustri. Nå importerer de kull fra Colombia. Det skal godt gjøres å overbevise meg om at det er mer klimavennlig at de henter kullet fra halve kloden unna, kontra at vi har både sysselsetting, nærhet og verdiskaping på Svalbard, og suverenitetshevdelse.

Hele bildet må med i betraktningen, og da mener jeg Fremskrittspartiets politikk definitivt er best.

Presidenten [10:49:27]: Replikskordskiftet er omme.

Lars Haltbrekken (SV) [10:49:45]: «Da æ va liten unge og låg i lita seng, så vesst æ ingen verdens ting om fattigdom og peng», men jeg lærte meg ganske fort at «det e itjnå som kjem tå sæ sjøl». Etter tre og et halvt år med budsjettforhandlinger kan vi slå fast at Vømmøl Spellmannslag hadde rett: «Det e itjnå som kjem tå sæ sjøl.» Men med et parti som prioriterer miljø og rettferdighet, kan det gå.

I 2024 bruker vi for første gang over 1 mrd. kr på skogvern. 1 mrd. kr gjør at vi kan verne mange nye verdifulle skogområder rundt omkring i hele landet. Det er en svært viktig naturseier. I løpet av de budsjettforhandlingene SV har vært med på, har vi totalt sikret over

1,5 mrd. kr mer til skogvern enn det som var forslagene fra regjeringen. 220 nye skogområder er opprettet som en følge av dette. Det er 272 km² – og mer kommer neste år.

Vi har også fått innført Natursats og bevilget over 165 mill. kr til konkrete tiltak for å ta vare på naturen i kommunene. Vi har økt satsingen på restaurering av myr, som er viktig av hensyn til både natur og klima, og vi er enig med regjeringspartiene om at Stortinget til våren skal vedta et forbud mot nedbygging av mer myr i Norge.

Vi har også, i en tid med høye strømpriser, fått på plass 1,7 mrd. kr mer til energieffektiviseringstiltak enn det som var foreslått. Det er viktig for å redusere energiforbruket og redusere folks strømregninger. Klimasats, som har vært en gedigen suksess, og som dessverre har vært foreslått kuttet gang på gang, har vi også sikret ekstra liv og mye mer penger. Skal vi nå klimamålene våre, må vi gjøre noe med de store utslippene fra industrien. Derfor fikk vi også for et par år siden opprettet et program i Enova for å kutte de store utslippene fra industrien.

ZERO, Skift og PwC sier at etter årets budsjettforlik er utslippskuttene flyttet fem år fram. Med det budsjettforslaget regjeringen la fram, ville klimamålene vært nådd i 2040. Nå nås de i hvert fall i 2035. Er det nok? Nei. Trenger vi mer? Ja.

På toppen av dette er det to saker jeg ikke har nevnt. Det er at vi har forhindret nye områder i å bli lyst ut til oljeselskapene, og vi har fått stanset de planlagte tillatelsene til gruvedrift på havbunnen neste år. Det er store, viktige miljøseire.

Presidenten [10:52:54]: Det blir replikkordskifte.

Jan Tore Sanner (H) [10:53:06]: Å utvinne mineraler, enten det er på havbunnen eller på land, innebærer noen krevende avveininger. Å si ja kan gå ut over naturverdier. Å si nei gjør det vanskeligere å få til den grønne omstillingen og gjør oss mer sårbare og mer avhengige av Kina.

SV har åpenbart gjort det til sin rolle å si konsekvent nei til alt – med unntak av gjenvinning og resirkulering, som i praksis er en dråpe i havet i forhold til de behovene vi har.

Mitt spørsmål er: Hvorfor vil SV gjøre det vanskeligere å få til den grønne omstillingen, gjøre oss mer sårbare og gjøre Norge og Europa mer avhengige av Kina?

Lars Haltbrekken (SV) [10:54:07]: Jeg vil si at SV gjør det lettere å få til den grønne omstillingen – en grønn omstilling som både kutter utslipp av klimagasser og tar vare på natur.

Til argumentene om at Kina overtar: Vel, det er kommet fram at Kina heiet på Høyres og regjeringspar-

tienes planer om å åpne for gruvedrift på havbunnen. De så det som en inspirasjon for sin egen planlagte satsing på å åpne områder for gruvedrift på havbunnen. Det er dypt uansvarlig. Dersom SV ikke hadde fått stoppet dette neste år, ville det ha banet veien for gruvedrift på havbunnen også andre plasser.

Så til det med gjenvinning og resirkulering: Vi vet at det i dag kastes en million tonn viktige metaller på dynge i de nordiske landene hvert år. Dette er ressurser vi bør ta vare på. I tillegg har vi sammen med et flertall på Stortinget slått fast at vi bør gjøre noe med det som er i Fensfeltet.

Jan Tore Sanner (H) [10:55:19]: Jeg registrerer at representanten Haltbrekken ikke svarer på spørsmålet om å gjøre oss mer avhengige av Kina. I dag står Europa for omtrent 25–30 pst. av produksjonen, mens vi utviner mineraler for kun 2–3 pst. Det betyr at vi er avhengige av Kina i dag, og uten å ha en offensiv strategi i Norge og Europa for å sikre oss sårbare og viktige mineraler blir vi enda mer avhengige av Kina. Å argumentere med at Kina er interessert i havbunnsmineraler, er irrelevant. Poenget er at vi med SVs linje blir mer avhengige av Kina, og det blir vanskeligere å få til den grønne omstillingen. Høyre heier også på gjenvinning og resirkulering, men representanten vet veldig godt at det er en dråpe i havet. Hvorfor vil SV gjøre oss mer avhengige av Kina og mer sårbare?

Lars Haltbrekken (SV) [10:56:27]: Spørsmålet bygger på feil premisser. Det er de som ønsker å starte utvinning av gruvedrift på havbunnen på norsk sokkel, som i realiteten baner veien for at Kina skal gjøre det samme. De fungerer som en døråpner for at kinesiske myndigheter skal sette i gang det samme hasardiøse spillet med viktige naturverdier som det Høyre selv ønsker.

Det er gjennom en ansvarlig utvinning av metaller og mineraler som også tar viktige naturhensyn, at vi kan bidra til å gjøre oss mindre avhengige av Kina, og ikke være dem som sørger for at Kina også kan sette i gang med dette kappløpet mot bunnen, som det i realiteten er.

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:57:41]: Regjeringspartiene har kommet til en budsjettenighet med SV. Noe av det de ble enige om, var at det skal utarbeides en form for auksjonsordning for klimakutt – det var vel etter dansk, tysk og engelsk modell. Ifølge nestleder Fylkesnes forventet man at det skulle settes av titalls milliarder til denne ordningen, og det skal da slå inn fra 2026.

Jeg er ikke sikker på om dette er parlamentarisk språkbruk, men jeg tror det er innenfor. Spørsmålet mitt

er: Hvis – Gud forby – denne konstellasjonen fortsetter, kan man da forvente, og er det SVs forventning, at man nå setter av titalls milliarder til denne ordningen allerede i 2026-budsjettet?

Lars Haltbrekken (SV) [10:58:40]: Måtte det skje at SV fortsatt sitter med en kraftig hånd på rattet etter valget. Da vil vi være med på å sikre norsk industris framtid gjennom å gjøre dem konkurransedyktige ved å bidra til å gi støtte til viktige utslippskutt, i stedet for å gjøre som Fremskrittspartiet ønsker å gjøre, og bruke alle pengene på industrien utenlands og sikre at de får styrket sin konkurransekraft i det framtidige markedet. Vi trenger en sterk satsing på omstilling, og vi lytter til det industrien her i Norge selv ber om – i motsetning til Fremskrittspartiet, som lytter til andre lands industri og i stedet ønsker å sende pengene dit.

Presidenten [10:59:41]: Presidenten vil påpeke overfor representanten Marius Arion Nilsen at han som en god regel bør unnlate å påkalle høyere makter.

Ola Elvestuen (V) [11:00:00]: Jeg betviler ikke representantens engasjement for natur og miljø, og jeg vil også gi full støtte i kampen mot havbunnsmineraler og at Norge ikke skal være en døråpner for kinesisk dominans i internasjonale farvann på dette feltet.

Når vi ser på havet: Av de store globale krisene vi står overfor, er det global oppvarming, og det er tap av natur, men det er også forurensning – og da bl.a. marin forsøpling. Dette er jo et felt hvor Venstre – det første året Venstre forhandlet – tilbake i 2014-budsjettet forhandlet inn 7,5 mill. kr. Det var oppe i over 80 mill. kr, men fra 2021, og når SV nå har vært med i forhandlinger, er dette redusert med i hvert fall to tredjedeler.

Mitt spørsmål er: Er ikke kampen mot marin forsøpling – all den frivilligheten vi har for å rydde opp langs norske strender – som nå er kuttet med to tredjedeler, lenger viktig for SV?

Lars Haltbrekken (SV) [11:01:02]: Først vil jeg bare si at jeg er veldig glad for den støtten som Venstre gir til kampen for å bevare våre havområder rene og frie for gruvevirksomhet. Jeg er sikker på – ut fra den erfaringen vi har med kampen for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja – at Venstre tar det ansvaret på alvor.

Så til spørsmålet om marin forsøpling og om det ikke er viktig: Jo, det er det. Jeg skal være ærlig og si at det er et område vi gjerne skulle ha sett at vi kom lenger på i budsjettforhandlingene med regjeringen. Vi har i vårt alternative budsjett en kraftig styrking i satsingen på bl.a. nettopp den frivillige innsatsen. Her skulle vi ha kommet lenger, og det er en viktig sak.

Presidenten [11:02:05]: Replikskordskiftet er omme.

Sofie Marhaug (R) [11:02:22]: Rødts viktigste grep i vårt alternative budsjett innenfor denne komiteens rammeområde er å vare på naturen. Dette er viktig for å dempe virkningene av klimaendringene og for å stanse naturkrisen. Til sammen bruker Rødt nærmere 1,5 mrd. kr på natur sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag, som var krise for naturen. Det handler om å gi penger til kommunene til å vaske gamle planer, og det handler om skogvern, restaurering og miljøkartlegging, blant mye annet.

Vi kjemper mot klokken i en tid da fattige kommuner sier ja til vindkraft, til datasentre og til hyttefelt for å saldere knappe budsjetter. En slik politikk er krise for naturen. I denne sammenhengen vil jeg påpeke at Rødt bruker aller mest blant partiene Stortinget på økte overføringer til fylker og kommuner: 15 mrd. kr. Vi setter av flere hundre millioner mer til klimatilpasning og Klimasats til kommunene, og også til de nasjonale myndighetene setter vi av flere hundre millioner, til å styrke flom- og skredforebygging.

Den mest miljøvennlige energien er den vi ikke bruker. Rødt bruker 1 mrd. kr og vel så det på energisparetiltak, oppgradering av vannkraft, bergvarme og mer. Energisparing handler heller ikke kun om penger. Det vi har sett de siste årene, er at Enova sparer på de pengene de har fått. Derfor har Rødt i forbindelse med budsjettbehandlingen forslag om at disse pengene må gå til å rulle ut velkjent og moden teknologi for å spare energi.

Miljøpolitikken må være rettferdig. Rødt vil bruke penger fra CO₂-avgiften på en klimarabatt til vanlige folk. Miljøpolitikken må også være realistisk. Da kan vi ikke kaste penger etter luftslott som vi ikke engang vet effekten av. Det synes også på Rødts alternative budsjett, og i arbeidet med budsjettet har vi sjelden fått svar på klimaeffekten av tiltak som bevilges gjennom f.eks. Enova eller Innovasjon Norge.

Vi har heller ikke fått behandle Grønn bok som egen sak, eller fått klimaplanen for å nå målene i 2030 til behandling. Det er kritikkverdig, det undergraver klimapolitikken i stort, og viktige debatter uteblir. Rødt er f.eks. uenig i at elektrifisering av sokkelen og kjøp av biodrivstoff fra utlandet er gode klimatiltak for å nå de globale målene vi har satt oss. Likevel får ikke Stortinget behandle disse sakene; de bare beskrives i et vedlegg til statsbudsjettet. Det er et problem. Jeg håper det neste Stortinget får en mer demokratisk behandling av klimapolitikken enn det vi har fått.

Med dette er forslagene Rødt er med på, tatt opp.

Presidenten [11:05:23]: Representanten Sofie Marhaug har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [11:05:38]: Rødt vil avvikle og legge ned olje- og gassnæringen, og det i løpet av meget kort tid. En slik politikk vil gi Norge og Europa en rekke utfordringer dersom den skulle bli virkelighet, noe den neppe blir, men allikevel. Når Rødt da i tillegg er imot havvindsatsing, er det i praksis sånn at også store deler av vår verkstedindustri vil miste sine oppdrag, samtidig som Norge vil miste store inntekter fra olje- og gassnæringen. Så spørsmålet blir: Hvorfor mener Rødt at det å svekke inntektene til landet og samtidig sette tusenvis av industriarbeidsplasser i fare bidrar til å trygge velferden og sikkerheten i Norge?

Sofie Marhaug (R) [11:06:27]: Takk for spørsmålet.

Det er ikke riktig at Rødt vil avvikle og legge ned norsk olje og gass. Det som er riktig, er at vi vil slutte med å åpne opp nye felt for leting etter olje og gass. Det vil gi en gradvis omstilling, som Rødt mener er nødvendig, og som Klimautvalget 2050 også peker på. Det handler egentlig om å ta inn over oss at olje og gass ikke er en fornybar ressurs, men vil ta slutt, og da ønsker vi en gradvis overgang i stedet for en markedsstyrt krasjlanding.

Det er også riktig at Rødt er imot å bygge ut havvind. Det beste argumentet for å bygge ut havvind er at det gir oppdrag til verftsindustrien, men det er egentlig også det eneste argumentet. Det er avhengig av høye strømpriser for at det skal bli lønnsomt. Det ødelegger viktig og verdifull natur. Selv om det er ute av syne og ute av sinn for norske politikere, er det å bygge ut havvind der det er lagt planer om det, skadelig for naturen og for livet i havet og i luften.

Charlotte Spurkeland (H) [11:07:38]: Rødt har tidligere foreslått å trekke tilbake 23., 24. og 25. konsesjonsrunde, og i tillegg vil Rødts utslippskutt fra norsk sokkel gjøre at mange felt legges ned før tiden. Ifølge Rystad Energy vil gassproduksjonen falle med 35 pst. i 2035 og 61 pst. i 2040 uten nye funn, slik at resultatet av at Rødt ikke vil lete etter mer gass, vil være kraftige fall i Norges eksport av gass til Europa, samtidig som Europa også sliter med høye kraftpriser og forsøker å omstille seg.

For å følge opp forrige replikant: Når industrien i Europa sliter, betyr det at det også vil gå ut over arbeidsplasser på kysten, og at norsk eksport vil kunne få en nedgang fordi Europa er vårt største eksportmarked. Spørsmålet til Rødt er: Hva tror Rødt blir konsekvensene for norske industriarbeidsplasser i Marhaugs eget valgdistrikt, på Vestlandet og langs kysten og for norsk eksport dersom Rødts politikk gjennomføres, og Norge slutter å lete etter gass?

Sofie Marhaug (R) [11:08:42]: Takk for spørsmålet. Det er hyggelig med mange bergensere i salen i dag, det gjør meg ekstra glad.

Jeg er uenig i at vår politikk vil føre til en stopp i utvinning av norsk olje og gass, men det vil føre til en gradvis overgang istedenfor en markedsstyrt krasjlanding – for disse ressursene vil ta slutt. Jeg merker meg at Høyre har begynt med det jeg egentlig opplever som «gassvasking»: De har sluttet å si olje. Men konsekvensen av Høyres politikk, f.eks. med å åpne opp Lofoten, Vesterålen og Senja, er at man skal lete etter mer olje, ikke mer gass. Det er olje Sjøkkeldirektoratet har funnet der før, når de har lett, og det er det man da åpner opp for – enda mer olje- og gassutvinning, men faktisk først og fremst olje – når man ser på nye felt.

Jeg er uenig i at det er en uklok politikk å starte den omstillingen. Det jeg mener er uklokt, er å vente på at den skal komme som et sjokk i økonomien vår, for det er det dagens politikk vil legge opp til.

Aleksander Øren Heen (Sp) [11:09:58]: Eg er samd med partiet Raudt når det gjeld utanlandskablar og at ein må redusera utvekslinga, men det skil seg litt når me kjem til korleis me skal lukkast med ny kraftproduksjon. Me høyrer jo at Raudt ikkje skal byggja ut havvind, at det ikkje skal byggjast ut landvind, at store linjer som krev natur, er problematisk, og at ein òg vil vekta natur mykje høgare og ikkje sjå linken til at ein faktisk av og til må ofra noko for å oppnå noko større.

Så eg lurar på: Kva type kraftproduksjon skal ein basera seg på for å få til den industriveksten som eg håpar både eg og representanten Marhaug ønskjer at me skal lukkast med framover?

Sofie Marhaug (R) [11:10:38]: Takk for spørsmålet. Det er veldig bra at Senterpartiet forstår sammenhengene mellom de høye strømprisene og tilkoblingen til EU, både økonomisk-juridisk og fysisk, med utenlandskabler.

Jeg mener at vi ikke løser de høye strømprisene ved å bygge ut mer kraft. Det har egentlig hele prissmitte-situasjonen i Sør-Norge vist, der vi har masse kraftproduksjon i dag. Norge produserte i fjor flere terawattimer fra landvind enn det Danmark gjorde. Så jeg tror ikke at bare det å øke kraftproduksjonen løser problemene med høye strømpriser. Vi må ta politisk kontroll.

Når det er sagt, er Rødt for å oppgradere vannkraftverk, og vi setter av penger til det i vårt budsjett. Vi er for bergvarme, vi er for solenergi knyttet til eksisterende infrastruktur, og vi er for energisparing, som er den lavest hengende frukten og det som virker best på kort sikt, som monner, og som vil kutte utslipp innen 2030. Det er svaret vårt på det.

Terje Halleland (FrP) [11:11:53]: Jeg gikk igjennom alternativt budsjett fra Rødt. Det er for så vidt interessant lesning, men jeg klarte ikke å finne et eget kapittel

om energi, og det sier vel sitt om hvilket samfunn vi får hvis vi hadde levd konkret etter det programmet. Men det er mye økte skatter, og det er masse økte avgifter. Blant annet skal utslippene reduseres med 75 pst. innen 2030, hvis jeg forsto det rett. Jeg har bare et veldig enkelt spørsmål: Kan representanten fortelle meg hva vi skal leve av?

Sofie Marhaug (R) [11:12:36]: På side 85 i Rødts alternative budsjett står det om rammeområdet olje- og energi, så det finnes i Rødts alternative budsjett, men man må jo lese hele budsjettet.

Hva skal vi leve av? Jeg mener jo at Norge er en vannkraftnasjon, at vi industrialiserte og elektrifiserte Norge før vi fant norsk olje og gass, og at det er den industrien vi skal leve av også i framtiden. Men akkurat nå er jeg veldig bekymret, for vi undergraver konkurransefortrinnet med verdifull vannkraft på grunn av tilknytning til europeiske markeder, på grunn av EUs energiunion, og på grunn av planer om enda flere utenlandskabler.

Jeg mener at hvis vi skal ta vare på norsk industri, ta vare på norsk næringsliv og ha noe å leve av i framtiden, så trenger vi å ta vare på den fastlandsindustrien vi har. Det er der vi må begynne, det er der vi må hjelpe med å kutte utslipp, og det er der vi må skape nye arbeidsplasser – og ikke legge alle eggene i én kurv som heter norsk olje og gass.

Presidenten [11:13:38]: Replikordskiftet er omme.

Ola Elvestuen (V) [11:13:56]: De største problemene verden står overfor, er global oppvarming, tap av natur og forurensning, og for Venstre er det viktig at vi følger opp de internasjonale avtalene vi har inngått, både Parisavtalen og klimaavtalen med EU. Vi har lagt fram et offensivt klima- og naturbudsjett.

For å si det med én gang: Venstre er for kraftutveksling med Europa, og vi er for at vi også trenger å ha fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet, bygningsenergidirektivet, Klar for 55-pakken og REPowerEU. Dette er bra, det vil tjene norsk næringsliv, og det vil også gjøre det enklere å nå de klimamålene som vi skal nå.

Vi satser også internasjonalt ved å styrke regnskogs-satsingen med ytterligere 250 mill. kr og klimainvesteringsfondet med over 1 mrd. kr. Når vi skal nå målene i klimaavtalen med EU, må vi ha 50 pst. reduksjon innenfor transport, landbruk og avfall, og med Venstres budsjett gjør vi det. Vi gjør det ved å øke CO₂-avgiften utover det regjeringen gjør, vi holder på raskere elektrifisering med elbiler, elvarebiler, tungtransport og grønn skipsfart, og vi må også få et krav til når hurtigbåtene skal være grønne. Vi forsterker Klimasats, som ble forhandlet inn av Venstre i sin tid, og vi styrker Enova med 2 mrd. kr.

Det er også viktig når styringsavtalen for Enova nå skal fornyes, at den inneholder en betingelse som gjør at Enova-støtten knyttes opp mot mål Stortinget har satt, både 10 TWh energiøkonomisering, 8 TWh sol, 5 TWh biogass og fyllestasjoner for hydrogen og biogass. Det kan ikke fra Enova bare være et krav om ny teknologi og markedsintroduksjon, man trenger også bredere løsninger for å nå de målene og få en oppskalering raskere. Gjør vi dette, kan vi også bruke mindre biodrivstoff enn det regjeringen legger opp til.

Vi må også satse på natur. Venstre har i sitt budsjett over 1 mrd. kr ekstra for å ta vare på natur. Det er frivillig vern av skog, det er Natursats – som også må brukes til tiltak – det er vannmiljø, villaks, villrein, pollinerende insekter, truede arter og naturtyper, og det er Oslofjorden og å komme i gang med restaurering av tareskog. Vi vil også beholde støtten til Nasjonalt villakssenter, for dette er et samarbeid mellom fire, og de må ha en stabilitet – det kan ikke være noe som legges ut for konkurranse inn til Miljødirektoratet, for da får man ikke den byggingen over tid som vi trenger. Runde Miljøsentert støtter vi fortsatt.

Jeg vil også ta med at vi vil fortsette oppryddingen av forurenset sjøbunn, som nå stopper helt opp med regjeringens forslag. Når man er ferdig i Hammerfest og med Store Lungegårdsvann, er det ingen nye prosjekter, mens vi tidligere har hatt nye hvert år siden 2013. Innsatsen mot marin forsøpling trenger vi også å støtte. Det kan ikke være sånn at det holder at det nå er redusert med to tredjedeler; vi trenger også en sterkere innsats mot marin forsøpling i årene framover.

Presidenten [11:16:58]: Det blir replikkordskifte.

Ingvild Kjerkol (A) [11:17:14]: Fredag i forrige uke besluttet Stortinget gjennom sitt vedtak å videreføre den strømsøtten som er etablert for å hjelpe husholdningene med å takle ekstraordinært høye strømpriser. Det stemte Venstre for, men i Venstres alternative budsjett har partiet valgt å kutte strømsøtten. Siden vi opplevde høye kraftpriser i 2022, har regjeringen sørget for at norske strømkunder har fått trygghet for strømregningen. Det har blitt utbetalt 47 mrd. kr over denne ordningen, og det har sikret forutsigbarhet og trygghet for norske husholdninger.

Hvordan mener representanten Elvestuen at norske strømkunder skal oppfatte Venstres holdning til disse kostnadene?

Ola Elvestuen (V) [11:18:14]: I Venstres alternative forslag til budsjett er det en helhet. Det er for det første en forventning om at strømprisen skal gå ned, og det ligger også i regjeringens forslag til budsjett. Vi bruker da disse midlene også til andre tiltak som treffer folk,

enten det er lavere skatt på inntekt, økt pensjon for minstepensjonister, økt studiestøtte, økt barnetrygd eller økt støtte til enøktiltak. Så hvis man ser på helheten i Venstres budsjett, vil folk i snitt få tilbake 2 600 kr gjennom disse tiltakene, mens strømstøtteordningen – ut fra regjeringens beregninger – vil gi 1 600 kr. Folk ville altså kommet bedre ut av det hvis Venstres budsjett hadde blitt vedtatt. Når det ikke skjedde, stemte vi også for forlengelsen av den ordningen forrige fredag.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [11:19:18]: Representanten Myhrvold fikk ikke noe svar fra Fremskrittspartiets energipolitiske talsperson på spørsmålet om de vil garantere at fjerde energimarkedspakke ikke blir innført dersom de kommer i regjering, eller om de vil støtte en regjering som ønsker å innføre fjerde energimarkedspakke. Vi vet jo at Venstre har ivret veldig for fjerde energimarkedspakke. De ønsket sågar å kalle inn Stortinget i en møtefri periode i høst for å få innført deler av denne pakken.

Hvordan stiller Venstre seg til dette? Vil de støtte en regjering som eventuelt skulle si nei til å innføre fjerde energimarkedspakke?

Ola Elvestuen (V) [11:20:02]: Jeg kan garantere at Venstre ikke støtter dagens regjering, som sier nei til fjerde energimarkedspakke, og som ikke vil flytte seg i det hele tatt når det gjelder det som er en forpliktelse som Norge har innenfor EØS-avtalen, om at vi skal innføre både fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet og andre direktiv som nå står i kø for å innføres i Norge. Venstre kommer til å jobbe videre for at dette skal innføres. Dette er en fordel for norske forbrukere og det er en fordel for norsk næringsliv. Det er en forpliktelse vi allerede har inngått, og vi kommer til å jobbe for å få det til også i neste stortingsperiode, når forventningen er at dagens regjering, som jo setter en fullstendig sperre for dette, ikke lenger sitter i regjeringskontorene.

Marius Arion Nilsen (FrP) [11:21:02]: Venstre ved nestleder Rotevatn rykket nylig ut og sa at tiden for det høye strømprisnivået var over, og at strømstøtten var overflødig. Det var like treffsikkert som SVs påstand for noen få år tilbake om at oljebransjen kom til å bli irrelevant, og at man ikke behøvde olje og gass framover. Med andre ord: Man bommet totalt.

Venstre ivrer for en vesentlig tettere tilknytning til Europa og ønsker tydeligvis å fjerne strømstøtten så fort som mulig. Spørsmålet er da: Er det sånn å forstå at Venstre mener at Norge bør ha de samme strømprisene som Europa har? Og ser man da ingen utfordringer og problemer med at man gir slipp på det som har vært et norsk konkurransefortrinn i lang tid?

Ola Elvestuen (V) [11:21:57]: Vi skal ha et marked også på strømprisene. Strømprisene i Norge er vel i dag på 29 øre. Jeg tror de er høyest her i NO1. Den ene krisedagen var altså én dag. Da var det dette.

Norge vil også ha en fordel av det samarbeidet som er ellers i Europa, fordi det selvfølgelig vil være ulike priser. Og fornybar energi – det må også Fremskrittspartiet ta inn over seg – er ikke billigere å produsere her enn det den kommer til å være i resten av Europa. Det er klart at når Danmark har sin satsing på havvind, vil det også slå inn på prisene og oftere kunne være en fordel for oss i Norge. Det er akkurat det samme med Skottland, når de gjør det samme. Fremskrittspartiet sier hele tiden at ingenting skjer, men bare det siste året er det vel 50 TWh ny solenergi på plass innenfor EU, og det er 38 TWh vindenergi. Dette vil vi også kunne få en fordel av med en utveksling. Og den største endringen innen solenergi er i Tyskland.

Sofie Marhaug (R) [11:23:13]: Også jeg vil bore litt videre i disse spørsmålene om Venstres alternative budsjett og strømstøtten, for nå støttet Venstre likevel strømstøtten for en ukes tid siden. De gikk egentlig tilbake på hele budsjettutspillet sitt og forsto at strømprisene er ustabile og høye. Det kunne de forstått i høst også. Kraftanalytikere snakket allerede da om fenomenet dunkelflaute, og de vet at vi er tilkoblet det europeiske markedet, og at prisene smitter til Norge.

Det jeg vil spørre om mer konkret, er imidlertid salderingen, for Venstre bruker penger fra kraftinntekter, altså høye strømpriser, til å gi skatteuttak til folk med vanlig inntekt. Jeg er for å gi skatteuttak til dem, men jeg synes det er rart å saldere det på en så useriøs og uforutsigbar måte, slik det er å saldere skatteuttak med inntekter som er høyst uforutsigbare, som kan gå opp og ned. Skatteuttakene i formuesskatten til de rikeste er det annerledes med.

Ola Elvestuen (V) [11:24:17]: Vi må jo bruke salderingen med de summene som legges fram fra regjeringen, og her er det satt av en sum til strømstøtte, og den bruker vi selvfølgelig også på andre områder. Her er det jo snakk om skattelette på vanlig inntekt, men det også økt pensjon for minstepensjonister, det er økt studiestøtte, det er økt barnetrygd, og det er økt støtte til enøktiltak. Dette er en helhet hvor de fleste i Norge og vanlige folk ville kommet bedre ut med de beregningene som ligger i vårt alternative budsjett, enn med det som ligger i regjeringens budsjett. Den helheten står vi for. Når det ikke ble vedtatt, var vi med på å forlenge strømstøtten slik den var, forrige fredag.

Presidenten [11:25:02]: Replikskordskiftet er omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:25:17]: Jeg fikk en litt tidligere plass, jeg fikk lov til å snike litt i køen. Jeg håper det er et frampek mot neste høst, når en står her, at Kristelig Folkeparti har klatret enda høyere opp på tallerlisten.

Bakteppet for energidebatten også i år er de ekstraordinære, helt utrolige tingene som har skjedd i energisektoren de siste to–tre årene, med den forferdelige angrepskrigen til Russland, som gikk inn i Ukraina. Da så en jo hvor mange land som var sårbare og avhengige av russisk gass, og konsekvensene vet vi alle.

Det har også vært et ekstraordinært år når det gjelder klima. 2024 vil sannsynligvis skrives inn i historiebøkene som det varmeste året. Behovet for akutte tiltak og det at vi har dårlig tid, bare understrekes gjennom det.

I Kristelig Folkepartis politikk er forvalteransvar en kjerneverdi, og derfor har vi også lagt fram et alternativt budsjett der vi har styrket ulike poster som vi vet vil gi mer klimakutt, både for 2025 og ikke minst fram mot 2030. Vi har lagt på 300 mill. kr til Klimasats, som vi vet er viktig for at kommunene også får gjennomført gode klimatiltak lokalt. Vi har også lagt på til Bionova, som vil være med og styrke landbruket og hjelpe landbruket til å ta de viktige omstillingene der vi vet det er stort potensial for utslippskutt, og også til grønn skipsfart, som vi håper virkelig kan få enda større utnyttelse av det teknologiskiftet som forhåpentligvis vil komme.

Vi har mange ulike tiltak. Likevel er kanskje et av de aller viktigste CO₂-avgiften. Da vi var i regjering, satte vi sammen med våre samarbeidspartier tydelige mål om at CO₂-avgiften må opp. Vi øker den videre med 20 pst. Det vet vi er det mest effektive tiltaket. Det skriver til og med Finansdepartement er det mest effektive tiltaket, for det skaper en pris på det å slippe ut. Det er også med på å presse fram omstillingen, men da må en ha en skattepolitikk som gjør det levelig både for næringsliv og for folk.

Et veldig viktig grep for Kristelig Folkeparti i dette budsjettet er strømstøtten. Vi har en løsning som vi har hatt gjennom hele denne krisen – 100 pst. kompensasjon over 50 øre. Vi setter av 6,3 mrd. kr, så det er et kraftig løft. Jeg vil si at vi gjør det på en dobbelt sosial måte: Vi styrker strømstøtten fordi det betyr mest for dem som har dårligst økonomi, men vi finansierer den også med en økning i trinnskatten, sånn at det er de med over millionen i lønn som vil betale, og som da vil få litt mindre av den bedre strømstøtten. Dermed blir det en enda mer sosial innretning på det.

Jeg savner at regjeringa følger det grepet, eller at de i det minste hadde gjort strukturelle grep. Det snakkes mye om kabler, men en må heller gjøre noe med prissoner for å unngå prissmitte, ha en bedre fordeling av flas-

kehalsinntektene, eller tenke nytt når det gjelder kraftpolitikk.

Presidenten [11:28:20]: Det er to mindretallsforslag fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti som skulle vært tatt opp av forrige taler, representanten Elvestuen, men det glemte både representanten Elvestuen og presidenten. Så presidenten anmoder representanten Ropstad om å ta opp forslagene.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:28:30]: Da gjør jeg det.

Presidenten [11:28:31]: Representanten Kjell Ingolf Ropstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ole André Myhrvold (Sp) [11:28:47]: En katastrofe om Norge ikke fornyer danmarkskablene! Nylig kunne vi lese uttalelser fra den svenske energiministeren som poengterte at dersom Norge ikke fornyer danmarkskablene når de går ut om noen år, vil det være en katastrofe. Den svenske energiministeren er tilfeldigvis også medlem i Ropstads svenske søsterparti, så da er spørsmålet til Ropstad, som nå etterlyste strukturelle endringer: Mener Kristelig Folkeparti og Ropstad at det vil være en katastrofe om Norge ikke fornyer danmarkskablene når disse utgår om noen år?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:29:26]: Ebba Busch er ikke bare medlem i Kristdemokraterna, hun er leder av Kristdemokraterna. Jeg kjenner henne veldig godt. Hun er en veldig dyktig energi- og næringsminister i Sverige. Det er klart at hun sier det som tjener Sverige best, og her har Sverige og Norge ulike interesser.

Jeg mener, som jeg sa i mitt innlegg, at en må gjøre noe med utenlandskablene, men det som ville være et vel så viktig grep, er å gjøre noe med en slags utvekslingsregulator som ser på forsynings sikkerheten, og som unngår prissmitte. Det har denne regjeringen dessverre valgt ikke å gå videre med, f.eks. når det gjelder egne prissoner. En har hatt tre år på seg til å se på ulike modeller, og en valgte å ikke gjøre det.

Det lederen for Kristdemokraterna også gjorde, var at hun reiste til Brussel med en tydelig beskjed til Tyskland om at de hadde ført en feilslått politikk ved å legge ned kjernekraftverk og ved å være så totalt avhengige av russisk gass, for så bare å skulle ha ett prisområde og leve på import. Det er jeg helt enig i, og det må også Norge være tydelige på at vi ikke aksepterer.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Ole André Myhrvold (Sp) [11:30:29]: Vi kan være enige om at det tyske energimarkedet er i ubalanse og skaper sterke og negative ringvirkninger for landene rundt seg.

Kristelig Folkeparti var formålstjenlig enig med Senterpartiet da Stortinget i 2018 behandlet tilknytningen til EUs tredje energimarkedspakke. Nå har vi hørt både Venstre og Fremskrittspartiet her, partier som Kristelig Folkeparti formodentlig vil regjere med. Spørsmålet er: Hvordan vil Kristelig Folkeparti stille seg til fjerde energimarkedspakke hvis den kommer på bordet når Kristelig Folkeparti eventuelt sitter i regjering?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:31:11]: De ulike direktivene, både fornybardirektivet og energieffektiviseringsdirektivet, inneholder mye bra. Det at vi skal bygge ut mer fornybar energi, synes jeg er bra, og det bør vi virkelig gjøre. Det er ekstremt viktig at vi gjør mer på energieffektivisering, som flere talere i salen har snakket veldig godt om. Det er store deler av disse direktivene som jeg mener er gode, og som vi kan være med på, men så er det deler som vi er imot – ikke minst den biten om å avgi suverenitet og at EU skal få mer kontroll over det norske strømmarkedet.

Norge har gode kort på hånden. Jeg må jo bare si det. Med den enorme energiproduksjonen vi har, og med Europa som er totalt avhengig av Norge, er det mulig å kunne gå i dialog med EU for å finne gode løsninger. Derfor har jeg sagt veldig tydelig at vi må kunne si nei til det som går på å avgi suverenitet, samtidig som vi må kunne gjennomføre tiltak som gjør at norsk industri og andre får støtteordningene som disse direktivene også fører med seg.

Marius Arion Nilsen (FrP) [11:32:27]: Representanten og jeg deler valgkrets – og da også prisregion – og vi har begge vært engasjert i hva som skal gjøres for å få redusert eksponeringen mot et haltende og tidvis dysfunksjonelt europeisk energisystem.

Strømstøtte ble nevnt. Fremskrittspartiet deler det synet og foreslår lignende. Man ønsker å gjøre noe med kraftutveksling. Det er også en satsing på kjernekraft, som Fremskrittspartiet synes er interessant og positiv. Jeg har lest Kristelig Folkepartis program og forslag til statsbudsjett, og jeg finner veldig mye bra. Spørsmålet mitt går tilbake: Jeg antar man har lest det også andre veien, så hva er det beste standpunktet man vil trekke fram hos Fremskrittspartiet?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:33:24]: Det er fristende å si at det var mye å velge mellom her. Inspirert av tidligere budsjettavtaler: Det er alltid gøy å spørre hva som var det beste gjennomslaget, så jeg liker spørsmålet.

Jeg må innrømme at når det gjelder en del av energipolitikken, har vi mye felles. Jeg synes også at den framoverlente holdningen Fremskrittspartiet har hatt til kjernekraftverk, ikke minst kritikken av Tyskland, som jeg var inne på, har vært bra. Jeg håper vi får på plass en ny regjering som velger å ta helt andre grep når det gjelder kjernekraft. Som representanten selv sa tidligere: En må legge til rette for at om det er noen som ønsker å satse i Norge, og som mener at det er økonomisk lønnsomt, må de kunne gjøre det.

Det er jo andre ting, f.eks. på klima, og særlig på miljø, der jeg tror vi kommer til å få tøffe tak. Jeg så også – for å ta et spark tilbake, selv om det det var en hyggelig replikk – at Fremskrittspartiet velger å ikke fullfinansiere strømstøtten, og det er jeg veldig skuffet over. Jeg ser de sier at en ikke får svar på taket på 5 000 kWh, men det er bare en liten andel som bruker mer enn det, så der mangler det 2 mrd. kr.

Presidenten [11:34:26]: Replikordskiftet er omme.

Une Bastholm (MDG) [11:34:57]: Husker representantene i salen her at antallet sjøfugler i fugleflyellene våre har minket med 80 pst., og at gytebestandene av reke og torsk i Skagerrak og Oslofjorden har falt med 90 pst.? Husker representantene i salen her at villreinen og villaksen – arter som Norge har et spesielt ansvar for – er på rødlisten og på bunnivå i år? Det er nå omtrent 1 000 ganger flere oppdrettslaks enn villaks i Norge, og i skogen, der flest arter i Norge lever, er over 1 000 forskjellige typer sopp, lav, planter og dyr truet fordi de rike, varierte naturskogene våre er flatehugget.

Husker denne forsamling det? Eller glemmer de? For endringsblindhet er både en veldig behagelig og en veldig farlig del av natur- og klimakrisen. Sakte, men sikkert venner vi oss til mindre fuglekvitter, mindre insektssumming, mindre fisk i fjorden, mer grumsete vann, mer flått og mer ekstremvær, flom og skred – en fattigere og farligere natur.

Mange i denne salen er glade likevel, for Offshore Norge venter investeringer på sokkelen for 275 mrd. kr i 2025. Det er fem ganger mer enn investeringene for all annen industri til sammen. Status for klimapolitikken er at Norge har kuttet 9 pst. på 34 år.

Naturen er raus, den gir og gir, men den har tålegrenser. Statsbudsjettet som vedtas på energi- og klimafeltet i dag, fortsetter å gi blaffen i det. Regjeringen fortsetter å dulle med tanken om at natur- og klimakrisen skal løses senere av noen andre et annet sted. Den behandler selve livsgrunnlaget vårt som valgfag, som en særinteresse, når sannheten er det motsatte. Det er det aller mest grunnleggende og felles for alle mennesker på denne kloden i dag og i framtiden.

Det er helt uakseptabelt at de viktigste miljøtiltakene i dette budsjettet er politikk regjeringen egentlig ikke ville ha, men som den må akseptere for å få budsjettet gjennom og kunne beholde makten.

Det er mulig å ta ledelse for en systemisk endring. I Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett setter vi av 1 mrd. kr til strakstiltak for Oslofjorden. Vi foreslår over 4 mrd. kr ekstra til energisparing og solenergi på grå arealer, vi foreslår 2,5 mrd. kr ekstra til Enovas punktutslippsprogram, og vi øker CO₂-avgiften ganske kraftig. Vi foreslår en skogvernmilliard og en storstilt satsing på restaurering av mer natur og mer dyreliv. Hvordan har vi råd til det? Jo, bl.a. ved at vi ikke bruker 11 mrd. kr på å investere i mer motorveier. Med det tar jeg opp forslagene fra Miljøpartiet De Grønne.

Presidenten [11:37:59]: Da har representanten Une Bastholm tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Charlotte Spurkeland (H) [11:38:19]: Miljøpartiet De Grønne har mål om 80 pst. utslippskutt innen 2030, og jeg lurer på hvordan man skal få dette til i praksis uten at vi får en så stor energimangel at vi ser en massiv nedbygging av arbeidsplasser i industrien i Norge. Miljøpartiet De Grønne vil ha solkraft, men ikke bakke-montert. Miljøpartiet De Grønne vil ha vindkraft, men vil ikke si hvilke prosjekter på land man er for. Miljøpartiet De Grønne vil ha vannkraft, men vil ikke ha mer utbygging av natur. Miljøpartiet De Grønne vil også ha havvind, men det vil jo ikke gi kraft før etter 2030.

Mitt spørsmål er egentlig: Kan vi få høre mer om hvorvidt Miljøpartiet De Grønne har en realistisk plan for å skaffe mer energi før 2030? Eller betyr politikken til Miljøpartiet De Grønne at utslippskuttene vil føre til en massiv nedleggelse av arbeidsplasser langs kysten i Norge?

Une Bastholm (MDG) [11:39:11]: For fire år siden gikk vi til valg på 80 pst. kutt innen 2030. Det er ikke realistisk lenger, for vi har fire tapte år med den regjeringen vi har nå, og heller ikke regjeringen før gjorde jobben med å legge til rette for at vi kunne komme i mål. Vårt mål nå er 80 pst. innen 2035. Det mener vi er realistisk, og det viser vi i vårt alternative budsjett, men enda mer kommer vi til å vise det i vår fullstendige klimaplan, som vil bli offentlig om ikke veldig lenge. Store grep for å få ned utslipp, som man kan se i vårt alternative statsbudsjett, handler mye om å ta opp CO₂-avgiften, men det handler også om å flytte på midler. Man trenger å bruke mye mer midler på klima- og naturfeltet.

Det var noen påstander her som ikke var helt riktige. Vi er ikke prinsipielt mot å ha større solanlegg bakke-

montert, men det må ligge gode naturfaglige vurderinger bak, og god kartlegging. Havvind har vi jobbet for veldig lenge, og der har vi vært skuffet over tempoet fra regjeringen, men jeg er enig i at det er noe som vil gi mest energi på sikt. Det er større potensial i biogass, rundt 10 TWh, det er stort potensial for energisparing, over 10 TWh, og på både sol og nærvind er det også stort potensial.

Charlotte Spurkeland (H) [11:40:19]: Mener Miljøpartiet De Grønne da at disse tiltakene vil gi nok energi til at det ikke vil gå ut over veldig mange arbeidsplasser innen industrien – også når man samtidig ser Miljøpartiet De Grønnes politikk knyttet til eksport av gass, som vil bety nedlegging av industri og eksport fra Norge til Europa og ha innvirkning på arbeidsplasser langs vestlandskysten?

Une Bastholm (MDG) [11:40:49]: Vi har et veldig flott alternativt budsjett for næringslivet, og jeg håper at representanten tar seg tid til å lese det hvis hun er interessert i hvordan vi ønsker å omstille næringslivet. Vi er ikke interessert i at noen skal dø av denne omstillingen, men vi tror faktisk på det at staten aktivt er med og tar ledelse, flytter midler og bidrar med investeringsstøtte. Eksempelvis har vi også tiltak som gjelder formuesskatten – vi har vel nå det forslaget for formuesskatten som hever bunnfradraget mest, til 5 mill. kr. Vi mener at det er måten næringslivet faktisk kan få omstilt seg på, bærekraftig og forutsigbart.

Overfor meg er ikke næringslivet mest opptatt av ikke å få klimapolitikk mot seg. De er interessert i forutsigbarhet. Det jeg håper også regjeringen fra og med høsten av – hvis det blir en ny regjering – kommer til å være veldig tydelig på, er at de kommer til å innføre klimapolitikken som skal ta Norge i mål med å ta vår rettferdige andel av utslippskuttene.

Terje Halleland (FrP) [11:42:08]: Jeg har lest litt i programmet til Miljøpartiet De Grønne, og der står det masse fint. Det er faktisk en lyst å lese det, men det er en del ting som, uansett om det er fint, må henge sammen. Innen energipolitikken tar Miljøpartiet De Grønne til orde for å samarbeide over landegrensene. Det samarbeidet skal etableres på grunn av et håp om å legge ned alt som heter olje, gass og kull. Alle satsinger på ny energi er vind på land, havvind og sol. Dette er kanskje et teknisk spørsmål, men hvordan vil representanten Bastholm få lys i pæren når det ikke blåser?

Une Bastholm (MDG) [11:43:01]: Det er imponerende at representanten Halleland først nå har begynt å lese programmet vårt for denne perioden, for nå er perioden snart slutt. Jeg håper at han straks kommer til å

lese utkastet til det nye programmet vi går til valg på neste år, og kanskje vårt alternative statsbudsjett, som vi debatterer her i dag.

Det er en myte at vi er avhengig av å eksportere mer olje og gass, utover det vi allerede har funnet, for å bidra til Europas energiomstilling, og det er en myte at vi trenger å teppelegge Norge og norsk natur med vindkraft på land for å kunne nå egne klimamål, ha forsynings sikkerhet for oss selv eller bidra til Europa. Jeg er en stor tilhenger av, og mener det er et ansvar Norge har, å samarbeide med Europa, ikke bare på grunn av klimapolitikken, men fordi vi er en del av Europa. Nå står også Europa i en enorm omstilling i energisektoren og endrer seg mye raskere enn det Norge klarer. Hvis Norge skal være en forutsigbar energieksportør til Europa, skal vi ikke bare holde fast på de utenlandskablene vi har, og fornye kontraktene, men vi skal selvfølgelig også omstille norsk olje- og gasssektor til å levere fornybar energi raskest mulig, ikke olje og gass.

Terje Halleland (FrP) [11:44:08]: Takk for svaret, men mitt spørsmål går på at det mangler fullstendig balansekraft i det programmet som Miljøpartiet De Grønne har laget. Hvis vi skal samarbeide og det kun finnes vind og sol, vet vi at det er en utfordring når solen ikke skinner og vinden ikke blåser. Det står altså ikke et eneste ord om den balansekraften. Mitt spørsmål er veldig enkelt: Hva er det som skal være balansekraften i energisystemet til Miljøpartiet De Grønne?

Une Bastholm (MDG) [11:44:44]: Da antar jeg at utgangspunktet til representanten Halleland er at man trenger å bygge ut mer vannkraft enn vi har i dag, for å balansere den nye fornybare produksjonen fra sol og vind.

Det er helt sant at det er en variabel kraft vi kommer til å produsere mest av framover, fra sol og vind, og det gir utfordringer med balansen. Vi har fortsatt vannkraften, også med Miljøpartiet De Grønnes politikk, og vi vil ta ut det potensialet som ligger i oppgradering av eksisterende vannkraftverk, hvor man også kan gjøre masse miljøforbedringer fordi kravene til miljø var så dårlige da en del av de vannkraftverkene ble bygd. Der har man et potensial. Vi har et stort potensial i det jeg nevnte i stad også, biogass, sol på tak og energisparing. Det har blitt gjort vurderinger av potensialet når det gjelder energisparing og sol og varmepumper, til 13 TWh innen 2030 og 42 TWh innen 2050, i en rapport gjort av Skanska og SINTEF. Det er en myte at sol på tak, varmepumper og energisparing er småtterier. Det er et stort potensial i det som Norge ikke tar ut, fordi vi har vært heldig med vannkraften, som har gjort oss bortskjemt.

Presidenten [11:45:46]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Terje Aasland [11:46:04]: Det har vært tre år med et enormt energifokus. Da vi overtok regjeringskontorene, var strømprisene på full fart oppover. Det var satt i drift nye kabler til Tyskland og Storbritannia, og det var full stans i kraftutbyggingen og sprengt nettkapasitet over hele landet. For å si det mildt: Vi kom ikke akkurat til dekket bord. I tillegg kom Russlands brutale angrepskrig i Ukraina med betydelig bortfall av russisk gass inn i det europeiske markedet, og vi fikk en energikrise.

Hva har vi så gjort i møte med denne helt spesielle og krevende situasjonen de siste tre årene, og hva gjør vi i 2025? Jo, vi har økt eksporten av norsk gass til det europeiske markedet, og i 2024 blir norsk gasseksport nok en gang på rekordnivå. Vi er nå Europas største gassleverandør og grunnlaget for energisikkerhet. Det er høy aktivitet, høye investeringer, og det letes mye. Det er spesielt interessant med Barentshavet, hvor det neste år er planlagt en rekke letebrønner. Vi er i ferd med å ferdigstille TFO 2024, og vi jobber med grunnlaget for TFO 2025. Vi har utviklet norsk sokkel de siste tre årene, og vi skal gjøre det også i 2025 og i årene framover.

Jeg må si at jeg er stolt av norske oljearbeidere og norsk olje- og gassindustri i den situasjonen vi har vært gjennom. Vi har slutført Northern Lights. Fangstanlegget på Heidelberg i Brevik er i ferd med å ferdigstilles, og vi har landet en avtale med Celsio. I juni neste år markerer vi at Langskip er i gang. Norsk sokkel klargjøres nå for CO₂-lagring. 13 tildelte tillatelser for CO₂-lagring er gitt. Vi vet at karbonfangst og -lagring blir en viktig teknologi i tiden framover.

Høsten 2021 var det ingen havvindsatsing i Norge. Vi har satt i gang det første prosjektet, på 1 500 MW, som er tildelt Ventyr, og som kan stå i drift allerede fra 2030. Neste år skal vi lyse ut Utsira Nord, og vi har i dette statsbudsjettet satt av 35 mrd. kr til å realisere det prosjektet.

Høsten 2021 var også all vindkraftbehandling på land stoppet av den forrige regjeringen. Vi satte det i gang igjen, og vi har laget et trygt rammeverk for kommunene til å gå inn og søke løsninger for vindkraft, hvis de har areal til det. De får også beholde mer av verdiskapingen, og vi ser at flere kommuner nå er interessert.

Solkraft var en tilnærmet ukjent produksjonsform i Norge. Det har endret seg de siste tre årene, hvor det er bygd mer solkraft enn noensinne. Vi har nå lansert en delingsordning som kommer til å få fart på investeringene, og vi kommer til å gjøre solkraft enklere å få tillatelse til å bygge ut i 2025. Det blir et interessant og viktig solkraftår.

Vi har doblet støtten til enøk i denne stortingsperioden kontra den forrige stortingsperioden, og vi har styrket NVE og energimyndighetene, både med digitalisering, flere folk og enklere prosesser. Veldig mye er gjort

på veldig kort tid, og jeg er veldig glad for at vi avløste den stillstanden i aktivitet.

Presidenten [11:49:10]: Det blir replikkordskifte.

Bård Ludvig Thorheim (H) [11:49:24]: Tv-bildene av Støre, Vedum og energiministeren på Melkøya for litt over et år siden har blitt ett av mange symboler på avstanden mellom folk og Støre-regjeringen. Det ble ingen gladnyhet. Det skyldes ikke konsesjonen, som la til rette for mer gassutvinning i Barentshavet og utslippskutt. Det skyldes et såkalt kraftløfte fra regjeringen som ingen tror på. Ny kraftproduksjon som erstatter Melkøyas forbruk innen 2030 virker helt urealistisk. Det er også den faglige vurderingen fra NVE. Vil statsråden erkjenne at kraftløftet er et brutt løfte overfor nordlendingene og Norge?

Statsråd Terje Aasland [11:50:16]: Overhodet ikke. Kraft- og industriløftet for Finnmark handler om å utvikle de fantastiske mulighetene som er i Finnmark, kanskje spesielt med fokus på Øst-Finnmark, hvor man ikke har infrastruktur som gjør at man kan investere i eksisterende virksomhet eller utvikle ny. Jeg er egentlig forundret over at en da Høyre hadde energiministeren, ikke startet et arbeid med å legge til rette for en bedre infrastruktur i vårt nordligste fylke, som er grunnlaget for både sikkerhet, bosetting og næringsutvikling. Det er helt fantastisk at man hadde total stillstand i oppmerksomheten rundt Finnmarks sårt tiltrengte behov for mer infrastruktur.

At vi kanskje legger et grunnlag gjennom industri- og kraftløftet for å utvikle den desidert viktigste industribedriften i Finnmark – er det negativt, eller er det positivt? Jeg oppfatter nå at Høyre mener det er negativt. Jeg mener det er positivt. De hadde et tidsperspektiv hvor en skulle trappe ned fra 2028. Nå ser de fram mot 2060 med tanke på aktivitet. Det er jeg stolt av å være med på.

Marius Arion Nilsen (FrP) [11:51:32]: Flere har tatt til orde for og diskutert utenlandskabler og danmarkskabler. Regjeringen selv har framstått som en vandrede regjeringskonferanse, der Arbeiderpartiet har vært ute med energiministeren og komitélederen, og statsministeren også har vært ute – alle med litt forskjellig budskap – pluss at Senterpartiet har kommet med både disse forslagene og forslag på siden.

Et av temaene man ikke tar med seg i den diskusjonen, er at det å implementere såpass mye fornybar energi medfører økte systemkostnader. Det måtte jeg tvinge statsråden over flere spørsmålsrunder til å få en reell prognose og et svar på. Med tanke på det vi har sett de siste dagene, der statsministeren går ut og sier at denne

beslutningen skal vi ikke ta nå, vi skal vente til 2026, mens flere andre parter sier det motsatte: Hva mener egentlig regjeringen her? Hva er konklusjonen?

Statsråd Terje Aasland [11:52:36]: Det er et interessant spørsmål fra en skråsikker Marius Arion Nilsen. Da de satt i regjeringskontorene, la de grunnlag for de to siste utenlandskablene, til Tyskland og England. Det er ingen tvil om at den største prissmitten kommer fra disse to kablene.

Når det gjelder kablene Skagerrak 1 og Skagerrak 2, har jeg sagt veldig tydelig – og det er også regjeringens holdning – at hvis ikke en eventuell fornyelse av disse kablene er til gunst for det norske folk, norske strømkunder og norsk næringsliv, kommer de ikke til å få konsesjon. Klarere kan det egentlig ikke sies. Det synes jeg er en grei tilnærming. Det er greit å få fakta på bordet, hvordan det faktisk virker. Men vi kommer ikke, som Fremskrittspartiet gjorde, til å gi konsesjon til kabler som er negative for norske strømkunder.

Så kan jeg opplyse om at da vi hadde de høyeste strømprisene nå sist, var 500 MW ute av utvekslingen med Danmark, som da tilsvarer disse to kablene som nå har fått veldig mye oppmerksomhet.

Lars Haltbrekken (SV) [11:53:52]: I statsbudsjettet finner vi også en oversikt over ulike utbyggingsplaner som oljeselskapene har, og om ett eller to år kan denne listen også inneholde en søknad fra Equinor om å elektrifisere plattformer i Halten-området med strøm fra land. I høst ga statsråden Equinor klarsignal til å gå videre nettopp med planene om å hente strøm fra land, til tross for at statsråden i fjor sa at det ville bli vanskeligere framover, og til tross for at det er stor motstand også fra statsrådets eget parti i Trøndelag mot å bruke verdifull kraft på å elektrifisere plattformene på Halten-området med strøm fra land. Det kan føre til høyere pris og økt press på utbygging i sårbar natur, og vi kan få et nytt Melkøya. Mitt spørsmål er: Vil statsråden varsle Equinor om at de selv må skaffe seg utslippsfri kraft, enten gasskraft med CO₂-fangst eller flytende havvind?

Statsråd Terje Aasland [11:55:01]: Jeg kan forsikre representanten Haltbrekken om at vi kommer til å legge til rette for å utvikle norsk olje- og gassaktivitet og den betydningen det har. Vi vet at elektrifisering betyr at man får mer ut av feltene. En får lengre driftshorisonter, mer verdier til fellesskapet og mer energi til Europa, og ikke minst legger det grunnlag også for trygge arbeidsplasser i tiden framover.

Elektrifiseringen og de enkelte prosjektene må vi ta stilling til når de kommer, for å se om de har bærekraft i seg, og om de belaster, og hvor mye de belaster, kraftsystemet. Det kommer til å være min holdning, og det er re-

gjeringens holdning i dag til disse prosjektene. Vi ønsker, som sagt – litt i motsetning til Haltbrekken – å utvikle aktiviteten på norsk sokkel.

Jeg kan for øvrig, siden jeg har 10 sekunder igjen, også takke SV for et godt budsjettssamarbeid og et godt resultat.

Sofie Marhaug (R) [11:56:11]: Det foregår nå en debatt til dels i offentligheten om disse danmarkskablene, og om de skal erstattes for andre gang, altså om det skal bygges flere kabler. Det har jeg og Rødt tatt opp mange ganger, og det er bare å si velkommen etter. Da vi hadde en interpellasjonsdebatt om dette for et år siden, den 12. desember, sa statsråden:

«Statnett opplyser at foretaket mest sannsynlig vil ta stilling til eventuell reinvestering i disse forbindelsene innen 2025, og forutsetter at det vil være behov for myndighetsbehandling.»

På Politisk kvarter i dag, og egentlig i alle medier, snakker Arbeiderpartiet om 2026. Det jeg vil ha svar på, er om statsråden har feilinformert meg i Stortinget da han snakket om 2025, eller om det er statsministeren som sier feil når han snakker om 2026?

Statsråd Terje Aasland [11:57:11]: Jeg kan forsikre representanten Marhaug om at jeg snakket sant i fjor. Statnett har nå i høst levert en melding til NVE hvor de går i gang med arbeidet med å utrede fornyelsen av disse to kablene. Ut fra de siste samtaler med Statnett tyder mye på at de kommer til å vurdere om de skal fremme en konsesjonssøknad eller ikke høsten 2025. Det betyr at den myndighetsbehandlingen som jeg kanskje var litt utydelig på, men som ikke var gått gjennom og gått opp juridisk på det tidspunktet da jeg sist svarte representanten, er klargjort nå. Det trengs en myndighetsavklaring og en myndighetsbehandling på konsesjonene hvis de skal reinvesteres i Skagerrak 1 og 2, og da må vi ta stilling til det.

Ola Elvestuen (V) [11:58:17]: Jeg får begynne med å si at vi heldigvis bygde utenlandskablene og utvekslingskablene tidnok, sånn Stortinget er nå. Jeg må også si at vi bygde 15 TWh vindkraft. Det var imidlertid statsråden som i Stortinget sloss hardest imot å gå videre, tilbake i 2019, da det ble en stopp i dette. Nasjonale rammer for vindkraft har vi heller ikke sett noe mer av, noe som kunne ha laget en god ramme for videre vindkraftutbygging i Norge.

Siden tidlig 1990-tall har vi hatt et velfungerende energimarked i Skandinavia, og vi har hatt et veldig godt samarbeid. Jeg går ut fra at statsråden også mener det. Når det nå er snakk om Skagerrak 1 og 2, utenlandskablene til Danmark, har de tjent Norge godt, og jeg forventer at de også kommer til å gjøre det senere. Kan vi stole

på at statsråden vil stemme for disse utenlandskablene til Danmark når det kommer opp på landsmøtet til Arbeiderpartiet, som jeg skjønner at det skal?

Statsråd Terje Aasland [11:59:24]: Jeg skal ikke forskuttere programkomiteen i Arbeiderpartiet, men jeg er rimelig sikker på utfallet. Det er en spennende diskusjon. Jeg er enig med representanten i at det nordiske energisamarbeidet har tjent oss godt. Vi har trygget situasjonen i Norge med tanke på energisikkerhet, stabilitet og forutsigbarhet gjennom å kunne importere svensk kraft, også i tider da disse to første kablene ble bygd, da danskene hadde kullkraft. Da fikk vi god utnyttelse av kraftutvekslingen gjennom at det var symmetri i den.

Når Statnett nå gjør utredninger, er det avgjørende viktig at man ser på om det er symmetri, om det er muligheter, og om det er noen fordeler for norske strømkunder ved å gjøre det. Det har jeg tydelig bedt om at Statnett må vurdere.

Ellers tror jeg Norge og Sverige er veldig enige om frustrasjonen man nå opplever i møte med europeisk energi- og omstillingspolitikk, som er ganske krevende for både Sverige og Norge, og det synes jeg vi skal ta på alvor.

Une Bastholm (MDG) [12:00:43]: Det har ikke vært etablert så veldig mye vindkraft på land de siste årene, men det er ganske mange prosjekter som vurderes nå rundt omkring. Kommunestyrene får en del henvendelser om det, og det er et veldig stort politisk trykk for å få mer vindkraftutbygging på land. Samtidig har Stortinget vedtatt flere av de ulike ønskene til regjeringen, som handler om å ta ut det potensialet som ikke bygger ned natur. Det er energisparing på 10 TWh, og det er solkraft på 8 TWh, som opprinnelig var tenkt til tak, for det var det som var debatten for en del år siden. Også kartlegging av potensialet for nærvind, altså vind og sol på grå arealer, har Stortinget vedtatt at vi ber regjeringen gjøre. Jeg ønsker egentlig en status på det, for jeg ser at det prioriteres lavt hos regjeringen, mens jeg mener potensialet her er stort. Jeg vil også si at for å kunne legitimere vindkraft på land i naturen noen steder må man også vise at man tar ut potensialet der det ikke gir naturskade.

Statsråd Terje Aasland [12:01:47]: Jeg er veldig enig med representanten i at det er veldig viktig å fokusere på de områdene som kan bygges ut som ikke kommer i kontakt med naturen på den måten som f.eks. vindkraft på land – eller solkraftanlegg, for den saks skyld – etablert i naturen vil gjøre. Når det gjelder energisparing, mener jeg den nye styringsavtalen for Enova vil være et veldig viktig verktøy. Der gir man nå mulighet

for å støtte mer moden teknologi, noe som får flere med på energisparing som en løsning for framtiden.

Når det gjelder sol: Det jeg nevnte om delingsordningen for solkraft opptil 5 MW på næringsbygg innenfor det eksisterende næringsområdet, tror jeg vil bidra til veldig mye mer solkraftproduksjon i Norge. Nærvind kan jeg ikke svare godt nok på. Det er litt umoden teknologi, men det er spennende å se. Jeg har sett flere av tiltakene på det. Jeg tror også at potensialet for å bruke de elementene er viktig i den store sammenhengen.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:03:05]: NO2 hadde i fjor en strømpris som var ca. 20 pst. høyere enn i NO1 og NO5, og ser ut til å ha det også i år. Satt litt på spissen er det som at en bedrift i Oslo eller Bergen ikke har arbeidsgiveravgift eller selskapsskatt sammenlignet med en bedrift i Skien eller Kristiansand, for 20 pst. er mye i konkurranseulempe for en bedrift.

Vi har etablert en god ordning som går på fordeling av flaskehalsinntekter. Den er det bra at statsråden har fått på plass. Samtidig er det relativt små summer sammenlignet med det som betales inn. Når en ser på fordelingen av det, går store deler av inntektene som man har hatt i «straffeskatt» i Kristiansand eller Skien, til å betales ut til f.eks. Bergen eller Oslo, fordi flaskehalsinntektene genereres mye rundt NO2. Vil statsråden se på justering av den forskriften, sånn at mer av flaskehalsinntektene kommer NO2 til gode?

Statsråd Terje Aasland [12:04:08]: Jeg mener at når det gjelder fordelingen av flaskehalsinntektene, har vi en rettferdig modell. Den går på strømforbruket i høyprisområdene og fordeles ut fra en tabell for det. Årsaken til at NO2 samlet sett får noe mindre enn NO1, er at strømforbruket i NO2 er mindre. Hvis vi skal gjøre sjablongmessige endringer på det, vil helt sikkert strømprisene også variere mellom NO1 og NO2 fra tid til annen, kanskje fra år til år. Jeg mener at den ordningen som vi har nå, lar seg godt begrunne, og den er rettferdig.

Jeg er enig i at strømprisene i NO2, som ligger noe over NO1, må vi gjøre alt vi kan for å få redusert. Da handler det om å bygge ut mer kraft, mer nett og sørge for bedre kraftflyt mellom prisområdene. Det gjøres det enormt mye på. Gjennomsnittsprisen i NO2 hittil i år har vært 58 øre, og den har vært 49 øre i NO1, så de store ulikhetene er det ikke mellom disse to områdene.

Presidenten [12:05:13]: Replikorkordskiftet er avsluttet.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:05:35]: Jeg vil takke for et godt samarbeid med SV, som bidrar til et enda bedre budsjett for klima og miljø.

Klimapolitikken må være forutsigbar. Som varslet øker vi derfor CO₂-avgiften, som ønsket fra Stortinget, slik at den går mot 2 000 kr i 2030. Den må være målrettet, realistisk og rettferdig. Gjennom klimastatus og -plan varslet vi at vi ville sende matsvinnloven på høring. Vi forsterker innsatsen for nullutslippslastebiler, -ferger og -hurtigbåter. Vi får på plass klima- og energikrav i CO₂-kompensasjonsordningen. Det er målrettet. Politikken må også være realistisk – det får vi gjennom klimapartnerskap med byggeindustrien, med maritim sektor og med industrien ellers – og den må være rettferdig. Vi må ha med oss folk på omstillingen. Hvis ikke får vi ikke omstilling.

Enova er vårt viktigste klimapolitiske virkemiddel. Siden regjeringen tiltrådte, er Enova årlig tildelt nesten tre ganger så mye som da vi startet. I går ble en ny styringsavtale med Enova for perioden 2025–2028 signert. Vi styrker Enovas innsats for å bygge verdikjeder. Det bidrar til markedsendring og understøtter regjeringens politikk. Enovas samlede bidrag til utslippskutt i hele økonomien og energieffektivisering tallfestes ikke i selve avtalen, men vil følges opp gjennom klimastatus og -plan. Her skal Enova inngå i virkemiddelpakker som reduserer utslipp med 4 millioner tonn over perioden, og som understøtter regjeringens plan om 10 TWh energieffektivisering. Enova skal bidra til klima- og energiomstilling i hele økonomien.

Stortingsmeldingen om naturmangfold er regjeringens nye handlingsplan for naturen. Den inneholder grep for å bidra til bærekraftig bruk og bevaring av natur. Vi styrker arbeidet med naturrestaurering, naturregnskap og ordningen med Natursats. Jeg er også glad for at arbeidet med skogvern kan videreføres i godt tempo i 2025.

Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Vi er i gang med krafttak for fjorden med vekt på de største utfordringene: avløp, jordbruk og fiskeri. Tilskuddsordningen for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning ved avløpsanlegg videreføres, og midler til naturrestaurering for Oslofjorden styrkes.

Det er kort tid igjen til 2030. Vi skal skape jobber og kutte utslipp, og vi skal stanse bit-for-bit-nedbygging av naturen. Med denne regjeringen er klimapolitikken helhetlig, systematisk og realistisk. Dette budsjettet tar oss videre i den viktige omstillingsjobben vi skal gjøre framover.

Presidenten [12:08:27]: Det blir replikkordskifte.

Jan Tore Sanner (H) [12:08:38]: Arbeiderpartiet hadde høye ambisjoner for omstilling og kutt i klimautslippene på vei inn i regjering. Nå, etter tre og et halvt år i regjering, har ambisjonene senket seg. Regjeringen har vraket sitt eget omstillingsmål på 55 pst. klimakutt i norsk økonomi og ligger dårligere an til å nå dette må-

let nå enn i fjor. Et hovedproblem med regjeringens økonomiske politikk, energipolitikk og miljøpolitikk er joystyring – ett skritt frem, ett skritt tilbake. Det får ikke ned klimautslippene, og det bidrar ikke til forutsigbarhet for næringslivet.

Regjeringen har nå varslet at det kommer en klimamelding til våren. Mitt spørsmål er om regjeringen vil ta initiativ til en bred forankring av klimapolitikken før man legger frem meldingen, slik at vi kan gi næringslivet forutsigbarhet og nå de viktige klimamålene.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:09:49]: Regjeringen fører en forutsigbar klimapolitikk. Vi trapper opp CO₂-avgiften fram mot 2030, som Stortinget har bedt om. Det gir forutsigbarhet og omstillingskraft for næringslivet. Vi har fått på plass en CO₂-kompensasjonsordning som øker innsatsen for å kutte utslipp, bidrar til energieffektivisering og øker konkurransekraften til norsk industri. Vi jobber systematisk sektor for sektor. Mellom 2022 og 2023 gikk klimagassutslippene ned med like mye som fra 1990 til 2022. Vi forsterker nå innsatsen med målretting av tiltakene mot tungbiler og varebiler. Der er omløpshastigheten større, så det går raskere å innfase nullutslippsløsninger. Når det gjelder bygg- og anleggssektoren, samarbeider vi tett i partnerskap med dem. Vi tar maritim sektor, vi tar sektor for sektor, og vi har også godt samarbeid i jordbruket.

Regjeringen har altså forsterket klimapolitikken. Den er forutsigbar, og vi ønsker brede løsninger med Stortinget for å bevare forutsigbarheten.

Jan Tore Sanner (H) [12:10:51]: Det statsråden sier, henger ikke sammen med det som står i regjeringens egne dokumenter. I Grønn bok kan vi lese at det er usikkert om budsjettet netto øker eller reduserer utslippene. Når man i tillegg har vraket omstillingsmålet, står min beskrivelse av at regjeringen driver en joystyring med ett skritt frem og ett skritt tilbake.

Jeg forsøker imidlertid å legge det litt bak meg og se fremover. Statsråden sier at han ønsker en bred enighet i Stortinget. Når Arbeiderpartiet sier det, handler det stort sett om at opposisjonen skal være enig med regjeringen. Det jeg utfordrer statsråden på, er om regjeringen vil ta initiativ til en bred forankring av klimapolitikken, gjerne før meldingen legges frem, slik at vi kan skape forutsigbarhet for næringslivet og kan få utslippene ned. Det er egentlig et ja- eller nei-spørsmål.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:11:58]: Vi har nå sendt Norges klimamål og utgangspunktet for klimameldingen på bred høring til hele det norske samfunnet. Vi kommer til å få mange innspill fra både næringsliv, befolkning, kommuner og andre aktører. Det er for å forankre en bred klimapolitikk. Regjeringen skal

selvfølgelig legge fram en klimamelding der vi kommer tilbake til de forsterkede Paris-målene som Norge er forpliktet til å levere i henhold til Parisavtalen. Vi skal også nå de forpliktelsene vi har i Parisavtalen fram mot 2030, som er det lovfestede kravet vi har på oss, og som er vedtatt i denne salen. Det skal vi gjøre sammen med EU, og vi samarbeider tett opp mot EU for å nå de målsettingene.

Svaret er altså ja: Vi ønsker en bred forankring. Vi har nå invitert hele samfunnet på høringer knyttet til klimameldingen. Vi skal legge fram et mer ambisiøst mål enn det vi har i dag, forhåpentligvis sammen med et bredt flertall i Stortinget. Det er bra for klimapolitikken om det er forutsigbarhet for styringen framover. Det er verre med den forventede regjeringspartneren til Høyre, hvis det skulle gå så galt at det blir et nytt flertall etter valget.

Terje Halleland (FrP) [12:13:16]: Jeg ønsker å takke statsråden for i går. Det var hyggelig. Han svarte på spørsmål langt utover sitt ansvarsområde, så jeg håper at den manglende statsråden kompenserer for tiltaket. (Munterhet i salen) Jeg vil også benytte anledningen til å takke statsråden for et meget godt innhopp i vårt komitéarbeid. Det han har gjort, er en veldig god jobb med et komplisert arbeid.

Som forrige taler var inne på, har vel regjeringen begynt å innse at en ikke når klimamålene uten å kjøpe kvoter. Vi ser nå at regjeringen faktisk har problemer med å opprettholde Parisavtalen, med økte ambisjoner for hvert femte år. Regjeringen forsterket sin klimapolitikk i 2022. Hvilken ekstrakostnad mener statsråden at regjeringens ambisiøse klimamål vil ha, når en må erstatte det med kvotekjøp?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:14:22]: Takk først for hyggelige ord. Det var bra, slik representanten omtalte det, at det var utenfor det konstitusjonelle ansvarsområdet og ikke utenfor kompetanseområdet.

Regjeringen har lagt opp en klimapolitikk der vi gjennom Grønn bok beskriver hvordan vi forsterker klimainnsatsen fram mot 2030. Vi har også sagt at vi har med oss et underskudd for det klimabudsjettet vi har sammen med EU. Det er for tiårsperioden. I første fireårs-femårsperiode er det et underskudd. Det må et samlet politisk Norge ta ansvar for. Det kan man bruke fleksible mekanismer på. Fleksible mekanismer betyr f.eks. å bruke en reserve man har i samarbeidet med EU, eller man kan kjøpe kvoter. Regjeringens ambisjon er å føre en klimapolitikk som vi forsterker og varsler gjennom Grønn bok, som gjør at de eventuelle fleksible mekanismene blir brukt så lite som mulig. Det lønner seg å omstille økonomien. Det lønner seg, både av effektivitets-

hensyn og av hensyn til konkurransekraft for norsk næringsliv, å omstille og nå Paris-målene.

Terje Halleland (FrP) [12:15:28]: Jeg er ikke i tvil, for det svaret vi får nå, bekrefter at den politikken som er blitt ført, har vært ambisiøs – så ambisiøs at en ikke klarer å nå målene. Dermed må en ut og kjøpe kvoter for å innfri de målsettingene. Det vil si at om en hadde hørt på Fremskrittspartiet og hatt en mer nøktern tilnærming og fulgt Parisavtalen, kun forsterket målsettingene hvert femte år, hadde en hatt et annet utgangspunkt. Det en har gjort nå, har gitt en økt kostnad på grunn av at klimapolitikken har vært mer ambisiøs enn nødvendig i forhold til Parisavtalen.

Mitt spørsmål er egentlig veldig enkelt: Hva tror statsråden at den mer ambisiøse klimapolitikken vil koste den norske skattebetaler?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:16:19]: Regjeringen skal føre en forutsigbar klimapolitikk. Det er viktig for omstillingen av samfunnet, og det er ikke minst viktig for næringslivet. Derfor trapper vi opp CO₂-avgiften. Vi skal også føre en målrettet klimapolitikk, sektor for sektor, slik vi har lyktes veldig godt med i Norge med elbilpolitikken. Nå er 94 pst. av nybilsalget elbiler, og 28 pst. av bilparken er elbiler. Det er også en utvikling bort fra fossil som energikilde. Vi gjør det samme nå for varebiler og for tunglastebiler. Vi har tett samarbeid med prosessindustrien, og vi går sektor for sektor. Det vil være lønnsomt å omstille seg fordi man også tar i bruk ny teknologi, man senker energibruken, og man øker konkurransekraften til norsk industri, ikke minst eksportindustrien.

Regjeringens ambisjon, som også er varslet i Grønn bok, er at vi gjennom å forsterke klimapolitikken nærmer oss de utslippskuttene vi må ha. Det kan tenkes at man må bruke fleksible mekanismer sammen med EU, men ambisjonen er fortsatt hvert år å forsterke klimapolitikken for å nå de klimamålsettingene og ikke minst de forpliktelsene vi har i henhold til Parisavtalen. Det skal Norge nå.

Lars Haltbrekken (SV) [12:17:36]: Takk til statsråden for hyggelig hilsen i starten av innlegget sitt.

Da vil jeg spørre statsråden på sportsspråket: Hvordan føles det å ha gått fra å være budsjettaper til med SV å bli en budsjettvinner?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:18:02]: Et godt budsjett har blitt litt bedre. For å gjøre som representanten Haltbrekken, som startet sitt innlegg med å sitere Vømmøl:

«Men sammen så veie vi flere tonn. Med lite grann hjelp gjer det lite grann monn.»

Så takk for hjelpen – vi har fått et bedre budsjett, men vi har lagt fram et budsjett som også er innrettet for Norge i den situasjonen vi står i. Det var tøffe budsjettkamper. Vi må ta ned kostnader på mange områder for å sikre at vi ikke presser prisene ytterligere opp, og dermed forhindrer eller forsinker en rentenedgang. Mange av sektorene som beholdt budsjettpostene sine, var altså budsjettvinnere reelt sett. Man må ta et helhetsansvar. Vi skal bruke mer på forsvar, og vi må bruke mer på å få ned prisstigningen og dermed også renten.

Vi la fram et godt budsjett, det har blitt litt bedre på miljøområdet. Vi takker SV for godt samarbeid.

Lars Haltbrekken (SV) [12:18:57]: Jeg håper at når statsråden siterer Vømmøl, tenker han på tonn i utslippskutt og ikke representanten Haltbrekken og statsrådens samlede vekt.

Vi har de siste årene stadig fått høre etter budsjett-enigheten med SV at et godt budsjett har blitt bedre, så da er mitt spørsmål: Vil statsråden neste år ta ansvar for å legge fram et godt nok budsjett også på miljøområdet?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:19:39]: Regjeringen kommer til å legge fram et veldig godt budsjett til neste år, som forhåpentligvis også skal være sittende regjeringens budsjett å styre på de neste årene, men denne statsråden kommer ikke til å legge fram det budsjettet. Da er denne statsråden gått over fra å være statsråd til å være menig menneske her i samfunnet, og skal nok sørge for at representanten Haltbrekken får høre hvordan han da representerer undertegnede fylke i denne salen.

Presidenten [12:20:17]: Da skal vi over til en annen del av landet. Neste taler er Sofie Marhaug.

Sofie Marhaug (R) [12:20:29]: Den beste delen av landet, president.

I går kom det en ny styringsavtale med Enova, så jeg tenkte jeg skulle benytte anledningen til å spørre litt om den. Det er synd at det for så vidt ikke er et eget strømsparemål i den avtalen, men det er jo noen forbedringer i tråd med hva vi i komiteen har ønsket veldig lenge. Samtidig har vi fra år til år bevilget mer penger til Enova. Rødt har også vært for det. Likevel ser vi at Enova sparer de pengene, altså at de er bundet opp, til og med frie midler er bundet opp eller satt på konto – nesten 30 mrd. kr på Enovas konto.

Det jeg ønsker et svar på eller en refleksjon over, er hvordan vi kan sørge for at Enova ikke bruker økte midler som kommer fra Stortinget, til å spare på kontoen sin. Vi trenger jo å rulle ut energisparetiltak med en gang.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [12:21:35]: Nå har ikke undertegnede detaljene over hva som står på fondet til Enova, men det er bindinger på de midlene som går til Enova. Det er enkelte prosjekter som ikke blir gjennomført, der man ikke har betalt ut, fordi man ikke har lyktes. De midlene kommer tilbake. Enova har forsikret om at de midlene Enova får, ikke er til sparing, de er til å settes i aktivitet. Det er selvfølgelig også noe som regjeringen er opptatt av. Likevel: Detaljene knyttet til det har jeg rett og slett ikke oversikt over her.

Presidenten [12:22:10]: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Hans Inge Myrvold (Sp) [12:22:31]: Budsjettdebatt er budsjettdebatt, men det er sanneleg òg ei anledning til å få fram skiljelinjer i Stortinget. Straumprisbonanzaen dei siste vekene dannar delvis grunnlaget for innlegget mitt. For Senterpartiet og regjeringa har straumstønadsordninga vore eit viktig verktøy for å ta ned den enorme prisgaloppen som har utspelt seg. Straumstønadsordninga har til no kompensert for nær 50 mrd. kr, og dette held me sjølvsagt fram med inn i 2025.

Vidare er det heilt avgjerande for Senterpartiet å ta tak i dei strukturelle utfordringane som ligg i dagens straummarknad, med m.a. å justera ned eksportkapasiteten, men ikkje minst få greidd ut meir kraft av børs og inn i ein fastprismarknad som vil tena både folk og næringsliv.

Eit målretta og godt budsjett for energi- og miljøfeltet vert i dag vedteke. Det er ei rekkje avgjerande og viktige prioriteringar i eit godt samspel mellom Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV. Veljarane som snart skal ta stilling til val og samansetjing av eit nytt storting til hausten, fortener faktisk fleire svar frå opposisjonen enn dei ein evnar å få fram i dagens budsjettdebatt.

I budsjettprioriteringane frå Framstegspartiet lovar dei veljarane sine ein makspris på 50 øre/kWh til private hushaldningar. Det som ikkje kjem tydeleg fram frå Framstegspartiet, er korleis dei vil arbeida fram ein straummarknad som faktisk tener det norske folket og ikkje minst næringslivet vårt i tida som kjem. Framstegspartiet bana i si tid i regjering, med olje- og energiministeren i perioden 2013–2020, vegen for tettare integrering til den europeiske straummarknaden og ikkje minst ein betydeleg auke i eksportkapasiteten med kablar til både Tyskland og Storbritannia. Fasiten på arbeidet til Framstegspartiet har me i dag: ein jojobris og tidvis ekstreme kraftprisar som ikkje tener landet vårt.

I Hurdalsplattforma vart det tydeleggjort at det ikkje skal etablerast nye kablar eller ny overføringskapasitet. Det me har fått av informasjon frå Framstegspartiet til no, var då dei lanserte ein noregspris – altså éin lik

pris i heile landet. Det vil sjølvsagt ikkje løysa dei store problema dette partiet har påført landet, men vil gje monaleg høgare pris til større delar av landet ut over dei mest ekstreme prissonene i vest og sør. Med all respekt: Å vera vitne til Framstegspartiets politikk på området er litt som å lesa i eventyret frå Nordahl Rolfsen:

«–Dreg du den, så dreg du den med, og dreg du den, så dreg du den med, og såleis heldt ho på, til hesten ikkje vann lasset av flekken.»

Stein Erik Lauvås (A) [12:25:41]: Det forsøkes å gi et inntrykk av at intet eller lite er gjort på energisektoren fra denne regjeringens side, og det er selvfølgelig feil. Energipolitikken er vel det vi må kalle de lange linjers politikk. I mye av det som skal gjennomføres i form av å bygge ny kraft – om det er vann, vind på land eller vind til havs – er det mange ting som skal falle på plass før vi kan få ny produksjon. Det er utredninger og høringer, det er klageadganger, og til sist er det selve byggetiden. Det meste tar tid i energipolitikken om vi snakker om ny krafttilgang for folk og bedrifter. Det samme gjelder bygging av strømmnett: Om det er lokalt nett eller sentralnett, tar det tid å få det bygget. Den anerkjennelsen burde i det minste Høyre og Fremskrittspartiet ta inn over seg. De har jo begge vært med og styrt landet og energipolitikken, og de burde vite at det ikke er mange kvikkfiksløsninger som er holdbare innen energiutbygging.

Noe er nevnt her, og jeg skal også nevne noe av det som er gjort de siste tre årene: strømstøtte til private husholdninger, fastprisavtaler for næringslivet, økning i bevilgninger til Enova, krav til vannkraftprodusenter om så å si løpende rapportering av magasinfylling og innført produksjonsavgift på vind på land som kommer lokalsamfunnene til gode. I min egen hjembygd Marker var det i fjor om lag 7 mill. kr til kommunekassen sammen med eiendomsskatten.

Vi har lagt til rette og gjort det mer attraktivt for bygging av mer solkraft. Vi har gjort det mer attraktivt for kommunene å vurdere vindkraft, styrket låneordninger i Husbanken for energisparing og brukt flaskehalsinntekter for å dempe utgifter til nettleie. Over 100 flere ansatte i NVE gir kjappere behandlingstid. Videre kan jeg nevne plan for raskere nettutbygging, hurtigspor for konsesjonsbehandling, strengere regler for dem som selger strøm, stabil CO₂-kompensasjonsordning, sterk satsing på utvikling og bygging av havvind og fortsatt utvikling av olje- og gassnæringen – for å nevne noe.

Likevel hører vi at ikke noe er gjort. I ærlighetens navn er det vel slik at det ikke på mange tiår i større grad har vært fokusert på mer kraftutbygging, mer nettutbygging og beredskap for energisikkerheten.

Det hadde jo vært å håpe at opposisjonen kunne anerkjent og snakket opp en rekke av de tiltakene som

har blitt gjennomført, men de ser seg altså bedre tjent med å snakke dem ned, selvfølgelig i mangel av bedre forslag. Vel, dem om det.

Vi vet at det de nærmeste årene ligger store utfordringer i å bygge enda mer kraft og bedre nett her i landet. Det virker ikke som det er Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre eller for den saks skyld Rødt som kan lede an i jobben og få den gjort. Det er faktisk den sittende regjeringen bedre skikket til.

Terje Halleland (FrP) [12:28:44]: Jeg vil snakke litt om klima, klimapolitikken og konsekvensene av den. Den siste fingeren fra de partilederne som hadde tro på at vi skulle nå klimamålene våre, har nå senket seg. Ser vi på statusen for det klimaarbeidet som har blitt gjort, både i Norge og i Europa, er det nå ingen som ser ut til å kunne nå målene. Jo da, vi kommer til å nå målet og målsettingene, men vi kommer bare ikke til å nå dem i 2030.

Hva er det som skjer nå? Vi innfører mange klimatiltak, og de øker kostnadene for næringslivet og svekker konkurranseevnen. Dette kan ikke fortsette. Vi taper på flere områder, og det er spesielt Kina som tar store markedsandeler. Samtidig diskuterer man i Norge og i EU om man skal slutte med olje og gass, mens den samme verdenen brenner mer kull enn noen gang. Er det ingen som fatter det og som ser den sammenhengen?

Årlig blir det produsert 10 000 TWh, altså 10 000 milliarder kWh, basert på kull. Det er én tredjedel av verdens kraftproduksjon. Bruken av kull bare øker. Kina er best på dette; de står for over 50 pst. av kullkraftproduksjonen. Vi får høre at Kina er så flinke på solkraft og vindkraft, men man skal vite at de er flinke på kullkraft også.

Hva gjør vi samtidig i Norge? Vi diskuterer om vi skal slutte med olje- og gassutvinning. Vi svir av 30–40 mrd. kr for å kvitte oss med diesel. Det er sikkert mye positivt i det, men samtidig som vi gjør det, dør folk i Afrika på grunn av luftforurensing. Det er flere solcellepaneler i Nederland enn i Afrika sør for Sahara. Det er mange solcellepaneler i Nederland, men det er et veldig lite land. Da kan vi spørre oss selv: Har vi begynt i rett ende? Diskusjonen her handler om hvorvidt vi skal legge ned olje- og gassnæringen.

Vi er i ferd med å tape for Kina. Vi trenger tiltak, og vi trenger dem nå. Får vi dem ikke nå, kommer dette til å gjøre vondt. Vi taper arbeidsplasser hver dag. Det er mye mer synlig i Europa enn i Norge i dag, men vi kan fort komme etter dem.

Det er noen i denne salen som har venner i Europa, og de får dem til å skrive brev til Stortinget og si at vi må slutte med havbunnsmineraler og selvfølgelig også slutte med olje- og gassutvinning. De skal få en hilsen fra

meg til vennene sine der nede i Europa: Den dagen de slutter å kjøpe olje av oss, skal vi slutte å produsere det.

Aleksander Øren Heen (Sp) [12:31:56]: Eg kan iallfall forsikra representanten Halleland om at det ikkje er Senterpartiet som sender ein masse julekort til EU, men det er sikkert andre som driv med det.

Vasskrafta har vore fundamentet for vår industri og velstandsutvikling, og mange bygder i mitt fylke, Sogn og Fjordane – eg nemner Årdal, Høyanger og Svelgen – har vakse fram på grunn av den vasskrafta. Få plassar kan ein sjå linken mellom kraft og industri tydelegare. For få dagar sidan gjekk den siste produsenten av «wafere» til solcelleindustrien utanfor Kina konkurs. Det var bedrifta NorSun i Årdal, som har klamra seg fast sjølv om mange andre har forsvunne på vegen. Dei har vore dei siste på skansen for å halda ein slik produksjon i gang, og det var 70 arbeidstakarar som ei veke før jul ikkje hadde ein jobb å gå til lenger. Det er klart at dette er dramatisk for dei det gjeld, men det er òg dramatisk for oss å vera vitne til at det går føre seg ein handelskrig i verda der slike aktørar blir offer, og dermed har lite eller ingenting å stilla opp med.

Det betyr ikkje at staten Noreg ikkje har bidrege, for det har me verkeleg gjort. NorSun har fått støtte gjennom både Innovasjon Norge og Enova til dei prosjekta dei har søkt om. Dei har fått lån gjennom Siva til å utvida anlegget sitt, og dei har fått kapitaltilførsel gjennom Nysnø, som har vore viktig for at dei har kunna utvikla seg i dei åra som har vore. Dei er dessverre eit offer for handelskrigen mellom USA og Kina. Poenget er at sjølv om lokala no står tomme, ligg krafta igjen. Takka vere tidlegare politikarar er krafta låst til industriproduksjon i denne kommunen. Det er dette me meiner er våre konkurransemessige fortrinn, nemleg at me klarar å sikra kraft til norsk industri, t.d. ved å låsa inn kraft, slik ein gjorde på 1950-talet. Det handlar òg om å stilla kraft tilgjengeleg til ein pris som er overkomeleg.

Skal det vera ei sanning også i framtida at kraft er vårt fremste konkurransefortrinn, må eksportkapasiteten reduserast, slik at me får eit meir stabilt prisbilde. Skal me lukkast med dette, må me ha meir kraft som blir omsett utanfor børs, sånn at me får direkte prising, som gjer det meir føreseieleg for norsk næringsliv. Dette er viktig for Senterpartiet, og det er viktige poeng og viktige tiltak som me vil jobba aktivt med framover for å sikra gode konkurranseforhold for norsk industri også i framtida.

Bård Ludvig Thorheim (H) [12:35:06]: Jeg vil ta opp tråden fra replikkordskiftet med energiministeren om Melkøya. Det er ganske tydelig at statsråden ikke har noe annet å komme med enn nettutbygging i Finnmark. Det er vel og bra. Det har vært planlagt i over

20 år, ved forskjellige regjeringer. Det er mye som har måttet kvitteres ut. Det er bra at det kommer i gang, men vi må jo få kraft i de ledningene. Det er det som er spørsmålet, og det var det som lå i kraftløftet, at man skulle erstatte den kraften som er forbrukt ved Melkøya, med ny kraft. Det tror jeg alle partier her sa, at det må være en forutsetning hvis man skal gi konsesjon til Melkøya. Det sa i hvert fall regjeringen, det var et løfte, og det er det som ikke innfris. Det er veldig tydelig.

Jeg vil be energiministeren korrigere NVE hvis de tar feil om dette. De sier at det ikke kommer en ny, stor, betydelig kraftproduksjon i nord innen 2030 – og for så vidt ikke i resten av landet. Hvis vi ikke kan stole på fagmyndighetene, må energiministeren klargjøre dette, sånn at ikke Stortinget feilinformeres om det.

Hele Melkøya-beslutningen må jeg si har vært et sololøp, hvor man helt overså forslagene fra Høyre om å se på mulighetene for havvind, som kunne erstattet noe av kraften. Man kunne f.eks. sett på GoliatVIND og andre prosjekter, som hadde kunnet få det raskt i gang, og dermed også fått spennende teknologiutvikling i litt mindre prosjekter. Man hadde ikke en grundig vurdering av CCS og gasskraftverk. Man valgte, med løsningen med vindkraft på land, å velsigne at NVE tok Davvi-prosjektet ut av ligningen og sa at det ikke skulle konsesjonsbehandles. Det var det eneste prosjektet som var modent, som hadde avtaler med to av tre nødvendige rein-distrikt, og som kunne ha erstattet dette.

Men nok om det, det er budsjettet vi snakker om. Jeg skulle gjerne sett at vi hadde fått gjennomslag for Høyres mange gode satsinger, bl.a. en ordentlig satsing på solkraft, sånn at vi kunne fått i produksjon de prosjektene som er lønnsomme, men ikke med en stor nok margin til at de blir satt ut i livet. Det ville vi ha funnet løsninger på, og dermed også styrket kraftbalansen i Norge på kort sikt. Videre har vi et punktutslippsprogram for industrien, en ordentlig natursatsing og ikke minst oppgaven med å løse problemene med Oslofjorden. Vi er klar til å sette det ut i livet.

Linda Monsen Merkesdal (A) [12:38:20]: Har de hørt om Grøn region Vestland, om regionens innovative industrihubbar som har ei leiande rolle i det grønne skiftet? Vestlandet står midt i ei historisk omstilling med verkemiddelapparat som er ein motor for å skapa arbeidsplassar i heile landet. Sjå på Odda i Ullensvang, som produserer verdas reinaste sink, eller Hydro i Høyanger, som produserer den reinaste aluminiumen i verda. Dette er ikkje symbol, dette er Noregs framtid. Det er innovasjon, teknologiutvikling og kompetanse i verdsklasse. Det er arbeidsplassar og eksportinntekter og grøn vekst.

No står dette i fare. Framstegspartiet sitt alternative statsbudsjett er ein direkte trussel mot alt me har opp-

nådd. Dei føreslår å kutte i investeringstilskot til grønne prosjekt, klimainvesteringsfond og tilskot til små, store og mellomstore bedrifter. Dei halverer til og med midlar til klimaordningar til landbruket. Framstegspartiet kallar dette symbolpolitikk. Eg kallar det arbeidsplassar, skatteinntekter og vekst i bygdene våre.

For oppklara litt for representanten Nilsen: Framstegspartiet sitt budsjett er som «long covid» for norsk industri. Først merkar ein kanskje ikkje skaden, men konsekvensane på sikt er katastrofale: industridød, tap av arbeidsplassar og ein svekt økonomi – for ikkje å snakka om konsekvensen for klimaet. Eg merka meg i debatten at Framstegspartiet ikkje snakkar like tydeleg om kjernekraft. Er det fordi det vil krevja 300 mrd. kr i subsidiar for å få det realisert? Underteikna lurar framleis på kva Framstegspartiet skal bruka si framtidige kraft til når industrien ligg brakk i heile Noregs land.

Grøn omstilling er ikkje eit val, det er eit krav, og Noreg er allereie verdsleiande innan teknologi og innovasjon. Dette gjev oss moglegheiter som er heilt unike og i toppen med tanke på å kutta utslipp, men dette krev kraft, det krev støtte, og det krev leiarskap. Mens Arbeidarpartiet byggjer opp industrien og verdikjedene gjennom verkemiddelapparatet, kuttar Framstegspartiet i alt dette. Framstegspartiet vil setja kroken på døra for både tradisjonell industri og framtidens løysingar. Vi snakkar ikkje berre om å stoppa ei grøn omstilling – det er ein total frontkollisjon for Noregs konkurransevne.

Charlotte Spurkeland (H) [12:41:25]: I årene som kommer, skal næringslivet omstille seg for å skape større verdier og samtidig kutte utslipp, og derfor foreslår Høyre i vårt alternative budsjett en kraft- og klimapakke. Vi foreslår auksjonsstøtte til solkraft som et konkret tiltak for å øke kraftproduksjonen på kort sikt, for vi har i motsetning til regjeringen tiltak for å øke produksjonen på kort sikt i vårt budsjett. Regjeringen har fortsatt, etter tre år, ikke klart å lage et moderne regelverk for deling av solkraft, selv etter at Stortinget gjentatte ganger har vedtatt at man skal få til dette. Konsesjonsbehandling på solkraft går altfor tregt. Ifølge bransjen selv er det nå 83 søknader som ligger inne til behandling hos NVE, og for flere av dem har saksbehandlingen ennå ikke startet.

Vi foreslår også å lage et kart over grått areal, slik at man kan få til en raskere konsesjonsbehandling for ny kraftproduksjon på disse områdene, for vi i Høyre mener det er viktig at man også får til økt produksjon av kraft på kort sikt.

Konkurransekraften til norsk industri i årene framover er helt avhengig av at norske bedrifter produserer med lavere utslipp, og når prisen på utslipp går opp i framtiden, er det viktig at bedriftene får hjelp til å kutte

utslippene raskere enn de kan i dag. Høyre vil derfor gjennomføre et punktutslippsprogram for industrien i regi av Enova, med en ramme på 1,5 mrd. kr. Punktutslippsprogrammet skal gjøre det lettere for industrien å gjennomføre utslippskutt som virkelig monner, og det skal være konkurranse om støtten, altså at de som får støtte, er de som kan gjøre størst utslippskutt, slik at vi får mest igjen for hver krone.

Det er heller ikke tvil om at vi må gjøre mer for å bevare artsmangfoldet i Norge og sørge for flere levedyktige habitat i norsk natur. Det er spesielt viktig når vi vet hvilken sammenheng det er mellom klimaendringene og tap av naturmangfoldet. Høyre har derfor i sitt alternative statsbudsjett flere tiltak for å ta bedre vare på naturen, bl.a. gjennom en nasjonal plan for naturrestaurering, støtte til at kommunene kan oppdatere sine eldre arealplaner, og også mer penger til å følge opp tiltaksplanen for Oslofjorden, som vi la fram i regjering i 2021.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [12:43:58]: Jeg legger merke til at Fremskrittspartiet påkaller høyere makter samtidig som de kutter 10 pst. i budsjettet til Den norske kirke. Jeg håper det legges merke til av dem som styrer med det.

I 2023 ble det fanget 183 tonn pukkellaks i norske fjorder – mesteparten av dette i Troms og Finnmark. Omkring 250 000 pukkellaks ble tatt ut av norske elver. Det er store tall. De virker kanskje enda større med den siste tids meningsmålinger, men faktisk utgjorde fangsten av pukkellaks 62 pst. av den totale fangsten av laksefisk i Norge. I 2023 var det første gang det var mer pukkellaks enn annen laks.

Vi ser at det er et stort engasjement rundt beskyttelsen av elvene våre og for villaksen. Mange lokale lag i Norges Jeger- og Fiskerforbund og andre frivillige lag og foreninger legger ned en utrettelig innsats for å holde pukkellaks ute.

På tettstedet Veidnes i Lebesby bor det knapt 30 mennesker, men de står også ute i elva – de passer på elva si. Det å legge til rette for bosetting og aktivitet i hele landet er også å ta vare på nærnaturen sin og ta vare på naturen for oss alle.

Gjennom satsingen på KI og pukkellaksfeller gjør vi en forskjell. Utviklingen man har vært med på, legges også merke til. Geir Kristiansen fra Berlevåg Jeger- og Fiskerforening var i høst i Brussel og fortalte om resultatene og erfaringene man har hatt i Berlevåg og Kongsfjordelva. På et gitt tidspunkt hadde de fått 3 500 laks i fella, og bare én av dem var en atlantisk laks, så det funker.

Regjeringen og SV bevilger nå minimum 33 mill. kr til arbeidet med å beskytte norske elver mot pukkellaks. Man bruker erfaringene fra tidligere og gjør utbedringer der man trenger det, som f.eks. i Tana. Det er viktig.

Klimaendringer merkes raskest i Arktis. Derfor er videreføring av prosjektet COAT med klimaobservasjon av den arktiske tundraen viktig. Det er kunnskap som styrker forskningsmiljøet i nord, det er kunnskap som bygges i nord, og det er viktig for forståelsen av klimaendringene i økosystemet vårt. Det er kunnskap som er viktig for Norge. På sikt må man også utvikle dette til å gjelde overvåking av det arktiske havet.

Det er mye snakk om klima, energi, olje og gass. Men hvis man ikke velger å støtte ny teori, og hvis man ikke forholder seg til kravene som stilles ute i Europa, svekker vi norsk konkurransekraft. Det kan vi ikke gjøre.

Birgit Oline Kjerstad (SV) [12:47:19]: Noreg har ein lang kyst, og vi forvaltar ei lang kystlinje som gjennom årtusen har gjeve oss enorme ressursar å hauste av.

Eg har eit minne frå 1990-talet då eg stod på kaia på øya der eg bur, og det stod ein fiskar og såg utover fjorden. Han var alvorleg i ansiktet, og så sa han: Det skjer noko med havet.

Denne mannen kjente fjorden og havet frå eit langt fiskarliv, men han hadde ikkje svaret på spørsmålet han stilte der. Tretti år etter står eg her på talarstolen i Stortinget og seier det same: Det skjer noko med havet, og eg vil føye til fjordane og sjøfuglane, som har hatt ein dramatisk tilbakegang dei siste 50 år.

Eg er glad for at vi i budsjettet for 2025 har fått forhandla inn midlar til Oslofjordprosjektet, og eg håpar inderleg at det kan bidra til at vi sakte, men sikkert kan byggje opp att økosystemet der. Men kva med resten av den lange kysten vår, og fjordane våre? Vi veit altfor lite om kva som er der, samtidig som vi fyller fjordane og strandsonene med meir og meir aktivitet.

Kommunane må få betre støtte i arealplanlegginga, og vi må formidle meir av kunnskapen som trengst om kystøkosystemet til unge, som skal forvalte dette etter oss.

Det er forskarar som har brukt heile livet sitt på å prøve å forstå kva som skjer, og i samarbeid med andre forskarar sørgje for å dokumentere og leggje empirisk kunnskap til grunn for det som vi andre berre vagt registrerer. Stadig nye korallrev og viktige naturtypar blir registrerte langs kysten. Det er viktig å følgje med på kva som skjer med desse, livet i havet og sjøfuglane. Runde Miljøsenter fasiliterer forskning på sjø og land tett på Noregs sørlegaste fuglefeil. Dei samarbeider tett med Havforskningsinstituttet og har funne nisjen sin med å fylle eit tomrom i den norske infrastrukturen for forskning med fokus på kystøkologi.

Unge studentar og forskarar treng fasilitetar for å utføre fysisk forskning langs norskekysten. Vi treng lange forskingsseriar. Difor er det veldig leitt at den statlege støtta til Runde Miljøsenter blei fjerna i dette budsjettet.

Men no håpar eg at Stortinget er med på å dra opp ein strategi for å utvikle slike kystøkologiser i samband med behandlinga av naturmeldinga etter jul, senter som både kan formidle kunnskap, vere baser for forskning og gje uavhengige miljøfaglege råd til arealplanane i kommunane m.a.

Sofie Marhaug (R) [12:50:35]: Jeg tar egentlig ordet for å svare litt på replikkvekslingen med statsråd Sandvik, for jeg har sett på hva Enova har samlet på sin konto. Det er ikke bare midler som er bundet opp i tilsagn, det er også frie midler, og til sammen er det altså nærmere 30 mrd. kr. Det er problematisk hvis vi bevilger mer til Enova uten at de bruker det på å redusere energiforbruket.

Det er mye krangling mellom Arbeiderpartiet og Høyre om å bygge mer kraft på kort sikt, men det som hjelper på kort sikt, er energieffektivisering. Det er også bra for nettet vårt. I stedet for å føre det med ustabil kraft fra vind eller småkraft, som er de to tingene man kran-gler mest om å bygge raskest mulig ned, vil energispare-tiltak faktisk avlaste nettet.

Det blir sagt om utenlandskabler, som også har vært tema i dag, at vi må se an hva som tjener norske interesser. Det er en setning, et refreng, som kommer fra både Høyre og Arbeiderpartiet. Problemet med den setningen eller den floskelen er at vi har sett hvordan de søknadsprosessene har vært før. Det Statnett legger til grunn at tjener norske interesser eller er samfunnsøkonomisk lønnsomt, er inntekter fra flaskehalser og det som tjener kraftbransjen. De begrunner det med at veldig mye av det er offentlig eid. Så det som i de utregningene som kommer nå, regnes som samfunnsøkonomisk lønnsomt, er ikke automatisk det som er bra for norske interesser. Vær obs på det når den debatten kommer. Jeg ønsker meg også den debatten i Stortinget, ikke at den skal foregå i lukkede rom, for da er det fare for at kraftbransjens interesser vinner fram.

Så til Høyre, som snakker om Melkøya: Jeg vil presisere at alle andre opposisjonspartier enn Høyre ønsket å få Melkøya til behandling i Stortinget. Det var Høyre som sikret utbyggingen og kraftløftet til Melkøya sammen med Arbeiderpartiet og Senterpartiet. De kunne vært med og sikret flertall i Stortinget for å få det til behandling hvis de hadde vært bekymret. NVE advarte dem jo mot å bygge ut i Finnmark. De sa at det var store utfordringer med samtlige prosjekter i Finnmark. Det advarte de om før kraftløftet ble lansert. Her har ikke regjeringen hørt på fagmyndighetene, og det har heller ikke Høyre gjort. Høyre har vært sikringen for denne regjeringen til å bygge ut Melkøya med kraft fra land.

Une Bastholm (MDG) [12:53:50]: Jeg har en oppblåsbar bilderamme hjemme som er knallblå og boble-

te og formet som en sky. Hvis man tar ut proppen, går luften helt ut av rammen, og du kan legge den sammen og putte den i en skjortelomme. Jeg har mange ganger tenkt på, når jeg ser den bilderammen, som nå står på rommet til seksåringen min, at det må være rammen regjeringen tenkte på da de sa at natur og klima skulle være rammen for all politikk, for den er veldig lett å pakke bort, og den er formet som en sky.

Jeg tar ordet fordi klima- og miljøministeren i en situasjon hvor man ikke prioriterer klima, har valgt å prøve å få bort fokuset på det ved bare å bruke større ord og snakke høyere. Det er en kjent teknikk, men sannheten er at norsk klimapolitikk ikke fungerer. Den kutter knapt utslipp. Det har Riksrevisjonen også påpekt, og kritiserer regjeringen for manglende samordning i klimapolitikken. Så når klimaministeren sier at vi kutter systematisk sektor for sektor, er det direkte feil. Det er en påstand som er feil, for det kuttes ikke sektor for sektor.

Det var en nedgang som var veldig bra fordi det var større nedgang i utslippene i 2023, på 4,7 pst. Men det er bare for ett år. Vi vet fortsatt ikke om det er en trend, og det er fortsatt for sakte for i det hele tatt å være i nærheten av å nå målene for 2030 eller 2050. Utslippskuttene har først og fremst kommet fra elbilpolitikk, som er effekten av veldig gamle vedtak, og fra lavere aktivitet i næringslivet, og fordi vi i denne situasjonen prioriterer kraft på å elektrifisere veldig skitne og små, gamle olje- og gassfelt. Det får effekt. I Grønn bok, i den grad den i det hele tatt gir noen status eller er en plan, innrømmes det også at regjeringen ikke kommer i mål med sine planer for klimapolitikken fram mot 2030. På ikke-kvotepliktig sektor er man ikke i nærheten, og man planlegger for å bruke både fleksible mekanismer og kanskje også andre internasjonale kvoter for å klare å følge opp den juridiske forpliktelsen som Norge har.

Nå sier også klimaministeren i pressen at dersom EU gjør noe som vil være det mest ambisiøse de noen gang har gjort på klima, og faktisk vedtar det som kommisjonen har foreslått, et mål på 90 pst. utslippskutt innen 2040, vil ikke Norge være med på det. Det er virkelig stusselig.

Samtidig har vi altså en regjering som i budsjett etter budsjett foreslår kutt i bevilgninger til det som faktisk kutter utslipp. Klimasats, kunne jeg lagt til, er en ordning som faktisk bidrar til at regjeringen kan si at utslippene har gått ned noe i fjor.

Dette må snu. Det blir også veldig dyrt, og jeg lurer på hvem klimaministeren mener skal ta den regningen på sikt.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:57:09]: Selv om representanten Hans Inge Myrvold her bød på dikt og alt, klarer jeg dessverre ikke å kontre det, for det var en

kombinasjon av nynorsk og litt gamle ord. Jeg slet litt med å ta hele essensen. Men den alternative historiefortellingen som Senterpartiet kom med, har jeg ingen problemer med å ta, og den kan ikke få stå uimotsagt.

Det var Stoltenberg-regjeringen med Senterpartiets tidligere leder og nåværende vindkraftgeneral, Åslaug Haga, som hadde en visjon for tilknytning til Europa, der Norge skulle være det grønne batteriet. Det batteriet ble startet med kabelarbeidet, og det grønne batteriet startet Senterpartiet i regjeringen. Så videreførte riktignok Solberg-regjeringen dette arbeidet.

Her har Fremskrittspartiet sett utviklingen i Europa og sett konsekvensen av denne tette tilknytningen, og vi har beklaget at vi var med på denne beslutningen. Jeg kan ikke erindre at Senterpartiet har beklaget at de startet dette arbeidet og kom med den ganske utopiske og lite gjennomtenkte visjonen om at Norge skulle være Europas grønne batteri.

Det ble spurt om hvordan vi skal få til både kraft i hele landet og strømsøtte. Fremskrittspartiet har tatt til orde for strømsøtte på 50 øre siden strømprisen kom høsten 2021. Lenge før regjeringen kom med sitt forslag til strømsøtte, var vi ute og krevde slike tiltak. Vi har flere forslag for å redusere prissmitten, og vi har en energipolitikk og en klimapolitikk som gjør at vi ikke har det samme kraftbehovet og den knappheten på kraft som vil drive prisene opp, som det regjeringsspartiene har.

Linda Monsen Merkesdal fra Arbeiderpartiet nevner at hun er bekymret for både Nysnø og Investinor. Det er selskaper som på tross av at markedet har gått bra de siste årene, har prestert kunststykket å tape penger på så å si alt de har investert i. De har en enorm driftskostnad, og vi vil ikke prioritere å «funde» mer penger til dem. Tvert imot mener vi at de bør legges ned. Vi bør heller ha skattelette, og vi bør ha forutsigbare rammer og legge til rette for at grønn næring og annen næring kan utvikle seg og vokse i Norge, og å la markedet bestemme mer her. Regjeringen, derimot, ønsker å bruke mer penger på dette framfor å bruke penger på folk flest, kommuner, eldreomsorg og helse. Det er ikke Fremskrittspartiet med på.

Så noterer jeg meg, og det er veldig snodig å se, at det framstår som om det er to nye opposisjonspartier i denne debatten. Det er Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som faktisk sitter med makten, og som kan gjøre noe med dette, men som framstår som de største opposisjonspartiene av oss alle.

Presidenten [13:00:19]: Presidenten tilbyr gjerne hjelp til oppklaring av diktet i ettertid.

Ola Elvestuen (V) [13:00:35]: Jeg vil gjerne kommentere representanten Thorheims innlegg. Når Høyre nå snakker om Melkøya, bør man innse at den eneste

løsningen som er god på Melkøya, er gasskraftverk med karbonfangst og -lagring. Det vil komme raskere, det er billigere, og det er et bedre klimatiltak. Der burde Høyre ha vært, og dit trenger de å komme tilbake.

Så må det ikke i debatten danne seg et inntrykk av at det ikke er mulig å nå klimamålene for Norge. Selvfølgelig er det det. Det vi har meldt inn til FN, er 55 pst. sammen med Europa, og det er sammen med Europa dette går. Når det gjelder kvotepliktig sektor, kommer vi til å nå det – det kommer an på hva som er i Norge, og hva som er ellers. Når det gjelder det som er innsatsfordelingen, altså transport etc., vil vi med Venstres budsjett nå 50 pst. reduksjon, slik vi skal der. Regjeringen gjør det ikke. Det er mulig å nå, men det kreves sterkere innsats enn det som nå legges til grunn.

Det som er mest krevende, er arealbruk, arealbruksendring og skog. Jeg la merke til at statsråden sa at vi må stoppe bit-for-bit-nedbyggingen i Norge, men det er ingen tiltak for å gjøre dette, heller ikke i naturmeldingen. Da blir mitt spørsmål til statsråden: Vil han i regjering ta et ansvar for at vi skal nå klimamålene også innenfor natur og naturbruksendring, eller er det bare summen av kommunale vedtak som skal gjøre dette? Det er det man legger opp til i dag, og da blir det ikke godt nok.

Og så en kommentar til: I naturavtalen skal vi ha 30 pst. restaurering. Da er det ett område som forundrer meg, hvor vi var godt i gang med restaurering, nemlig opprydding av forurenset sjøbunn. Der var det en stortingsmelding tilbake i 2006 med 17 prioriterte områder der det skulle ryddes opp. Oslo var det første vi tok – på initiativ fra Venstre med én stemmes overvekt i Oslo. Fra 2013 har vi altså ryddet opp i Sandefjord og Horten, to ganger i Arendal, i Flekkefjord, og Bergen har vi tatt én gang. Vi satte i gang i Hammerfest og Store Lungegårdsvann i Bergen da Venstre var i regjering. Men fra 2021 er ingenting satt i gang fra regjeringens side. Til neste år er det ingen nye sjøbunnsoppryddingsprosesser som pågår, selv om det trengs å gjøres mer i Bergen, det trengs å gjøres i Stavanger, og det trengs å gjøres i Ålesund.

Mitt spørsmål er: Hvorfor er det ingen initiativ til dette, som har vært så godt i gang, men som nå stopper helt opp med regjeringen og SV, som har sittet og forhandlet om dette i fire år?

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:03:45]: Først vil jeg berre seie at vi i SV er godt fornøyd med avtalen vi har inngått med regjeringa. Viss han blir riktig gjennomført, vil det ha betydeleg påverknad på natur, omstilling, klima, grøne arbeidsplassar, osv. Gjennomgangen som ZERO, PwC og eit anna konsultentselskap gjorde, viste at ein med dette vedtaket og forliket vil kunne få

tilbake fem tapte år i klimakampen. Det er ganske betydeleg.

Når eg tar ordet no, er det for å stille spørsmål til klima- og miljøministeren. Det har kome ei uklarheit på bordet dei siste dagane, og det handlar om ny styringsavtale for Enova. Dette er noko som er mykje omtalt i budsjettforliket, der vi slår fast at vi skal ha ein ny styringsavtale. Enova skal bl.a. ha ei sentral rolle i arbeidet med å kutte 4 millionar tonn klimautslepp og å redusere straumforbruket i bygg med 10 TWh. Enova skal også – lenger fram i tid – bidra til tiltak i både modne teknologiar og modne marknader. Dette skal gjelde heile økonomien.

Nyleg blei det lagt fram eit forslag til ny styringsavtale der vi ikkje kan sjå at det klokkeklare vedtaket som Stortinget no gjer, er omtalt. Eg reknar med at det er fordi den styringsavtalen av ein eller annan grunn blei lagt fram før Stortinget vedtok budsjettet og før budsjettavtalen, med tilhøyrande merknader, blei inngått, og at ein i januar vil måtte kome tilbake med ein tilleggssavtale der regjeringa følgjer opp dei vedtaka som Stortinget har gjort, der ein bl.a. viser til formuleringar i forliket.

Eg ønskjer eigentleg berre å få ei stadfesting frå statsråden av at det kjem til å skje, at stortingsvedtak er dei overordna vedtaka i dette landet, også for regjeringas arbeid med ein styringsavtale med Enova, og at når ein tilleggssavtale blir lagt fram i januar, vil han vere overordna og styrande for arbeidet til Enova framover, også der det er motstrid mellom det som står i regjeringa sitt forslag til styringsavtale, og det som er budsjettforliket på Stortinget – altså at budsjettforliket er det som er overordna. Eg ønskjer altså det avgjerande svaret frå statsråden. Det vil ha betyding for korleis eg vil anbefale SV å agere vidare i denne debatten.

Sveinung Rotevatn (V) [13:07:06]: Debatten nærmar seg slutten og det same gjer fire år med klimapolitikken til Støre-regjeringa. Då tenkte eg det kunne vere nyttig å sjå korleis den politikken har blitt, målt opp mot det regjeringspartia lovde før valet i 2021. Eg trur då eg vil fokusere på det Arbeidarpartiet lovde, både fordi det er dei som har dei tunge statsrådpostane på dette området, og fordi Senterpartiet strengt tatt ikkje lovde noko som helst. Så vi får måle dei som har lovd noko.

Det Arbeidarpartiet lovde før det førre valet, det som skulle vere den store forskjellen på den førre regjeringas klimapolitikk og ein ny klimapolitikk, var to ting, og det lovde dei i debatt etter debatt i denne salen. Det første dei lovde, var at ein skulle ha eit nytt klimamål. Ein skulle ha mål for utslepp i heile økonomien, det skulle ikkje vere noko bruk av kvote, og dette skulle løfte ambisjonsnivået. Det klimamålet står rett nok i regjeringsplattforma, men det er ikkje meldt inn til FN, det

står ikkje i klimalova, og regjeringa nemner det aldri lenger. Så det har i praksis falt.

Det andre Arbeidarpartiet lovde, var at no skulle ein begynne å telje CO₂ slik ein tel kroner og øre i statsbudsjettet. Det var slagordet som Espen Barth Eide og andre kontinuerleg brukte. Det skulle ein gjere. Då burde det vere enkelt å bla opp i statsbudsjettet vi behandlar i dag, og sjå kva som står der. Der står det – meir eller mindre ordrett – at regjeringa ikkje klarer å svare på i kva grad budsjettet vil bidra til lågare klimagassutslepp eller auka klimagassutslepp. Og når SV, som har forhandla om dette med regjeringa, har fått spørsmål om kva ytterlegare klimagasskutt det vert med denne avtalen, svarar heller ikkje dei på det. Eg erkjenner at det er krevjande å måle budsjetteffekten av klimagassutslepp – det er heilt openbert – men eg trur det er verdt å dvelje ved at det som denne regjeringa lovde skulle vere dei to viktige grunnane til å kaste den førre regjeringa og byte ut deira klimapolitikk, ser vi ikkje spor av lenger.

Det vi behandlar, er eit svakt klimabudsjett. Det har vorte litt mindre svakt etter forhandlingar med SV, og dei skal få honnør for ein del ting dei har fått til, men det er verdt å minne om at når ein no aukar løyvingane til Enova, er det mindre enn det kuttet regjeringa la inn i utgangspunktet, f.eks. Så her er det gjennomgåande tre skritt tilbake og to skritt fram. Nokre ting er berre tilbake, f.eks. tydelege klimakrav til hurtigbåtanbod, som har vore varsla i fire år – det er no borte vekk og avlyst.

Så når regjeringa skryt av det ein får til, kva er det? Det er Hywind Tampen, det er Langskip – det er ting den førre regjeringa finansierte. Og eg må leggje til: med god hjelp frå Framstegspartiet.

Alfred Jens Bjørlo (V) [13:10:17]: I Ukraina akkurat no er ikkje folk mest uroa over straumprisen i førre veke. Folk i Ukraina er uroa over om dei kjem til å ha straum i den kalde vinteren som står for døra, med eit Russland som kynisk brukar energiinfrastruktur som angrepsmål i si krigføring. Når vi veit det, er iallfall eg glad for både at norske bedrifter akkurat no er med på å hjelpe Ukraina med å få på plass straumforsyning som vil berge liv, og at Noreg hjelper så mykje som vi faktisk gjer, med å halde balanse og tilstrekkeleg kapasitet i dei felles europeiske kraftsystema som Putin gjer det han kan for å svekke og destabilisere. Det å tru at Noreg i åra framover kan leve i ei slags isolert boble, frikopla frå europeisk tryggleikspolitikk, klimapolitikk, energipolitikk og grøn omstilling av næringslivet, er i beste fall naivt – i verste fall er det eit trugsmål mot tryggleiken vår.

For å ta eit døme: Når Noreg akkurat no møter ei kald skulder frå EU med omsyn til å vere med i det utvida helsesamarbeidet i EU, som er avgjerande for å gje oss tryggleik i komande pandemiar og helsekriser, handlar

det i stor grad om norsk motstand mot å ta del i ein felles europeisk energipolitikk som er sjølvstøtt for dei aller fleste andre land. Tilsvarende gjeld på andre område, der EU no legg opp til eit forsterka og meir strategisk overordna samarbeid på område som er viktige for konkurransekrafta til norske bedrifter.

Europa og EU skur ikkje ned tempoet i energiomstillinga si, tvert imot. Den nye Draghi-rapporten er krystallklar på at kursen framover i Europa må vere både ei storstilt satsing på forskning og innovasjon, raskare dekarbonisering, raskare utbygging av fornybar energi og utbygging av energiinfrastruktur – ikkje eitt for eitt land, men med ein felles plan og eit felles nett som heng i hop.

Det nye Europa som no blir skapt, og som handlar om næringsomstilling, energiomstilling og klimakutt, men aller mest om tryggleikspolitikk, må Noreg sjølvstøtt vere ein del av. Noko anna ville vere å gamble med norsk økonomi, og dermed norsk velferd i framtida. Det ser faktisk ut som enkelte parti i denne sal, iallfall Raudt, Framstegspartiet og Senterpartiet, er villige til å gjere det – Venstre er det ikkje.

Å vere med på ei felles europeisk nærings-, klima- og energiomstilling er fullt mogleg å gjere på ein måte som òg er bra for folk flest, men det krev eit anna tempo i den grønne omstillinga av Noreg, både i skatte- og avgiftspolitikken, gjennom meir utbygging av fornybar energi og nett og gjennom ei opptrapping som monnar i satsinga på å hjelpe folk med å spare energi i sin eigen heim, slik Venstre legg opp til i sitt alternative statsbudsjett. Å slutte å fyre for kråkene er bra for både folk og kråker.

Terje Halleland (FrP) [13:13:28]: Jeg tar bare ordet for å svare på et innlegg fra Senterpartiet og representanten Myrvold om Fremskrittspartiets historie med utenlandskabler. Jeg skal lese fra en protokoll fra Stortinget, og så kan gjerne Myrvold fortelle hvilken protokoll det er hentet fra:

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at utenlandsforbindelser bidrar til å bedre forsyningssikkerheten for strøm i Norge og i de landene som knyttes til det norske systemet. Disse medlemmer mener slike forbindelser bidrar til å ta vare på og utvikle de verdier som ligger i den norske vannkraften, på en god måte. Disse medlemmer vil fortsette å bygge ut samfunnsøkonomisk lønnsomme utenlandsforbindelser og støtter godkjenningen av Statnetts konsesjon til Tyskland og Storbritannia.

God jul, president!

Presidenten [13:14:35]: Eg vil gjera merksam på at når ein har sitat, skal talaren visa kvar sitatet kjem frå. Det står i forretningsordenen.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [13:14:55]: Jeg er glad for spørsmålet fra representanten Fylkesnes. Som jeg også sa i min innledning, er jeg enig i at det er et godt forlik. Jeg kan også bekrefte at det vil komme en tilleggsavtale på nyåret, og der vil verbalene gjengis. Der vil det framgå hvordan Enova i sitt arbeid skal understøtte enigheten i budsjettet. Jeg kan også bekrefte at Enova skal bidra med utslippskutt i hele økonomien, med modne løsninger i modne markeder og på en måte som understøtter regjeringens energieffektiviseringsmål på 10 TWh og en virkemiddelpakke som bidrar med utslippskutt på 4 millioner tonn i perioden, som jeg også sa i min innledning.

Lars Haltbrekken (SV) [13:16:04]: Først har jeg lyst til å avlegge partiet Høyre en liten visitt. De tok opp Melkøya-saken tidligere i debatten. Jeg har da en utfordring til partiet: Har de nå snudd i dette spørsmålet, og kan de endelig gå inn for at vi kan få kuttet utslippene fra Melkøya med bruk av karbonfangst og -lagring i stedet for den massive utbyggingen som regjeringspartiene har lagt opp til gjennom sitt såkalte kraftløft?

Så vil jeg takke statsråden for svaret. Det er mye viktig og riktig i det han sier. Samtidig vil jeg benytte anledningen til å be om en presisering fra statsråden, og det er om hvorvidt en tilleggsavtale med Enova vil være like styrende og forpliktende for Enova som styringsavtalen framlagt i går er, og om det der det eventuelt er konflikt eller motstrid, vil være tilleggsavtalen som er den styrende avtalen. Jeg håper virkelig at statsråden kan svare på det.

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:18:00]: Eg er glad for presidentskapet si gode hand over debatten, og at dei ikkje minst kjem med gode presiseringar. Det tenkte eg at eg òg skulle bruka enden på denne debattrunden til.

Me utfordrar kvarandre, men den kritikken som kjem frå Framstegspartiet, som i utgangspunktet handlar om at ein peiker på historiske visjonar, men òg historiske merknader, vert jo langt på veg puslete og ei total ansvarsfraskrivning når føresetnadene for kraftutveksling, som me alle veit, har endra seg radikalt, særskilt når Tyskland byggjer ned og tek ned viktig regulerbar kraftforsyning. Så eg lever godt med den kritikken Framstegspartiet kjem med.

Grunnlaget for det er nettopp at Senterpartiet i denne debatten, og i det me føretekk oss, kjem med den tydelege erkjenninga at me set norske interesser i høgsetet og tek ansvar når me er på post. Framstegspartiet ivra gjennom sine sju år i Olje- og energidepartementet for det motsette. Dei bana ukritisk veg for ein tettare integrasjon mot EU, og ein har òg hatt enorme kapasitetsaukar knytte til eksport av den viktigaste energiresursen i

landet. Det var Framstegspartiet som ukritisk opna alle kranene, og som hadde ansvaret på post i sju år.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [13:20:21]: Nå er sikkert mange her klare for juleferie, men jeg tar meg den frihet å oppsummere debatten noe. Representanten Lauvås etterlyste skryt for hva regjeringen har av konkrete tiltak for å øke kraftproduksjonen i Norge. Mitt problem er igjen at jeg ikke finner noen konkrete tiltak som øker kraftproduksjonen i Norge på kort sikt i dette budsjettet.

Jeg merker meg at statsråd Aasland kalte Solberg-regjeringens 16 TWh for en stillstand som han overtok. Da lurer jeg litt på hvordan han vil klassifisere sin egen fasit som energiminister med bare 0,4 TWh i konsesjoner som er gitt de siste årene. Aasland påstår at det ikke skjedde noen ting på havvind med Solberg-regjeringen, men overser da at verdens største flytende havvindanlegg, Hywind Tampen, er til stede nettopp fordi Solberg-regjeringen ga tilsagn og tilskudd og fikk den bygget.

Vi må erkjenne og tenke på historien. Det er ingen tvil om at vindkraftmotstanden som kom, som gjorde at Arbeiderpartiet og alle andre partier var med på å stoppe konsesjon til vindkraft i 2019, selvfølgelig har bidratt til at man ikke har like mange konsesjoner nå som man hadde før. Regjeringen må likevel ta ansvar for hvilke grep de har tatt i energipolitikken de siste årene. Det var altså midt i en energikrise at man innførte ny skatt på vind- og vannkraft, som gjorde at investeringene ble satt på vent og skrinlagt. Skatteendringer på vannkraft førte til at nødvendige effektoppgraderinger ble satt på vent og fremdeles ikke har blitt iverksatt. Det ble skapt politisk risiko for å investere i Norge. Dette er bakteppet for at vi nå har havnet etter mange andre land som har hatt en mye kraftigere utbygging.

Regjeringen har fortsatt ikke åpnet opp for vannkraftutbygging i vernede vassdrag, selv der dette kan gjøres med mindre miljøvirkninger og uten at verneverdiene blir nevneverdig påvirket. Det er full stopp i behandling av konsesjonssøknader for småkraft i NVE. Jeg merker meg at statsråden nevner solkraft, men jeg vil igjen understreke at nesten ingen av anmodningsvedtakene som Stortinget har vedtatt om solkraft, har blitt fulgt opp. Det er ennå ikke etablert en delingsordning, og man sitter nå med 83 søknader inne i NVE, hvor over halvparten av dem ikke engang har fått tildelt saksbehandler. I Sverige, derimot, ble det i fjor bygget 15 ganger mer kraft fra solparker enn det regjeringen ga konsesjon til i Norge.

Jeg kunne selvfølgelig nevnt veldig mye mer. Mitt poeng er: Om man skal sikre at ren, rimelig kraft er et konkurransefortrinn for norsk industri, er det viktigste virkemiddelet å bygge ut mer kraft, i hvert fall i møte

med den økte etterspørselen som vil komme de neste årene. Da må man ha tiltak på kort og lang sikt, og ikke minst må man få ned konsesjonstiden i NVE, som nå er altfor lang, for å bygge ut mer kraft. Det skaper stor frustrasjon hos dem som ønsker å ta økonomisk risiko og bygge ut mer kraft på kort sikt.

Bård Ludvig Thorheim (H) [13:23:33]: Jeg skal ikke bidra til å forlenge debatten mye. Den har både vist hva man er uenig om, og bekreftet ting vi er enige om. Jeg vil bare svare kort når det gjelder Melkøya, hvor det har vært noen betimelige spørsmål om Høyres posisjon.

Som jeg sa i innlegget, har vi vært for at det skal gis en kraftkonsesjon til Melkøya, men vi mener at det regjeringen kom med som et kraftløfte, burde vært et løfte som kan innfris – at det settes ny kraft i produksjon tilsvarende et forbruk på rundt 300 MW. Det NVE sier, er at det ikke kommer til å skje innen 2030, og det er det vi har utfordret. Det går både på at man i forkant ikke gjorde gode nok undersøkelser av hva vi kan gjøre med havvind, og hva vi kan gjøre på gasskraft med CCS – som jeg vet Venstre er veldig opptatt av. Det gjelder også prosessen med vindkraft på land, hvor jeg mener det har vært en veldig dårlig prosess med det såkalte hurtigsporet, som også har tiltrukket seg en del vindkraftselskaper som kanskje ikke er de mest seriøse. Disse har lagt fram prosjekter som NVE nå må bruke masse tid på, og som kunne ha gjort bedre nytte for seg andre steder i landet. Hele den prosessen er vi kritisk til. Hvis Høyre får større ansvar etter neste valg, må vi se på hvordan vi skal håndtere det at landsdelen ser ut til å få en svekket kraftbalanse på grunn av den politikken.

Presidenten [13:25:15]: Representanten Ola Elvestuen har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Ola Elvestuen (V) [13:25:30]: Når det gjelder det siste innlegget, får vi tro at Høyre kommer tilbake på riktig plass når det gjelder Melkøya, og at karbonfangst og -lagring fra gasskraftverk vil være det vi utvikler videre. Jeg håper også at Høyre legger bort den andre feilen de er i ferd med å gjøre, som er å åpne vernede vassdrag for kraftproduksjon. Hvis man går tilbake i historien, ser man at det vil være et stort feilgrep.

Når jeg hører på ordvekslingen mellom Senterpartiet og Fremskrittspartiet, må jeg slå fast at dette var mer fornuftige partier før. Det er klart at det samarbeidet vi har med Europa, den utvekslingen vi har med Europa, har vært helt riktig, og det er det vi trenger å bygge videre på. Problemet er at vi henger etter i regelverksutviklingen som Europa nå bygger ut. Det gjelder både fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet og mange andre.

Helt til slutt: Hvis EU nå setter et nytt mål om 90 pst. reduksjon innen 2040, må Norge selvfølgelig være en del av den enigheten og ha de samme klimamålene som resten av Europa.

Statsråd Terje Aasland [13:26:48]: Først til Melkøya: Av de prosjektene som er meldt inn, og som NVE nå har sendt på høring, er det, hvis jeg har regnet riktig, 16,47 TWh – en kapasitet på 5 121 MW. Så vi har i høyeste grad produksjonen med, og det vil være en veldig billig kraftproduksjon i Finnmark, som har billig kraft i dag. Det underbygger den kvaliteten som er i systemet der i dag.

Så er det kjærligheten til gasskraftverk med CO₂-rensing. I de best kvalifiserte regnestykkene på det som jeg har sett, som flytere ved siden av et eller annet sted, er det 2,50 kr. Jeg tror ikke finnmarkingene hadde akseptert det, så er det sagt.

Til representanten Tybring-Gjedde, når det gjelder de 16 TWh som de er så veldig stolte av: Det var veldig bra at vi fikk de 16 TWh, men hvorfor fikk vi dem? Jo, det var fordi Stoltenberg-regjeringen innførte grønne sertifikater. Vi subsidierte den kraften og kraftutbyggingen som ble gitt i den perioden det refereres til. Når det gjelder Hywind Tampen og flytende havvind, var det for øvrig Terje Riis-Johansen som olje og energiminister som startet det løpet. Jeg er veldig glad for at Hywind Tampen står der i dag som et viktig grunnlag for videre utvikling av flytende havvind.

Det ble også hevdet fra en Høyre-representant her at vi ikke har gjort noe med delingsordning for sol. Det er feil. Vi har innført delingsordning for sol først for bo-rettslag, og nå innfører vi det for næringsbygg, opp til 5 MW. Det er et enormt stort solkraftanlegg som kan deles med naboene innenfor samme næringsområde.

Til slutt i denne debatten har jeg lyst til å trekke fram følgende: Vi fikk akkurat en rapport om hvor mye omsetning og verdiskaping som foregår i tilknytning til energibransjen, energisektoren. Det er litt viktig å ta med det når vi diskuterer dette. Den samlede omsetningen i leverandørnæringene til petroleum, fornybar energi, hydrogen og CCS var på totalt 532 mrd. kr. Det er mange trygge, framtidsrettede og spennende arbeidsplasser. Den delen som vokser mest, er havvind, og det skal vi være veldig glad for.

Da kan jeg ønske alle sammen en riktig god jul. Jeg tenkte jeg skulle avslutte med et lite sitat fra Aftenposten i dag. Steinar Suvatne har sammen med sin gode kollega Jørgen Gilbrant blitt ansatt i Nettavisen, og han sier følgende:

«Det blir veldig kult å være et sted hvor man er en utfordrer og bokser nedenfra og opp og utenfra og inn. Nettavisen ønsker å være på lag med mann-

en i gaten og tør å være kontrære. Jeg gleder meg til å bli en del av det åpenbart sterke laget. Sammen skal vi lage den beste og spisseste politiske dekningen (...).»

Da kan vi glede oss til et politisk spennende, nytt år.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [13:30:09]: Representanten Haltbrekken ba om ytterligere presiseringer. Jeg vil da starte med å presisere at etatsstyring er departementets ansvar, og detaljene tilligger forvaltningen knyttet til det.

Likevel, som jeg sa i stad, skal forliket følges opp. En tilleggsavtale og et oppdragsbrev vil ramme inn og selv-sagt være gjeldende for Enova i perioden, og det vil da imøtekomme det som har vært representanten Haltbrekkens bekymringer i den saken.

Så vil jeg få takke for meg. Jeg har altså vært konstituert statsråd. Mange har også kalt det «fungerende statsråd», og det høres alltid bedre ut å si at man har en fungerende statsråd (munterhet i salen).

Jeg vil også takke Stortinget for mottakelsen, og jeg vil ikke minst takke komiteen for gode debatter og gode diskusjoner. Det er mange jeg er rykende uenig med, men det er viktig for demokratiet at de er representert her. Flere av dem som jeg er mest uenig med, håper jeg fortsatt kommer til å være i et solid mindretall etter neste høst.

Jeg vil også takke for god støtte, gode samtaler og godt sosialt lag på turer, både i Cali i Colombia, i forbindelse med naturtoppmøtet, og i Baku i Aserbajdsjan, i forbindelse med klimatoppmøtet. Det er bra at vi møtes på tvers av politiske skillelinjer, men deler felles ambisjoner på vegne av Norge. Det er grunnleggende viktig i demokratiet vårt.

Det er det også viktig å ha med seg når vi skal gå inn i julehøytiden, at det er all grunn til å tenke over at vi er best sammen – også på tvers. Vi er uenige om mye i den salen, men vi er også enige om veldig, veldig mye, og det skal man ha med seg. God jul til presidenten og Stortinget, og takk for meg!

Presidenten [13:32:19]: Takk for det.

Representanten Lars Haltbrekken har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [13:32:23]: Jeg takker statsråden for et godt svar. Jeg vil også takke statsråden for samarbeidet og ønske ham god tur hjem til Sør-Trøndelag, når den tid kommer. Statsråden var jo i replikkvekslingen oss imellom tidligere i dag opptatt av å følge med på den jobben jeg skulle gjøre for Sør-Trøndelag i tiden framover, forhåpentligvis også etter valget. Da kan jeg jo minne statsråden på at han faktisk vil ha mu-

ligheten til å styrke den posisjonen som undertegnede – forhåpentligvis – skal ha etter valget.

Med det vil også jeg ønske både Stortinget og alle andre god jul!

Presidenten [13:33:22]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [13:33:23]

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Stortinget, finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland (Innst. 5 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025), Prop. 1 LS (2024–2025) og Prop. 1 S Tillegg 1 og 2 (2024–2025))

Presidenten [13:33:59]: Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inn-til 3 minutt.

Tuva Moflag (A) [13:34:31] (komiteens leder og ordfører for saken): Når man kommer til denne budsjettdebatten på årets siste møtedag i Stortinget, føles det kanskje litt som at man har fått ordet sist i et ordskifte hvor det meste allerede er sagt, men så må man si noe likevel.

Det er ikke bare slik at Finansdepartementet har ansvaret for den overordnede økonomiske politikken, det er også underliggende etater som gjør en viktig jobb, og som fortjener litt oppmerksomhet i denne debatten, enten det er Finanstilsynet, skatteetaten, SSB, tolletaten eller en av de andre viktige underliggende eller tilknyttede virksomhetene som sorterer under vårt ansvarsområde. Noen av mine kolleger vil si noe om det viktige arbeidet på feltene vi har ansvar for.

Selv har jeg tenkt å nøye meg med å anbefale komiteens innstilling og fremme det løse forslaget som sikrer at fullmaktene under Klima- og miljødepartementet blir riktige og kan vedtas.

Jeg vil også benytte anledningen til å ønske både ansatte og representanter en riktig god jul. Når vi synes at vi har vært lenge på jobb og balet med innstillinger og merknader, er det også mange andre folk på dette huset

som er på jobb og sørger for at det kommer helt ut i salappen og inn i vedtakene.

Presidenten [13:35:47]: Representanten Tuva Moflag har teke opp det forslaget ho refererte til.

Helge Orten (H) [13:36:00]: Jeg skal prøve å fortsette i samme stil, med et kort innlegg.

Jeg har bare lyst til å peke på et par av de områdene der vi prioriterer litt annerledes innenfor rammeområde 19. Det ene er at vi har lagt til rette for noe mer penger til skatteetaten, til økt kontroll. Det andre området, som sånn sett iallfall framgår av tabellen under rammeområde 19, er ABE-reformen, eller avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Den ble jo etablert under Solberg-regjeringa, og vi mener det er viktig å ha et effektiviseringskrav også i offentlig sektor, for å sørge for at vi har en kontinuerlig prosess med å effektivisere de områdene som vi har ansvaret for, og som er en del av statsbudsjettet. Vi er opptatt av at også offentlig sektor må kunne drives så effektivt som mulig, slik at vi bruker pengene fornuftig. I en situasjon der vi nå ser en betydelig økt utgiftsvekst i offentlig sektor, er vel kanskje en effektiviseringsreform viktigere enn noen gang. Jeg hadde bare lyst til å understreke disse to punktene.

Siden jeg sannsynligvis ikke skal ha ordet i neste debatt, vil jeg også benytte anledningen til å ønske alle sammen en riktig god jul! Så håper jeg at vi kommer tilbake fulle av energi på nyåret.

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp) [13:37:36]: Også statsbudsjettet for 2025 er preget av den sikkerhetspolitiske situasjonen, som gjør at vi må prioritere trygghet hjemme og ute høyere enn tidligere. De store satsingene i budsjettet er knyttet til å sikre trygghet for folk og trygghet for landet.

Uroen i verden viser seg ikke bare gjennom krig og trusler, men også gjennom mer kriminalitet. For å kunne møte utfordringene fra mer grenseoverskridende og organisert kriminalitet spiller Finansdepartementets underliggende etater, som vi i dag behandler budsjettet for, viktige roller.

Organiserte kriminelle er involvert i økonomisk kriminalitet i større grad enn tidligere, og grensene mellom den rene økonomiske kriminaliteten og annen kriminalitet blir mindre tydelige. For å stoppe gjengene og den organiserte kriminaliteten settes det inn samordnede tiltak på tvers av kontrolletatene. Både Finanstilsynet, tolletaten og skatteetaten er viktige i dette arbeidet.

Økonomisk kriminalitet rammer fellesverdiene våre. Svart arbeid og andre skatteunndragelser fører til inntektstap for staten og til at midler ikke kommer fellesskapet til gode.

Regjeringen har trappet opp kampen mot økonomisk kriminalitet betydelig. I sommer ble stortingsmeldingen om forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet i bredt behandlet. Her er nettopp samhandlingen mellom næringslivet, privatpersoner og kontrolletatene blant de viktigste tiltakene.

I statsbudsjettet for 2025 opprettes en ny enhet i Finansstilsynet som skal følge opp regelverket mot hvitvasking og terrorvirksomhet og styrke forebyggingen og avdekkingen av økonomisk kriminalitet.

Tolletaten ble styrket i 2024 for å øke innsatsen mot narkotikasmugling. Denne styrkingen trappes videre opp i 2025. Godt utstyr og nok ansatte er helt avgjørende for at tolletaten skal kunne stoppe narkotika og ulovlige våpen på grensen.

Skatteetaten blir stadig tilført nye oppgaver og bruker store ressurser på modernisering av systemer og registre. Det går nødvendigvis på bekostning av noe. Det er viktig for tilliten til skattesystemet vårt at skatteunndragelser blir oppdaget og sanksjonert. Det er grunn til å lytte når det også i årets budsjettproposisjon varsles at kontrollnivået samlet sett blir for lavt.

Vi burde snakke mer om den viktige jobben som gjøres av alle de flinke folkene i Finansdepartementets underliggende enheter. Jeg er glad for at vi gjennom denne årlige debatten kan løfte fram deres innsats på viktige områder i samfunnet vårt, også her i stortingssalen.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:40:17]: Det er et stort kompliment til alle dem som jobber i Finansdepartementets underliggende etater, at det er så lite debatt, for det viser at det ofte er veldig høy tillit til de ulike virksomhetene. Jeg har lyst til å løfte fram én ting som veldig ofte er undervurdert, og som nesten aldri blir diskutert. Vi diskuterer tolletaten, og vi diskuterer skatteetaten. Her på Stortinget diskuterer man også DFØ og DFØ-appen. Det er mange ting man diskuterer, men noe man nesten aldri diskuterer, er SSB, Statistisk sentralbyrå. Vi tar det som en selvfølge at vi stoler på tallene. Når SSB kommer med ny statistikk, kan jeg ikke be om å få tallene en halvtime eller en time før, jeg får dem akkurat samtidig som dere og alle andre.

For det demokratiske ordskiftet er det utrolig viktig at vi stoler på offentlig statistikk. Når Fremskrittspartiet legger fram sitt alternative budsjett, når Rødt legger fram sitt, eller når Senterpartiet kommer med sine budsjetter, stoler alle på det felles faktagrunnlaget. Det kan man ta som en selvfølge, men man kan bare se på det politiske ordskiftet rundt oss, og på hvor mye uro det er om hva som faktisk er fakta, om såkalt fake news eller ulike begreper. Man diskuterer fakta hele tiden, men det som er så fantastisk i det norske stortinget og i folkestyret vårt,

er at vi stoler på at de faktaene vi får, ikke er politisk styrt eller politisk farget – alle bruker dem.

SSB, som vi ikke diskuterer, og statistikk, som vi aldri diskuterer, men som vi alle bruker, er egentlig en forutsetning for et velfungerende folkestyre og et velfungerende demokrati – det at vi alle er enige om bakgrunnen for hva vi diskuterer, og så gjør våre ulike verdimesige vurderinger ut fra det. Fremskrittspartiet kan prioritere noe høyere enn det Rødt gjør, det samme med Senterpartiet og Arbeiderpartiet, men i bunnen har vi en felles tillit til at det ikke finnes manipulasjon av fakta, at det ikke brukes bevisst. Jeg, som har vært ansvarlig statsråd for dette over år, vet også hvor strenge regler det er for at jeg kan få tak i det, eller at embetsverket kan få tak i det. Det er helt klare retningslinjer som gjør at absolutt alle kan ha den samme tryggheten for at statistikken er god.

Vi får glede oss over at det ikke er noen debatt om dette i Norge – det er en forutsetning for vårt folkestyre. Jeg kan derfor fortsette der taleren før meg, Wøyer Funderud, slapp: Takk til alle som gjør den grundige jobben hver dag – som gjør at vi har en skatteetat som har veldig høy tillit, at vi har en tolletat som har høy tillit, at vi har DFØ som jobber med økonomistyringen, og Finansstilsynet som skaper ryddighet. I dag har jeg også lyst til å nevne folketrygdfondet, Statens pensjonsfond Norge og Statens pensjonsfond utland, som gjør en kjempejobb, og jeg vil avslutte med igjen å takke alle dem som jobber med offentlig statistikk, for det er grunnlaget for at vi kan ha et ordentlig og skikkelig demokratisk ordskifte. Vi ser i en del demokratier rundt oss at det ikke er noen selvfølge, men her er det en selvfølge, og vi må verne om det og den typen institusjoner som SSB er.

Maria Aasen-Svensrud (A) [13:43:28]: I våre budsjetter har Arbeiderpartiet og Senterpartiet gjort et tydelig valg. Vi prioriterer trygghet og sikkerhet. Derfor styrker vi bl.a. tolletaten med over 250 mill. kr. Dette er en direkte investering i vår nasjonale beredskap og evnen til å bekjempe grensekryssende kriminalitet.

Under den forrige regjeringen ble tolletaten utsatt for årlige ostehøvelkutt. Dette ble særlig små og mellomstore etater hardt rammet av. De flate kuttene tvang tolletaten til å redusere bemanningen og begrense nødvendige investeringer i utstyr. I praksis betydde dette svekket grensekontroll, noe som gjorde det vanskelig å stanse smugling av narkotika, våpen og andre ulovlige varer. Nå retter vi opp i dette, og vi gjør det med et stort løft for etaten.

Tolletaten står i frontlinjen mot de kriminelle nettverkene som truer samfunnet vårt. Organisert kriminalitet blir stadig mer avansert og grenseløs. Smuglerne utnytter teknologi, nye metoder og vår lange grense til å frakte ulovlige varer inn i Norge. Nå setter vi tolletaten i

stand til å fjerne oksygenet fra flammene til gjengene ved å strupe deres viktigste finansieringskilde. Dermed er dette budsjettet et nødvendig krafttak for å ødelegge økonomien til gjengene og med det trappe opp arbeidet med å fjerne narkotika og våpen fra gatene våre.

Denne styrkingen av tolletaten handler ikke bare om å bekjempe grunnlaget for kriminalitet, men også om beredskap. Med et stadig mer ustabilt verdensbilde trenger vi nettopp en sterk tolletat som kan sikre grensene våre mot ulovlige varer og kriminalitet. Arbeiderpartiet og Senterpartiet har lyttet til dem som jobber på grensen. Det er på sin plass å takke Norsk Tollerforbund for deres tydelige kommunikasjon og evne til å påpeke de faktiske behovene, slik de oppleves på grensen og i deres viktige arbeid. De har sagt klart fra: Ressursene har vært for knappe. Dette budsjettet er et svar på deres tydelige tilbakemelding til oss.

Det handler også om rettferdighet. Smugling og grensekriminalitet undergraver økonomien vår. Lovlydige bedrifter og tilliten i samfunnet blir rammet. Når vi styrker tolletaten, sikrer vi at alle som driver lovlig, får rettferdige vilkår. Vi tar opp kampen mot dem som tjener millioner på kriminalitet på bekostning av vårt fellesskap.

Jeg ønsker å benytte anledningen til å ønske god jul!

Presidenten [13:46:16]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [13:46:21]

Innstilling fra finanskomiteen om Ny saldering av statsbudsjettet 2024 (Innst. 90 S (2024–2025), jf. Prop. 36 S (2024–2025))

Presidenten [13:46:30]: Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inn-til 3 minutt.

Tuva Moflag (A) [13:47:01] (komiteens leder og ordfører for saken): Nå som vi skal behandle nysalderingen, er det et sikkert tegn på at 2024 går mot slutten, og at det bare er denne debatten som står mellom oss og juleferien. Derfor tenkte jeg at jeg skulle gjøre den litt ekstra lang – nei da, jeg bare tuller!

2024 har vært et krevende år for velferdstjenestene våre. Selv om prisveksten har gått kraftig ned, har det vært krevende å få pengene til å rekke like langt. Dette

reflekteres også i bevilgningene som er lagt inn til kommuner, sykehus og utgifter i folketrygden og andre formål i denne nysalderingen. Gjennom disse bevilgningene bidrar vi til trygghet for velferden i kommunene, vi bidrar til trygghet for helse, og vi bidrar til trygghet under sykdom. Det er store penger, men det er også store oppgaver som skal løses.

Nå står vi her på årets siste stortingsmøtedag. Spist er spist, brukt er brukt – og med dette setter vi punktum for det politiske 2024 i Stortinget.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:48:29]: Vi har nå vent oss til at denne regjeringen ikke legger fram gjennomarbeidede statsbudsjett, men utkast til sådanne. Det skyldes ikke at de må forhandle med SV og dermed må gjøre endringer. Dette skyldes regjeringspartiene selv. Budsjettet for 2023 ble langt på vei kansellert av finansministeren bare to måneder etter at det var vedtatt, fordi regjeringen hadde glemt å prisjustere budsjettet før framleggelsen. I år var blekket knapt nok tørt etter framleggelsen før regjeringen måtte ut med fem milliarder mer til kommunene neste år, så kom to milliarder til helseforetakene, og regjeringen sa selv at den skammelig lave støtten til Ukraina bare var et utgangspunkt, altså at de egentlig ville gi mer, men ikke ville budsjettere med det selv. Slik styrer de altså hele dette landet som vi alle er så glad i.

Stortingets bevilgningsreglement stiller krav til realistisk budsjettering når statsbudsjettet vedtas. Dersom det skal gis tilleggsbevilgninger i løpet av året, skal dette skyldes utgifter som er uforutsette, som er nødvendige for staten, og som ikke kan dekkes av en gitt bevilgning. Regjeringen har fremmet flere forslag i nysalderingen som ikke oppfyller det. Den har foreslått bevilgninger til tiltak i 2025 som skulle vært en del av statsbudsjettet for neste år. Når midlene i stedet bevilges i nysalderingen, innebærer det at statsbudsjettets utgifter og oljepengebruk neste år framstår lavere enn det de i virkeligheten er. Regjeringen har også foreslått nye satsinger som ikke skyldes uforutsette forhold. Nysalderingen framstår mer som et nytt statsbudsjett og ikke bare tekniske justeringer på slutten av året.

Regjeringspartiene og SV bruker altså nysalderingen som en bakvei for å øke utgiftene. Dette er lite ansvarlig styring, og noe som svekker bærekraften i norsk økonomi. Selv om tiltakene regjeringen har foreslått, hver for seg stort sett er fornuftige, skulle de vært prioritert innenfor budsjetttrammene som ble lagt for budsjettet for 2024 og 2025. I disse budsjettene har Høyre foreslått henholdsvis 10 mrd. kr og 7 mrd. kr lavere oljepengebruk enn regjeringspartiene og SV.

Det ble ikke noe rentekutt fra Norges Bank i dag heller. Nordmenn betaler prisen for regjeringens politikk. I

Pengepolitisk rapport skriver de at etterspørselen fra offentlig forvaltning har steget mye de siste årene, at oppgangen i fjor var den sterkeste siden 2009, og at veksten ligger an til å bli nesten like høy i år. Mesteparten av dette tilskrives økt etterspørsel fra offentlig sektor. Dette er omtrent så tydelig vi kan få det fra Norges Bank, i tillegg til at de holder renten høy og hever rentebanen.

Gitt situasjonen regjeringen har satt Stortinget i, kan ikke Høyre annet enn å støtte regjeringens forslag. Det krever et regjeringsskifte for å gi Norge en ny kurs, med stadig styring, for å gi folk et faktisk vendepunkt i økonomien.

Med det tar jeg også opp forslaget som Høyre er med på.

Presidenten [13:51:14]: Representanten Heidi Nordby Lunde har teke opp det forslaget ho refererte til.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [13:51:31]: Ved årets siste stortingsmøte er det naturlig å reflektere over året som har gått, og de siste årene som har gått. Da Stortinget høsten 2022 behandlet statsbudsjettet, sto vi overfor en situasjon som vi ikke har sett maken til på lang, lang tid. Det var krig i Europa, prisene steg voldsomt over hele verden, og det var energikrise i Europa. Spesielt strømprisene steg mye i Norge, og en av grunnene til det var definitivt mangelen på regulering av eksporten gjennom utenlandskablene.

Uansett skjønte flere at ukontrollert prisvekst ikke var noe som bare hørte fortiden til. Det største problemet med prisvekst er at det historisk sett har vært fulgt av høy arbeidsledighet og økonomisk utrygghet. I denne situasjonen var regjeringen krystallklar: Vi vil prioritere folks trygghet og bedre fordeling.

Spørsmålet er om regjeringen har lyktes med det. Når vi ser på den økonomiske situasjonen i Norge i dag, mener jeg svaret er ja. Under denne regjeringen har arbeidsledigheten vært den laveste i moderne tid – 1,9 pst. i gjennomsnitt. 140 000 flere personer har kommet i jobb. Utenom den fysiske sikkerheten til borgerne er det vel knapt én oppgave som er viktigere for en regjering enn å sørge for at flest mulig kommer seg i jobb. Faktum er at norsk økonomi har taklet strømkrisen, inflasjonsbølgen og høye renter langt bedre enn ventet, og definitivt bedre enn mange kunne frykte.

Så er spørsmålet om vi har bidratt til bedre fordeling. Jeg mener svaret på det er ja. Til tross for sterk internasjonal prisstigning har vi klart å styrke velferdsstaten. Vi har innført gratis SFO for 1., 2. og 3. klasse. Vi har halvert barnehageprisene i distriktene og redusert dem vesentlig over hele landet. Vi har innført en strømsøtteordning, noe som har vært livsviktig for mange. Vi har sikret gratis ferjer, halvert prisene på distriktsflyvninger og innført en helt ny ordning med nedskrivning i distrik-

tene, for at vi også i framtiden skal sikre at det er nok leger, sykepleiere, lærere og ingeniører i lokalsamfunnene over hele landet.

Det er fortsatt krig i Europa, og det er fortsatt prisstigning internasjonalt, men de grepene som har blitt tatt, har sikret norske borgere mer trygghet, og det har sikret bedre fordeling. Vi har satset på fellesskapet i den norske nasjonalstaten.

Til slutt vil jeg i de siste sekundene jeg har igjen av taletiden min, ønske alle en riktig god jul!

Roy Steffensen (FrP) [13:54:35]: I budsjettdebatten til energi- og miljøkomiteen ble det sagt at de hadde en fungerende statsråd. Jeg tenkte at det hadde det jo vært kjekt å ha her også, men i forrige sak, da statsråden snakket så fint om SSB og folkestyre og demokrati, tenkte jeg at vi har en statsråd som av og til fungerer her også.

Er det noe alle budsjettsaker i dette hus viser oss, er det hvor enormt viktige olje- og gassinntektene er for norsk økonomi, og hvor viktige de er for vår velferd. Også i dag blir det hentet ut mer penger fra oljefondet. Når vi snart skal inn i en valgkamp og alle kommer til å si at Fremskrittspartiet alltid bruker mer oljepenger, vil jeg minne dem om dagen i dag, hvor Fremskrittspartiet altså er med og stemmer for et forslag som har lavere oljepengebruk enn det regjeringspartiene har.

I løpet av de sakene som har vært i de forskjellige komiteene om nysalderingen, har Fremskrittspartiet valgt å omdisponere nesten 1,6 mrd. kr fra utenriksformål til nasjonale formål, og da spesifikt eldreomsorg og skole. Vi har valgt å gi det som øremerkede tilskudd – 1 mrd. kr for å styrke eldreomsorgen og 583 mill. kr til kommunene, som skal gå til skole og utdanningsformål.

Avslutningsvis vil jeg benytte anledningen til å takke finanskomiteen, finansministeren og presidentskapet for godt samarbeid i året som om et øyeblikk er ferdig, og ønske alle sammen en riktig god jul og et godt nytt valgår.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:56:34]: Som den ferskaste i finanskomiteen har det vore spennande å følgje med på korleis ein gjer det i den komiteen her på huset. Eg må ærleg talt innrømme at eg aldri har vore noko spesielt glad i sånne generiske komitear der alt ser heilt likt ut, anten det er utdanning, helse eller finans. Eg liker komitear der det er stader, og der det er folk. Det er veldig viktige og avgjerande saker som skjer i finanskomiteen. Det veit vi alle, spesielt dei som framleis sit igjen her i salen og klamrar seg fast til debatten.

Gjennom nysalderinga har vi saman med regjeringa fått på plass viktige tiltak: humanitær naudhjelp til Sudan, Gaza og Somalia – land og område som er i djup, alvorleg krise. Vi får til løft for ungdomsorganisasjonar i

landet. Vi styrkjer sjukehusa i Nord-Noreg i ein akutt situasjon, og vi har fått på plass tiltak for skogvern.

Eg tenkte eg skulle trekkje fram ein heilt annan ting, ein mykje mindre sum pengar, som knyter seg til Merry Anjala, Antonipillai og Dilani Johnsen Collin. Dette er familien som bur på Finnsnes, og som sat i kyrkjeasyl i åtte år etter å ha vore ein real kasteball og blitt behandla på djupt problematisk vis av både UNE og UDI. Av tekniske grunnar fekk dei ikkje innvilga opphald, men befolkninga på Finnsnes og Finnsnes kyrkje og meinigheita forbarma seg over dei med eit enormt lokalt engasjement som kulminerte for to år sidan, da SV saman med regjeringspartia gav familien opphald på humanitært grunnlag. Det blei stor jubel og sterke scener i kyrkja på Finnsnes.

Likevel var ikkje staten ferdig med handlinga. Statens innkrevjingssentral fann ut at familien skulle betale sakskostnadene for alle ankerundane dei hadde hatt, sjølv etter at dei hadde fått opphald. Det utgjorde 500 000 kr for familien – som ikkje har inntekt, og som ikkje hadde moglegheit til å betale dette tilbake på fornuftig vis – med ei rente på utrullege 12,5 pst.

Alt dette er eit slags vitnesbyrd om korleis staten på ulike vis kan behandle folk i vanskelege situasjonar. Vi ser det òg i mange andre samanhengar, at folk møter ein stat som er ganske kjølig og kald i møte med ganske harde skjebnar.

At vi i dette budsjettet fekk på plass at dei ikkje skal måtte betale sakskostnadene, og at dei kan begynne livet på nytt utan å vere gjeldsslavar, skulle berre mangle. Det viser også at det finst ein menneskeleg bit i systemet.

Med det ønskjer eg heile Stortinget og alle dei flotte folka i denne komiteen god jul!

Marie Sneve Martinussen (R) [13:59:51]: Det siste Rødt velger å gjøre på Stortinget dette året, oppsummerer egentlig mye av det Rødt alltid gjør. I denne nysalderingen foreslår vi tre ting. Den ene er at de som mottar sosialstønad, skal få 1 000 kr ekstra nå før jul. Vi vet allerede fra SIFOs rapporter at sosialstøtten er ca. 1 000 kr for lav til at man reelt skal kunne dekke de nødvendige utgiftene man har, og vi vet at jula er en tid da egentlig alle har litt høyere utgifter. For dem som har aller minst, gjør det så klart aller vondest.

Vi foreslår også økt støtte til den veldig viktige frivilligheten. Den er en del av samfunnet som skaper enorme verdier uten at folk får personlig utbytte av det, og som vi i Rødt mener at fellesskapet burde kunne sette av mer penger til, sånn at vi får mer ut av den innsatsen hver enkelt i frivilligheten legger ned – mange av dem nå inn mot jul, med både matutdelinger og alternative julefeiringer og fellesskap som gjør julen bedre for mange.

Sist, men ikke minst foreslår vi 5 mrd. kr mer til kommuner og fylkeskommuner. Det er fordi vi mener at de tjenestene som leveres i lokalsamfunnene – det være seg barnehage, skole, videregående skole, eldreomsorg eller hjemmetjenester – trenger mer midler, flere ansatte, mer tid og mer tillit. Alt det trenger jo penger for å kunne skje, og derfor foreslår vi altså det.

Vi har et forslag i innstillingen som blir erstattet av et annet forslag. Det er et nytt forslag, nr. 3, som erstatter forslag nr. 2.

Som siste taler fra Rødt dette året vil jeg benytte anledningen til å takke fra hele Rødts gjeng på Stortinget for den innsatsen alle rundt oss gjør, det være seg komitéråder, referenter, renholdere, tekstsenteret, biblioteket, IT-folkene, sekretariatet, kantinen og ikke minst blomsterdekoratørene, som har klart å trylle fram en helt vanvittig amarylliskreasjon ute i vandrehallen, som jeg anbefaler alle å ta en titt på.

Tusen takk for tålmodigheten og arbeidet dere gjør.

Presidenten [14:02:02]: Representanten Marie Sneve Martinussen har teke opp det forslaget ho refererte til.

Sveinung Rotevatn (V) [14:02:20]: Brukt er brukt, sa representanten Moflag tidlegare. Det kunne og burde jo vere ei fin overskrift for nysalderinga, nettopp å gjere opp status for det vi har brukt i løpet av året, og i og for seg det ein har tent. Problemet er at regjeringa følgjer opp «brukt er brukt» med eit motto til, og det er «la oss no bruke litt meir». Det er det som har vore gjennomgangstonen i nysalderingane dei siste åra – at det vert ein ny, ekstra liten budsjetttrunde der ein legg på litt til – i den grad at det no til og med er vorte ein del av dei ordinære budsjettforhandlingane med SV, registrerer eg, og at det er ein del av semja der. Det er ganske talande.

Det eg trur det er verdt å merke seg på ein dag som denne, når vi har fått ei renteavgjerd, er at det har konsekvensar at ein legg på stadig meir pengar i løpet av eit år. Dei konsekvensane er at ein driv opp offentleg etterspørsel, og at det er vanskelegare å setje ned renta. Eg la merke til at sentralbanksjefen under pressekonferansen til Noregs Bank i dag fekk spørsmål om dette ei rekkje gongar. Ho sa ein del ting det er verdt å merke seg, f.eks.:

«Vi har tatt inn over oss det det nå har blitt enighet om på Stortinget, og lagt det inn i våre anslag. Det bidrar til å løfte veksten i norsk økonomi, både i år og neste år, og er et av flere forhold som isolert sett trekker i retning av en høyere rente.»

Til neste spørsmål med tilsvarande tematikk sa sentralbanksjefen:

«Det har kommet en mer ekspansiv finanspolitikk. Det er et av de forholdene som har bidratt til at

vi har oppjustert anslagene for veksten i norsk økonomi neste år, og trekker sånn sett, isolert sett, i retning av en høyere rente.»

Dette er veldig tydeleg språk – veldig tydeleg. Det er sjølvsagt rett at dette isolert sett er med og påvirkar, for det er jo ikkje berre det ein gjer i budsjetta, som påvirkar renta. Det er mange ting som påvirkar ho. Det er lønsoppgjera, det er kronekursen, det er importprisar. Det styrer ikkje regjeringa. Regjeringa styrer éin ting, og kva er det? Det er budsjetta.

Finanspolitikken skal spele på lag med pengepolitikken, vert det sagt, men det er etter kvart veldig tydeleg at det gjer han ikkje. Han bidrar til å gjere det vanskelegare å senke renta. Har det noko å seie? Ja, det har noko å seie, for viss vi no neste år får f.eks. tre rentekutt i staden for fem, kva betyr det? Det betyr 15 000 kr mindre for ein familie med eit lån på 3 mill. kr. Det er masse meir enn alt det regjeringa skryter av at dei legg inn pengar til i budsjett, i nysalderinga og i reviderte budsjett.

Eg trur det er verdt å seie, for når det forhåpentlegvis kjem eit rentekutt i mars, som varsla, og regjeringa kjem til å ta æra for det, bør ein ha merka seg at det einaste regjeringa har påverka rundt det, er den offentlege pengebruken, og den seier sentralbanken sjølv at isolert sett bidrar til ei høgare rentebane, og at det då er vanskelegare å setje ned renta.

Sigrid Zurbuchen Heiberg (MDG) [14:05:32]: Me i Miljøpartiet Dei Grøne er glade for at regjeringa, med dytt frå SV, følger opp nokre av dei tinga me har foreslått. Blant anna vert det ein skogmilliard i 2024, heldigvis. Det burde vore heilt sjølvsagt, og det trengst mykje, mykje meir. Noreg treng no ein naturpolitikk som monnar, der ein sluttar å byggja nye motorvegar og hyttefelt og sluttar med unødvendig naturnedbygging.

Me treng ei stor satsing på kutt i klimagassutslipp. Det får me ikkje no. Me treng å verna og byggja opp att biologisk mangfald, og det betyr endring av både måten ein driv landbruk på, og måten ein driftar produktiv skog på. Det betyr å verna dei ekstremt viktige naturskogane som er igjen, og den urørte naturen – for å redde både dyr og plantar og for å binda karbon.

Den beste investeringa Noreg kan gjera no, er å redde livsgrunnlaget vårt. Den mest kostnadseffektive beredskapen er å verna natur og matjord. Det er til beste for alle oss som får tryggare mat og natur rundt oss, og til beste for dei som kjem etter oss, som kan få noko å leva av. Grøn politikk er vinn-vinn. Diverre var det ikkje grøn politikk Noreg fekk i 2024, og det får me heller ikkje neste år, med mindre det vert regjeringsbyte til hausten.

Miljøpartiet Dei Grøne er veldig glad for auka midlar til humanitær naudhjelp til Gaza, Somalia og Sudan. Me meiner at det er heilt sjølvsagt i ei verd der krig rasar

på fleire kontinent, der millionar av menneske i verda svelt, mens oljestaten Noreg håvar inn tusenvis av ekstra milliardar kroner.

Det er òg sånn at staten Noreg og dei rikaste nordmennene vassar i pengar, og likevel blir det stadig fleire fattige ungar her i byen og i Noreg, og kommunane slit med å levera dei mest basale tenestene. Kvifor er det sånn? Kvifor vert fritidsklubbane til våre mest sårbare ungdomar lagde ned, mens champagnen og kokainen aldri har flote så fritt i villaene på vestkanten? Det kan ein jo lura på.

I dag støttar Miljøpartiet Dei Grøne fleire forslag frå Raudt og Kristeleg Folkeparti, bl.a. om å dobla den auka løyvinga til kommunane. Det er kommunane som sit igjen med veldig mange av dei samfunnsproblema som vert skapte av manglande politisk leiarskap nasjonalt. Det gjeld klimaberedskap, naturtap, omsorgsoppgåver og mykje meir.

Miljøpartiet Dei Grøne vil løfta vårt forslag om 50 mill. kr ekstra for å sikra fritidstilboda i Oslo aust. Med det vil eg ta opp forslaget frå Miljøpartiet Dei Grøne og ønskje presidenten og Stortinget ei god og fredeleg jul.

Eg vil avslutte med eit lite dikt, «Treet», av Øystein Hauge:

Kva eg ønsker meg under juletreet
Aller mest ønsker eg meg sjølve treet
og skogen og lufta og
havet og elvene
i tusenvis av år framover

Presidenten [14:08:08]: Då fekk representanten eit lite ekstra minutt for diktet!

Representanten Sigrid Zurbuchen Heiberg har teke opp det forslaget ho refererte til.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:09:00]: Igjen er dette en debatt der det ikke blir de sterkeste rundene, men jeg har lyst til å vektlegge én ting i nysalderingen av statsbudsjettet for 2024. Det er på side 10, om utviklingen i folketrygdens utgifter gjennom budsjettåret, og da skal jeg begynne litt overordnet.

Vi snakker veldig ofte om at utgiftene i offentlig sektor går opp, men hva er det som reelt sett har gått opp over tid? Jo, det er kontantutbetalinger til befolkningen. Det er der det reelt sett øker.

Andelen folk i Norge som jobber i privat og i offentlig sektor, har vært lik over tid. Det varierer litt, men nesten uavhengig av regjering er den nesten helt lik. Det er 70 pst. i privat sektor og 30 pst. i offentlig sektor. I denne perioden er det litt flere ansatte i privat sektor enn i offentlig sektor – eller ganske mange flere ansatte i privat sektor enn i offentlig sektor. Andelen som jobber i privat sektor, er litt høyere i dag enn da vi overtok. Folk vil ten-

ke at det er motsatt. Mange vil tro at andelen i offentlig sektor er høyere nå enn da vi overtok, men det er motsatt, for det er blitt flere ansatte i private bedrifter enn i offentlig virksomhet. Det er de store tallene der. Det er 70–30, og det har vært det over lang, lang tid.

Det som øker, er ulike kontantutbetalinger til befolkningen. Noe av det skaper bekymring og er noe vi felles må klare å få gjort noe med. For eksempel ser vi at utgiftene til sykepenges har blitt oppjustert flere ganger i løpet av året. Det er en utvikling ingen ønsker. Det er likevel en klar politisk skillelinje. Noen ønsker å ha den universelle sykepengeordningen vi har hatt siden jeg ble født, i 1978. Den har stått i Norge siden 1978, og jeg mener at det er en god, universell ordning vi skal ha, men spesielt vi som er for å ha den typen universelle ordninger, bør være bekymret for denne utviklingen.

Vi ser at andelen utgifter til uførhet har blitt redusert. Det er bra. Den har gått ned med 1,2 mrd. kr i år, mens arbeidsavklaringspenger har gått litt opp – mot hverandre.

I årets siste innlegg har jeg lyst til å trekke fram noe som er koselig. Juleevangeliet handler jo om at et barn blir født, og det som står på side 11 i nysalderingen, er at utgiftene til foreldrepenger ble økt. Det står videre:

«Dette skyldes i hovedsak flere fødsler enn tidligere lagt til grunn. Samlet er utgiftene til foreldrepenger økt med 1,7 mrd. kroner fra saldert budsjett.»

Det må jo være en veldig hyggelig avslutning på året at en av de utgiftene som faktisk øker, kommer av at det er flere barnefødsler i Norge. Vi skal feire en barnefødsel om noen dager, men la oss nå glede oss over at vi igjen har økende fødselstall, og at kostnadene i forbindelse med det går opp.

Jeg ønsker alle en riktig god jul.

Presidenten [14:11:58]: Det vert replikkordskifte.

Sveinung Rotevatn (V) [14:12:13]: Det er ikkje jul heilt enno!

Eg fekk veldig lyst til å forfølge sporet med trygdeutbetalningar, men det skal eg ikkje gjere. Eg skal heller stille eit spørsmål rundt dagens renteavgjerd.

Gjennom heile hausten har finansministeren konsekvent sagt at det er eit ansvarleg budsjett, og at det ikkje bidrar til at det vert vanskelegare å setje ned renta. Likevel seier altså sentralbanksjefen i dag på spørsmål fleire gonger at det har vorte ein høgare vekst i offentlege utgifter både i år og neste år enn det dei hadde lagt til grunn, at det isolert sett bidrar til at rentebana vert heva, og at det er vanskelegare å setje ned renta.

Då er spørsmålet: Meiner finansministeren at det er feil, altså at Noregs Bank har feil analyse, og at budsjettet eigentleg er nøytralt eller til og med gjer det enklare å se-

tje ned renta? Eller er realiteten slik vi har sagt heile vegen, at den pengebruken regjeringa bidrar til, gjer det vanskelegare å setje ned renta?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:13:16]: Nå var jeg redd for at Venstre skulle ta opp dette med foreldrepenger og være kritisk til at de gikk opp, for de har vært veldig opptatt av å ha en god singelpolitikk, og det er bra.

Så skal jeg svare på spørsmålet. I Norge har vi valgt – og jeg mener det er helt riktig – å bruke penger på en tung forsvarssatsing, som har blitt mye tyngre gjennom året. Det vi gjør på forsvar, det vi gjør på politi, og det vi gjør på sykehus, har vært og er helt nødvendig, og vi har gjort det innenfor en ansvarlig og trygg ramme. Vi ligger godt under handlingsregelen. Reelt sett ligger vi enda lavere enn det som er i tallene, for oljefondets formue har økt ytterligere.

Vi hadde også et forlik her på Stortinget når det gjaldt å øke støtten til Ukraina, der bl.a. Venstre ønsket at vi skulle bruke mye mer penger, som da ville økt den offentlige pengebruken mye mer. Senterpartiet og Arbeiderpartiet og alle partiene på Stortinget mente det forliket var riktig, og det har vært en felles prioritering på tvers av partiene.

Sveinung Rotevatn (V) [14:14:18]: Finansministeren svarar jo ikkje på spørsmålet. Han er faktisk ikkje i nærleiken av å svare på spørsmålet. Det at ein vil bruke meir pengar på Ukraina, er jo ikkje noko som fyrrer opp norsk økonomi. Det trur eg heller ikkje finansministeren meiner. Det er pengar ut av landet til ein viktig forsvarskrig. Eg er glad vi er einige om det, men det er ikkje det saka gjeld.

Eg er einig i at ein brukar ein god del pengar på forsvar og politi, men det er ikkje det som er den auka pengebruken i budsjetteinigheita med SV i budsjettet for neste år, eller den auka pengebruken i nysalderinga vi behandlar no. Det er andre ting. Det er denne auka pengebruken Noregs Bank viser til, som ein ikkje hadde lagt inn i anslaga sine.

Eg gjentek spørsmålet mitt: Når sentralbanksjefen seier at eit auka offentleg konsum, meir enn dei har trudd, isolert sett bidrar til at rentebana vert auka, og at det er vanskeleg å setje ned renta, er det feil?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:15:15]: Representanten Rotevatn legger også noen premisser inn i sitt spørsmål: at noen penger som går ut av landet, regnes på én måte, og at penger som er i landet, regnes på en annen måte. Når det gjelder den såkalte budsjettimpulsen, regner vi det helt likt.

Noe av det som har uroet meg i høst, er at det mer og mer har blitt en diskusjon tilnærmet lik en utenlands-

budsjettering, der Rotevatns parti har vært av dem som egentlig har argumentert litt for at så lenge man bare bruker pengene utenfor Norge, er det på en måte greit. Det er jeg dypt, dypt uenig i.

Jeg er opptatt av at de pengene vi bruker, skal brukes på en ansvarlig, trygg og god måte. Det gjør vi. Vi har en tung prioritering av forsvar. Vi må trygge politiet, vi må ha velfungerende sykehus, og sammen med bl.a. Venstre økte vi oljepengebruken litt for å støtte Ukraina. Jeg mener vi har gjort det på en ansvarlig og god måte.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:16:24]: I forrige debatt brukte finansministeren nesten hele sitt innlegg til å hylle SSB og det at vi i hvert fall kan være enige om fakta. Jeg har tatt med meg Pengepolitisk rapport fra sentralbanken, der det står:

«Økte forsvarsutgifter har bidratt til oppgangen, men mesteparten av veksten kan tilskrives økt etterspørsel fra kommunene og den øvrige statsforvaltningen.»

Det er altså dette Norges Bank skriver at bidrar til at man opprettholder en vedvarende høy rente. Er finansministeren uenig med Norges Bank? Er ikke Norges Bank også en institusjon som framlegger fakta?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:17:07]: I Norge har vi samlet sett veldig solide institusjoner. Vi har også en veldig solid økonomisk politikk. Prisveksten har gått raskere ned enn både SSB, Norges Bank og vi i regjeringen trodde. Ledigheten har holdt seg lav, og den økonomiske veksten er på vei opp. Vi ser også at det blir en kraftfull reallønnsvekst i år – kraftigere enn det som lå til grunn.

Norges Bank svarer for sine prognoser. Det er noe av spillereglene – akkurat som at jeg ikke går inn i og kommenterer de ulike tallene SSB produserer, er det Norges Bank som svarer for seg. Vi har gode, ryddige spilleregler som har gjort at den norske landingen av denne perioden er med lav ledighet, reallønnsvekst igjen og at flere kommer til å oppleve at de får det litt tryggere rundt sin økonomi i årene som kommer.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:18:02]: Dette er egentlig et veldig enkelt ja/nei-spørsmål: Er det sentralbanken sier, feil? Ja eller nei?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:18:11]: Representanten Nordby Lunde, som representanten Rotevatn i sted, prøver å legge ulike premisser i det spørsmålet. Det som er noe av det fine med vår fordeling, er at vi har en tredeling i den økonomiske politikken. Vi har finanspolitikken og svarer godt for den. Norges Bank har sitt klare mandat og svarer godt for det, og så har vi den tredje viktige plattformen, som er partene i arbeidslivet.

De har ansvar for lønnsoppgjørene, som oftest i samspill med staten. Summen av de tre hovedpilarene gjør at norsk økonomi har hatt en mye mindre nedtur enn veldig mange andre land. Vi har lav ledighet, og vi får en såkalt myk landing, for vi slipper en røff hestekur, som mange har hatt. Det har vært krevende for mange, og heldigvis er vi på vei ut av den tiden.

Presidenten [14:18:59]: Replikskordskiftet er omme. Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 4. Det vert ringt til votering.

Votering

Masud Gharahkhani inntok her presidentplassen.

Presidenten [14:27:32]: Fra den møtende vararepresentanten for Finnmark, Heidi Anita Lindkvist Holmgren, foreligger søknad om fritak fra å møte i Stortinget i tiden fra og med 7. januar til og med 13. februar under representanten Geir Adelsten Iversens permisjon, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Andre vararepresentant for Finnmark fylke, Maksim Guttormsen *Råskhof*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten [14:27:53]: Stortinget går da til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 19. desember 2024

Innstilling fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innst. 107 S (2024–2025))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Kontroll- og konstitusjonskomiteen skal ha ti medlemmer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 2, debattert 19. desember 2024

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025, kapitler under Energi-departementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 34 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Mathilde Tybring-Gjedde på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 2 og 3, fra Mathilde Tybring-Gjedde på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 4–7, fra Mathilde Tybring-Gjedde på vegne av Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 8, fra Mathilde Tybring-Gjedde på vegne av Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 9–11, fra Mathilde Tybring-Gjedde på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 12–18, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 19, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
 - forslag nr. 20, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 21 og 22, fra Kjell Ingolf Ropstad på vegne av Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 23, fra Marius Arion Nilsen på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslagene nr. 24–27, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt og Miljøpartiet De Grønne
 - forslagene nr. 28–34, fra Une Bastholm på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- Det blir votert over forslagene nr. 28–34, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 fremme forslag om å styrke bevilgningene til naturkartlegging i områder som er aktuelle for havvind og legge frem en helhetlig plan for dette.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen slå fast at rammene for ytterligere én støttekonkurranse for flytende havvind skal annonseres innen første halvår 2025.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede bygging av en korridor for villaksen under rullebanen ved Hellestranda ved Stjørdalselvas utløp.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et besøksenter for Langsua nasjonalpark.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt senter for naturrestaurering og vurdere om det-

te kan legges til Dokka i tilknytning til Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om forbud mot bruk av fossil fyring i industrien fra og med 2028.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Enova-støtten tilbyr høy støttesats til investeringer i batterilagring, andre former for lokal lagring av strøm og systemer for smartstyring av strøm fra solcelle.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 95 mot 2 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.31.23)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 24–27, fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en egen ordning med tilskudd til gratis energirådgivning.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Enova gis tilsagnsfullmakt på 10 mrd. kroner for å kunne øke støtten til energiltak tilsvarende, øremerket målet om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget slår fast at norske klimamål skal innfris gjennom kutt på norsk territorium og ikke gjennom kjøp av klimavoter i utlandet.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at økt bruk av biodrivstoff ikke fører til økt bruk av konvensjonelt biodrivstoff eller annet biodrivstoff med avskogingsfare.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble med 92 mot 6 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.31.49)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 21 og 22, fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at Enova i ny avtale gis ansvar for etablering av et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og minst 30 fyllestasjoner for hydrogen innen 2028.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen knytte støtten til Enova opp mot Stortingets mål om 8 TWh solkraft.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 91 mot 7 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.32.06)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 19, fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå bevilgning over statsbudsjettet som sikrer fast og forutsigbar drift av Runde miljøsentere.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 88 mot 10 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.32.21)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 20, fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen knytte støtten til Enova opp mot Stortingets mål om 10 TWh energieffektivisering.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 88 mot 10 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.32.35)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 23, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre et CO₂-fond for maritim sektor som baserer seg på inntektene fra sektoren gjennom EU ETS, og tilgjengeliggjør disse for omstilling i sektoren.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 13 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.32.49)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12–18, fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Sokkel-direktoratet skal bidra til en forsvarlig utvinning av norske petroleumsressurser, i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre Klimasatsordningen til en permanent ordning.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide målet om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015 i den nye styringsavtalen med Enova, slik at moden teknologi kan rulles ut. Avtalen skal særlig ta sikte på å treffe lavinntektsgrupper.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet å komme med oppdaterte beregninger av den antatte strømforbruksutviklingen i bygg i perioden frem til 2030.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet om en årlig oppdatering av handlingsplanen for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å beregne effekten av de ulike tiltakene i handlingsplanen for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om produksjon av 5 TWh biogass i 2030, og ber regjeringen utarbeide en plan for å nå dette målet.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 86 mot 11 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.33.21)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 9–11, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette forskningsprogrammet Blåhydromaks for å styrke kompetansen om blått hydrogen sin plass i verdikjeder for hydrogen.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med EU om å likebehandle grønt og blått hydrogen for en raskest mulig realisering av større verdikjeder for hydrogen i energimiksen.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at tiltak for å utvikle kommersielle verdikjeder for utvikling og bruk av blått hydrogen likebehandles med grønt hydrogen i virkemiddelapparatet.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 77 mot 21 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.33.37)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 8, fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal ordning med nasjonalt kompetansesenter for kraft, der kommuner kan få støtte og veiledning til å lage kraftplaner og etablere ny kraftproduksjon.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 70 mot 28 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.33.55)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4–7, fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike finansieringsløsninger for utbygging av havvind, herunder i Vestavind B og Vestavind F, og fremme en egen sak for Stortinget om et støtteprogram så snart som mulig, og senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre Enova-støtten til solenergi til å omfatte batterilagring og systemer for smartstyring av strøm fra solceller.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett 2025 med forslag til konkret innretning av et program for reduserte punktutslipp i industrien frem til 2030, der karbondifferansekontrakter og andre egnede virkemidler er vurdert.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utforme Enovas styringsavtale for perioden 2025–2029 slik at punktutslippsprogrammet i industrien skal omfatte støtte til utrulling av moden teknologi, ved for eksempel å utvide delmålet om å redusere klimagassutslipp til også å inkludere kvotepliktig sektor, og tillate at

moden teknologi gis støtte der det effektivt kan kutte utslipp på kort sikt.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 70 mot 28 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.12)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen instruere NVE om å prioritere raskere saksbehandling av småkraftkonseksjoner for å styrke kraftbalansen på kort sikt.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 60 mot 38 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.29)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova prioriterer områder med høyest strømpriser ved tildeling av støtteordninger knyttet til energieffektivisering.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 58 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.48)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Statnett prioriterer bedre overføringskapasitet inn til strømområde NO2, og gjennomfører tiltak som sikrer mest mulig effektiv utnyttelse av eksisterende strømmnett.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 58 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.05)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 12

(Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter		
954		Petoro AS		
	70	Tilskudd til administrasjon.....	434 000 000	
1800		Energidepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	261 041 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72	39 300 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, kan overføres	2 250 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.....	10 500 000	
	71	Norsk Oljemuseum	16 800 000	
	72	Tilskudd til energiformål, kan overføres, kan nyttes under post 21	13 000 000	
1810		Sokkeldirektoratet		
	1	Driftsutgifter.....	400 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	202 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres	47 500 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter.....	928 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	107 000 000	
	22	Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 45 og 60	353 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres	60 000 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, kan nyttes under post 61	100 000 000	
	26	Reguleringsmyndigheten for energi	83 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 22	32 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under post 22	100 000 000	
	61	Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, kan nyttes under post 25	100 000 000	
	62	Fordeling av inntekt fra avgift på vindkraft.....	371 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer....	18 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	9 100 000	
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømuttergifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 800 000 000	
	76	Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
1825		Energieffektivisering og -omlegging		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
	50	Klima- og energifondet, virkemidler for -energieffektivisering.....	1 377 000 000	
	60	Tilskudd til energitiltak i kommunale bygg, <i>kan overføres</i>	450 000 000	
1850		Klima, industri og teknologi		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
	50	Fond for CO ₂ -håndtering.....	80 000 000	
	70	Gassnova SF	118 000 000	
	71	Teknologisenter Mongstad	89 000 000	
	72	Langskip - fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	2 160 000 000	
	73	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	966 000 000	
	75	Norwegian Energy Partners	28 500 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	29 600 000 000	
		Totale utgifter		43 463 991 000
Inntekter				
4800		Energidepartementet		
	70	Garantiprovisjon, Gassco	2 200 000	
4810		Sokkeldirektoratet		
	1	Gebyrinntekter.....	31 900 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	47 500 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter.....	10 000 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	60 000 000	
	40	Flom- og skredforebygging	20 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	300 310 000 000	
	2	Driftsutgifter.....	-42 600 000 000	
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000	
	4	Avskrivninger.....	-32 100 000 000	
	5	Renter av statens kapital.....	-4 900 000 000	218 710 000 000
	30	Avskrivninger	32 100 000 000	
	80	Renter av statens kapital	5 000 000 000	
		Totale inntekter		255 981 600 000

II

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2025 kan overskride bevilgningen under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

III

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 954 Petoro AS, post 71 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

IV

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

V

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

VI

Forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte

økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

VII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Energi-departementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 millioner Sm³ oljeekvivalenter.

IX

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

X

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne nødvendige transaksjoner

for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XI

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for SDØE mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 45	kap. 4820 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Energidepartementet	
	21 Spesielle driftsutgifter	15 mill. kroner
1810	Sokkeldirektoratet	
	21 Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21 Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
	22 Flom- og skredforebygging	330 mill. kroner
	25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	200 mill. kroner

XIV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Energidepartementet	
	72 Tilskudd til energiformål	10 mill. kroner
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60 Tilskudd til flom- og skredforebygging	350 mill. kroner
1850	Klima, industri og teknologi	
	70 Gassnova SF	20 mill. kroner
	73 Norges forskningsråd	4 150 mill. kroner

XV

Støtteprogram for flytende havvind i Vestavind F og Vestavind B

Stortinget samtykker i at Energidepartementet kan inngå forpliktelser om støtte til flytende havvind i Vestavind F og Vestavind B, men slik at de samlede statlige forpliktelsene ikke overstiger en kostnadsramme på 35 mrd. kroner (2025-kroner). Energidepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen.

XVI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/ anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 15 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

B.

Rammeområde 13

(Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	352 514 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	99 693 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	104 283 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 900 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	111 244 000	
1410		Kunnskap om klima og miljø		
	21	Miljødata	517 321 000	
	23	MAREANO, <i>kan overføres</i>	70 622 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	58 007 000	
	71	Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	248 021 000	
	73	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	444 695 000	
1411		Artsdatabanken		
	1	Driftsutgifter	46 506 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	27 047 000	
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14 156 000	
1412		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	422 002 000	
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter	163 000 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	934 095 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	739 873 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	249 601 000	
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	23 054 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i>	181 252 000	
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	580 247 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	8 645 000	
	60	Tilskudd til Natursats - tiltak og planlegging for natur i kommunene, <i>kan overføres</i>	118 226 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	273 300 000	
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	34 027 000	
	63	Tilskudd til returordning for kasserte fritidsbåter	204 000	
	64	Tilskudd til skrantesykeprøver fra fallvilt	1 279 000	
	66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	40 632 000	
	71	Tilskudd til tiltak mot marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	27 363 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	71 706 000	
	74	CO2-kompensasjonsordning for industrien	7 000 000 000	
	75	Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	435 350 000	
	76	Refusjon ved innlevering av klima- og miljøskadelige stoffer, <i>overslagsbevilgning</i>	179 800 000	
	77	Tilskudd til fagspesifikke miljøorganisasjoner og -stiftelser	15 856 000	
	78	Tilskudd til friluftslivsformål, <i>kan overføres</i>	244 680 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	492 000	
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	214 908 000	
	81	Tilskudd til verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	13 192 000	
	84	Tilskudd til internasjonalt klima- og miljøsamarbeid	9 086 000	
	85	Tilskudd til besøkssenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	103 898 000	
	86	Tilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner og klima- og miljøstiftelser	59 533 000	
	87	Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk	32 176 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	9 347 000	
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	37 508 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	46 782 000	
1425		Fisketiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	300 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 553 000	
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet	7 681 575 000	
	52	Tilskudd til landstrøm	100 000 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	265 927 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	129 623 000	
	50	Stipend	597 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1472		Svalbards miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	18 632 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under postene 50 og 70.....	274 000	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, kan overføres, kan nyttes under post 70	27 645 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, kan overføres, kan nyttes under post 50	32 029 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, kan overføres.....	2 873 000	
	22	Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, kan overføres	300 000 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	79 357 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 73	60 000 000	
	73	Klima- og skoginitiativet, kan overføres, kan nyttes under post 21	4 108 751 000	
Totale utgifter				27 348 336 000

Inntekter

4400		Klima- og miljødepartementet		
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet.....	37 405 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	6 976 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet hos Miljødirektoratet	89 045 000	
	6	Gebyrer, forurensningsområdet hos statsforvalterembetene	53 590 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	47 625 000	
	9	Internasjonale oppdrag.....	41 048 000	
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 170 000	
4471		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter.....	7 605 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting.....	75 737 000	
	21	Inntekter, Antarktis.....	16 658 000	
4481		Salg av klimakvoter		
	1	Salgsinntekter	3 135 116 000	
Totale inntekter				3 511 975 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1420 post 1	kap. 4420 postene 1, 50 og 85
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6 og 9
kap. 1420 post 30	kap. 4420 post 40
kap. 1420 post 32	kap. 4420 post 41
kap. 1423 post 1	kap. 4423 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimavoter.
2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens

artikkel 6, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimavoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimavoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimavoter under Parisavtalens artikkel 6

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan inngå avtaler om kjøp av klimavoter innenfor en samlet ramme på 8 200 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimavoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6. Deler av midlene kan også benyttes til programutvikling og målrettet kapasitetsbygging i vertsland. I tillegg kan Klima- og miljødepartementet gi tilsagn om kjernestøtte til Global Green Growth Institute (GGGI) fra kvotekjøpsprogrammet.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1411	Artsdatabanken	
	21 Spesielle driftsutgifter	17,3 mill. kroner
1420	Miljødirektoratet	
	31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering	10 mill. kroner
	32 Statlige erverv, vern av naturområder	384,6 mill. kroner
1471	Norsk Polarinstitut	
	21 Spesielle driftsutgifter	227 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1410	Kunnskap om klima og miljø	
	73 Norges forskningsråd	1 370,8 mill. kroner
1411	Artsdatabanken	
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	30,7 mill. kroner
1420	Miljødirektoratet	
	30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	45 mill. kroner
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	437,2 mill. kroner

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
	62 Tilskudd til grønn skipsfart	423,2 mill. kroner
	71 Tilskudd til tiltak mot marin forsøpling	15 mill. kroner
	78 Tilskudd til friluftslivsformål	3 mill. kroner
	87 Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk	10 mill. kroner
1428	Enova SF	
	50 Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73 Klima- og skoginitiativet	2 315 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 5 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, Bio-Carbon Fund plus og Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW).
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund, Inter-American Development Bank (IDB) og Perus nasjonale miljøfond Profonanpe kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling for fremtidige utslippsreduksjoner

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Emergent Forest Financing Accelerator kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til risikoavlastning av private investeringer

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket av 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig økonomi i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skoginitiativet.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalte fra Norge under Klima- og skoginitiativet på kap. 1482 post 73, kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare vilkår.

XIII

Fullmakt til å avhende areal innkjøpt for verneformål eller friluftslivsformål og for makeskifte i forbindelse med gjennomføring av skogvern

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som Miljødirektoratet forvalter, for inntil 25 mill. kroner.

XIV

Fullmakt for kjøp av skogkreditter og utslippsenheter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan inngå avtaler og intensjonsavtaler om kjøp av skogkreditter og utslippsenheter innenfor en samlet ramme på 3 000 mill. kroner under kap. 1481 Kli-

makvoter, post 25 Fleksible mekanismer under klimasamarbeidet med EU.

Presidenten: Bak innstillingen står Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 53 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.39)

Votering i sak nr. 3, debattert 19. desember 2024

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025 vedrørende rammeområde 19

Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Stortinget, finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland (Innst. 5 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025), Prop. 1 LS (2024–2025) og Prop. 1 S Tillegg 1 og 2 (2024–2025))

Presidenten: Under debatten har Tuva Moflag satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget er levert inn etter fristen, jf. forretningsordenen § 40 første ledd annet punktum, men presidenten har grunn til å anta at det er flertall bak forslaget og vil dermed la det votes. Forslaget er retting av en inkurie i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 14 S fra familie- og kulturkomiteen. Forslaget lyder:

«I

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at med Klima- og miljødepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1429	Riksantikvaren	
	70 Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71 Tilskudd til fredet kulturmiljø i privat eie	15 mill. kroner
	72 Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73 Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	17 mill. kroner
	74 Tilskudd til fartøyvern	10 mill. kroner
	75 Tilskudd til fartøyvernsentrene	1,5 mill. kroner
	77 Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturmiljøområdet	4 mill. kroner
	79 Tilskudd til verdensarven	15 mill. kroner»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble vedtatt med 55 mot 43 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 14.36.48)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 19

(Tilfeldige utgifter og inntekter)

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2309		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	7 100 000 000	
		Totale utgifter		7 100 000 000
Inntekter				
5309		Tilfeldige inntekter		
	29	Ymse	400 000 000	
		Totale inntekter		400 000 000

II

Inntekter ved tildeling av tillatelser for 2025

§ 1 Fra 1. januar 2025 kan det med hjemmel i ekomloven kreves vederlag til statskassen ved tildeling av tillatelser.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av beløpet.

§ 2 Fra 1. januar 2025 kan det med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur § 7 kreves vederlag til statskassen ved tildeling av tillatelser.

Nærings- og fiskeridepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av beløpet.

B.

Rammeområde 20

(Stortinget, finansadministrasjon mv.)

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
41		Stortinget		
	1	Driftsutgifter	1 220 405 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	175 247 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	255 288 000	
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	18 788 000	
	74	Reisetilskudd til skoler	7 120 000	
1600		Finansdepartementet		
	1	Driftsutgifter	463 902 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	67 874 000	
	71	Forskning og allmennopplysning – Norges forskningsråd	38 400 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1602		Finanstilsynet		
	1	Driftsutgifter	556 492 000	
	23	Spesielle driftsutgifter – Klagenemnd	8 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	33 725 000	
1605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring		
	1	Driftsutgifter	1 122 485 000	
	22	Opplæringskontoret OK stat.....	13 296 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 237 000	
1610		Tolletaten		
	1	Driftsutgifter	2 042 566 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	321 854 000	
1618		Skatteetaten		
	1	Driftsutgifter	8 152 802 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	109 000 000	
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	557 631 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, a-ordningen.....	110 132 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	112 029 000	
	50	Skatte- og avgiftsforskning	6 142 000	
1619		Skatteklagenemnda		
	1	Driftsutgifter	80 238 000	
1620		Statistisk sentralbyrå		
	1	Driftsutgifter	783 068 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	242 503 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 183 000	
1632		Kompensasjon for merverdiavgift		
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	35 350 000 000	
	72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	2 850 000 000	
1633		Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	10 500 000 000	
1635		Forskuttering av erstatningskrav		
	70	Utbetaling av erstatning, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
1650		Statsgjeld, renter mv.		
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	16 426 200 000	
Totale utgifter				81 670 507 000

Inntekter

3041		Stortinget		
	1	Salgsinntekter	6 190 000	
	3	Leieinntekter	2 387 000	
4600		Finansdepartementet		
	2	Diverse refusjoner	50 000	
4602		Finanstilsynet		
	3	Saksbehandlingsgebyr	18 700 000	
	86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv.	500 000	
4605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring		
	1	Økonomitjenester og andre driftsinntekter.....	282 112 000	
	2	Opplæringskontoret OK stat.....	20 080 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4610		Tolletaten		
	1	Særskilt vederlag for tolltjenester	6 950 000	
	2	Andre inntekter	2 492 000	
	4	Diverse refusjoner	1 193 000	
	5	Refusjon fra Avinor AS.....	31 430 000	
	85	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr.....	12 500 000	
4618		Skatteetaten		
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	23 500 000	
	3	Andre inntekter	7 044 000	
	5	Gebyr for utleggsforretninger	64 000 000	
	7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser.....	5 000 000	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	3 360 000	
	85	Inngått på tapsførte lån mv.....	300 000 000	
	86	Bøter, inndragninger mv.	2 000 000 000	
	87	Trafikantsanksjoner	70 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	300 000 000	
	89	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	5 000 000	
4620		Statistisk sentralbyrå		
	2	Oppdragsinntekter	247 103 000	
	85	Tvangsmulkt.....	10 000 000	
5351		Overføring fra Norges Bank		
	85	Overføring	18 974 000 000	
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forvaltningsbedrifter		
	30	Avskrivninger	1 755 000 000	
5603		Renter av statens kapital i statens forvaltningsbedrifter		
	80	Renter av statens faste kapital.....	2 593 000 000	
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	10 465 000 000	
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	200 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	1 859 300 000	
	83	Av alminnelige fordringer	60 000 000	
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter	3 163 200 000	
Totale inntekter			42 289 291 000	

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 41 post 1	kap. 3041 post 1
kap. 1600 postene 1 og 21	kap. 4600 post 2
kap. 1605 post 1	kap. 4605 post 1
kap. 1605 postene 1 og 22	kap. 4605 post 2
kap. 1610 post 1	kap. 4610 postene 1, 4 og 5
kap. 1618 post 1	kap. 4618 post 3
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1610	Tolletaten	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	125 mill. kroner
1618	Skatteetaten	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1600	Finansdepartementet	
	71 Forskning og allmennopplysning – Norges forskningsråd	157,8 mill. kroner

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan gjennomføre investeringsprosjekter, herunder gjøre bestillinger, innenfor kostnadsrammer som vist nedenfor:

Betegnelse	Etat	Samlet ramme
Modernisering av innkreving – steg 1	Skatteetaten m.fl.	2 125,1 mill. kroner
Modernisering av innkreving – steg 2	Skatteetaten m.fl.	1 805,0 mill. kroner
Treff-prosjektet	Skatteetaten m.fl.	867,6 mill. kroner

Fullmaktene gjelder også forpliktelser som pådras for senere budsjettår og innenfor kostnadsrammene for prosjektene. Finansdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammene i senere år.

VI

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan gi garanti for grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 1 617 872 455 euro.

VII

Fullmakt til å dekke utgifter til videre bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser ut over gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 65,8 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningen under kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VIII

Fullmakt til å yte likviditetslån til Bankenes sikringsfond

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan yte likviditetslån til Bankenes sikringsfond med en løpetid på inntil 5 år, dersom Bankenes sikringsfond ber om slikt lån for å ivareta innskuddsgarantiordningens formål. Samlet utestående sum for slikt lån, enten de er tatt opp i 2025 eller tidligere, kan ikke overstige 1 prosent av de til enhver tid samlede garanterte innskudd, avgrenset oppad til 20 mrd. kroner.

IX

Fullmakt til å videreføre forpliktelser i IMF's multilaterale låneordning

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet godkjenner at Norge viderefører sine forpliktelser i IMF's multilaterale låneordning «New Arrangements to Borrow» (NAB) når ordningen fornyes 1. januar 2026.

X

Fullmakt til å forlenge den bilaterale
låneavtalen med IMF

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet godkjenner at Norges Bank kan forlenge den bilaterale låneavtalen med IMF, som gir IMF en trekkrettighet på inntil 2,6 mrd. SDR, inntil kvoteøkningen i IMF's 16. kvotevisjon trer i kraft, eller senest til utgangen av 2027.

XI

Fullmakt til å rette opp uoppklarte differanser
og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

XII

Nettoposteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan gi Tolletaten fullmakt til å trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene

før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Toll-etaten, post 2 Andre inntekter.

XIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med stats-
kassen

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2025 kan gi Skatteetaten fullmakt til å:

1. inntektsføre statens andel av skatteinngangen i statsregnskapet i samme periode som dette blir rapportert fra skatteregnskapet, og mot skatteregnskapets mellomværende med statskassen. Mellomværendet utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra skatteregnskapet.
2. føre uplasserte innbetalinger mot mellomværendet mot statskassen. Etter at kravene er fastsatt og registrert i regnskapssystemet, blir innbetalingene resultatført i statsregnskapet og mellomværendet utlignet.
3. føre midler Skatteetaten har krevet inn på vegne av andre aktører, mot mellomværendet med statskassen i de tilfeller Skatteetaten sender midlene videre. Mellomværendet utlignes i perioden Skatteetaten sender midlene videre til aktuell aktør.

C.

Rammeområde 22

(Utbytte mv.)

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
5600		Overføring fra Statens pensjonsfond Norge		
	85	Overføring fra Statens pensjonsfond Norge	11 700 000 000	
5616		Kommunalbanken AS		
	85	Aksjeutbytte	700 000 000	
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge		
	80	Renter på lån fra statskassen	720 000 000	
	81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen	23 000 000	
	82	Låneordning for pakkereisearrangører – renter	1 500 000	
	85	Utbytte, lavrisikolåneordningen	70 000 000	
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet		
	85	Statens overskuddsandel	79 500 000	
	86	Utbytte	2 000	
5635		Electronic Chart Centre AS		
	85	Utbytte	3 000 000	
5652		Statskog SF – renter og utbytte		
	80	Renter	14 800 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	85 Utbytte.....	29 000 000	
5656	Aksjer under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning		
	85 Utbytte.....	28 699 000 000	
5680	Statnett SF		
	85 Utbytte.....	1 660 000 000	
5685	Aksjer i Equinor ASA		
	85 Utbytte.....	27 768 100 000	
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	85 Utbytte.....	64 400 000	
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.		
	85 Utbytte fra Folketrygdfondet	1 652 000	
Totale inntekter			71 533 954 000

D.

Øvrige vedtak

a.

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
100	Utenriksdepartementet		
	90 Lån til norske borgere i utlandet	450 000	
162	Næringsutvikling, matsystemer og fornybar energi		
	95 Norfund – grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland.....	1 239 864 000	
	96 Norfund klimainvesteringsfond – kapitalinnskudd	750 000 000	
1565	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90 Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	7 600 000 000	
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		
	98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	63 817 000 000	
1700	Forsvarsdepartementet		
	90 Kapitalinnskudd, NATO innovasjonsfond.....	24 180 000	
2410	Statens lånekasse for utdanning		
	90 Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	44 322 610 000	
2412	Husbanken		
	90 Nye lån, <i>overslagsbevilgning</i>	28 505 000 000	
2421	Innovasjon Norge		
	90 Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	65 300 000 000	
2426	Siva SF		
	90 Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	
2429	Eksportkredittordningen		
	90 Utlån	15 800 000 000	
2800	Statens pensjonsfond utland		
	96 Finansposter overført til fondet.....	82 100 000 000	
Totale utgifter			309 519 104 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3100		Utenriksdepartementet		
	90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	450 000	
3732		Regionale helseforetak		
	90	Avdrag på investeringslån t.o.m. 2007	504 300 000	
3950		Forvaltning av statlig eierskap		
	90	Avdrag på lån	1 214 000 000	
	96	Salg av aksjer	25 000 000	
3951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS		
	90	Avdrag.....	19 900 000	
4162		Statskog SF – forvaltning av statlig eierskap		
	90	Avdrag på lån	10 000 000	
4565		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90	Tilbakebetaling av lån	15 500 000 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Redusert lån og rentegjeld.....	14 754 325 000	
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend.....	8 651 746 000	
5312		Husbanken		
	90	Avdrag.....	15 113 000 000	
5325		Innovasjon Norge		
	90	Avdrag på utestående fordringer	64 100 000 000	
	92	Låneordning for pakkereisearrangører – avdrag	30 000 000	
5326		Siva SF		
	90	Avdrag på utestående fordringer	60 000 000	
5329		Eksportkredittordningen		
	90	Avdrag på utestående fordringer	7 200 000 000	
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner.....	6 000 000 000	
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	176 336 383 000	
Totale inntekter			309 519 104 000	

II

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2025 kan overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

III

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 500 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2026 til kommuner.

2. inntil 200 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2026 til fylkeskommuner.

IV

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2025 kan gi tilsagn om lån for 32 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2025 og senere år.

V

Utbetalinger under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan:

1. foreta utbetalinger til Eksportfinansiering Norge uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under Alminnelig garantiordning oversti-

ger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 8 000 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, post 90 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – Alminnelig garantiordning.

2. foreta utbetalinger til Eksportfinansiering Norge uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under Byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, post 91 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – Byggelånsgarantiordning.
3. foreta utbetalinger til Eksportfinansiering Norge uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under Garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (Skipsgarantiordningen) overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 150 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, post 92 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – Skipsgarantiordning.

VI

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan overskride bevilgningen under kap. 2429 Eksportkredittordningen, post 90 Utlån, men slik at utlån i 2025 ikke overstiger 26 mrd. kroner.

VII

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 90 Lån til Norpipe Oil AS, inntil 25 mill. kroner til utlån til Norpipe Oil AS.

VIII

Endringer i statlige eier- og låneposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan:

1. delta i en eventuell egenkapitalemisjon i Akastor ASA og utgiftsføre uten bevilgning under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer for å opprettholde eierandelen på 12,08 pst. dersom det vurderes verdiskapende.
2. utøve forkjøpsrett og utgiftsføre uten bevilgning under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer, og dermed erverve 30 pst. av aksjene i Telenor Fiber AS dersom Telenor ASA ikke ønsker å benytte denne retten og retten overføres til Nærings- og fiskeridepartementet, ved et eventuelt fremtidig salg av minoritetsandelen i Telenor Fiber AS.

b.

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring til fondet	642 959 100 000	
		Totale utgifter		642 959 100 000
Inntekter				
5800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring fra fondet	445 844 127 000	
		Totale inntekter		445 844 127 000

Presidenten: Bak tilrådingen står Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.37.28)

Votering i sak nr. 4, debattert 19. desember 2024

Innstilling fra finanskomiteen om Ny saldering av statsbudsjettet 2024 (Innst. 90 S (2024–2025), jf. Prop. 36 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Heidi Nordby Lunde på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre

Det votes over forslag nr. 4, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2024 gjøres følgende endringer:

- forslag nr. 3, fra Marie Sneve Martinussen på vegne av Rødt

- forslag nr. 4, fra Sigrid Zurbuchen Heiberg på vegne av Miljøpartiet De Grønne

Presidenten gjør oppmerksom på at Miljøpartiet De Grønne ikke lenger er medforslagsstiller til forslag nr. 1 i innstillingen.

Kap.	Post	Formål	Kroner
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med fra kr 336 484 232 000 til kr 351 513 003 000»	15 028 771 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 96 mot 2 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 14.38.09)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Rødt. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2024 gjøres følgende endringer

Kap.	Post	Formål	Kroner
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med fra kr 336 484 232 000 til kr 351 520 703 000»	15 036 471 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 93 mot 5 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 14.38.25)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2024 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med fra kr 336 484 232 000 til kr 345 850 703 000»	9 366 471 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 61 mot 37 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 14.38.41)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2024 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
20		Statsministerens kontor	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 107 671 000 til kr 109 677 000	2 006 000
21		Statsrådet	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 192 299 000 til kr 201 399 000	9 100 000
24		Regjeringsadvokaten	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 123 238 000 til kr 125 665 000	2 427 000
43		Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 109 388 000 til kr 111 424 000	2 036 000
45		Norges institusjon for menneskerettigheter	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 29 253 000 til kr 30 068 000	815 000
51		Riksrevisjonen	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 630 197 000 til kr 642 439 000	12 242 000
1600		Finansdepartementet	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 449 401 000 til kr 453 777 000	4 376 000
	50	Forskning og allmennopplysning – Norges forskningsråd, reduseres med..... fra kr 40 747 000 til kr 39 447 000	1 300 000
1602		Finanstilsynet	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 518 898 000 til kr 528 815 000	9 917 000
1605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 1 088 254 000 til kr 1 112 849 000	24 595 000
1610		Tolletaten	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 1 952 004 000 til kr 1 985 795 000	33 791 000
1618		Skatteetaten	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 7 944 180 000 til kr 8 087 846 000	143 666 000
	22	Større IT-prosjekter, kan overføres, økes med fra kr 542 861 000 til kr 559 961 000	17 100 000
1619		Skatteklagenemnda	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 77 979 000 til kr 84 891 000	6 912 000
1620		Statistisk sentralbyrå	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 760 724 000 til kr 775 862 000	15 138 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1632		Kompensasjon for merverdiavgift	
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra kr 33 700 000 000 til kr 33 800 000 000	100 000 000
	72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med..... fra kr 2 700 000 000 til kr 2 650 000 000	50 000 000
1633		Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra kr 10 000 000 000 til kr 10 500 000 000	500 000 000
1650		Statsgjeld, renter mv.	
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med..... fra kr 13 975 100 000 til kr 13 571 900 000	403 200 000
1651		Statsgjeld, avdrag og innløsning	
	98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med..... fra kr 62 825 000 000 til kr 63 125 000 000	300 000 000
2309		Tilfeldige utgifter	
	1	Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 5 700 000 000 til kr 50 000 000	5 650 000 000
2800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring til fondet, reduseres med..... fra kr 832 165 500 000 til kr 701 053 700 000	131 111 800 000
	96	(Ny) Finansposter overført til fondet, bevilges med.....	42 800 640 000
3045		Norges institusjon for menneskerettigheter	
	1	(Ny) Inntekter fra offentlige foretak, bevilges med.....	315 000
	3	(Ny) Inntekter fra stiftelser, bevilges med.....	500 000
4602		Finanstilsynet	
	3	Saksbehandlingsgebyr, økes med..... fra kr 14 000 000 til kr 16 000 000	2 000 000
	86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv, økes med..... fra kr 500 000 til kr 30 000 000	29 500 000
4610		Tolletaten	
	4	Diverse refusjoner, reduseres med..... fra kr 1 149 000 til kr 750 000	399 000
4618		Skatteetaten	
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr, reduseres med..... fra kr 32 000 000 til kr 27 000 000	5 000 000
	85	Inngått på tapsførte lån mv, reduseres med..... fra kr 280 000 000 til kr 240 000 000	40 000 000
	87	Trafikantsanksjoner, økes med..... fra kr 65 000 000 til kr 70 000 000	5 000 000
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret, økes med..... fra kr 300 000 000 til kr 450 000 000	150 000 000
	89	Overtredelsesgebyr, økes med..... fra kr 5 000 000 til kr 15 000 000	10 000 000
4634		Kompensasjon for inntektssvikt som følge av virusutbruddet	
	86	Lønnsstøtte til foretak rammet av smitteverntiltak – tilbakebetaling, reduseres med..... fra kr 1 000 000 til kr 0	1 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5309		Tilfeldige inntekter	
	29	Ymse, økes med.....	4 761 500 000
		fra kr 414 700 000 til kr 5 176 200 000	
5341		Avdrag på utestående fordringer	
	95	Avdrag på lån til andre stater, reduseres med	200 000
		fra kr 500 000 til kr 300 000	
5501		Skatter på formue og inntekt	
	70	Trinnskatt og formuesskatt mv., økes med.....	9 499 000 000
		fra kr 118 001 000 000 til kr 127 500 000 000	
	72	Fellesskatt mv. fra personlige skattytere, økes med	1 000 000 000
		fra kr 155 900 000 000 til kr 156 900 000 000	
	74	Selskapsskatter mv. fra upersonlige skattytere utenom petroleum, økes med	5 300 000 000
		fra kr 129 200 000 000 til kr 134 500 000 000	
	76	Kildeskatt på utbytte, økes med.....	3 750 000 000
		fra kr 10 000 000 000 til kr 13 750 000 000	
	77	Kildeskatt på rentebetalinger, reduseres med.....	85 000 000
		fra kr 100 000 000 til kr 15 000 000	
	78	Kildeskatt på royaltybetalinger, økes med.....	50 000
		fra kr 200 000 til kr 250 000	
	79	Kildeskatt på leiebetalinger for visse fysiske eiendeler, reduseres med.....	60 000 000
		fra kr 75 000 000 til kr 15 000 000	
5502		Finansskatt	
	70	Skatt på lønn, økes med.....	200 000 000
		fra kr 2 600 000 000 til kr 2 800 000 000	
	71	Skatt på overskudd, økes med.....	150 000 000
		fra kr 2 650 000 000 til kr 2 800 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver	
	70	(Ny) Avgift, bevilges med	22 000 000
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum	
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt, reduseres med	19 800 000 000
		fra kr 151 600 000 000 til kr 131 800 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter, reduseres med	51 000 000 000
		fra kr 330 700 000 000 til kr 279 700 000 000	
	74	Arealavgift mv., reduseres med.....	200 000 000
		fra kr 1 500 000 000 til kr 1 300 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen	
	70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen, reduseres med.....	100 000 000
		fra kr 7 800 000 000 til kr 7 700 000 000	
5509		Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	
	70	Avgift, reduseres med.....	3 100 000
		fra kr 100 000 til kr -3 000 000	
5511		Tollinntekter	
	70	Toll, økes med	100 000 000
		fra kr 3 500 000 000 til kr 3 600 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter, økes med.....	25 000 000
		fra kr 285 000 000 til kr 310 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
5521		Merverdiavgift	
	70	Merverdiavgift, reduseres med..... fra kr 398 897 000 000 til kr 384 500 000 000	14 397 000 000
5526		Avgift på alkohol	
	70	Avgift på alkohol, reduseres med..... fra kr 17 000 000 000 til kr 16 400 000 000	600 000 000
5531		Avgift på tobakkvarer mv.	
	70	Avgift på tobakkvarer mv., økes med..... fra kr 7 300 000 000 til kr 7 600 000 000	300 000 000
5536		Avgift på motorvogner mv.	
	71	Engangsavgift, økes med..... fra kr 7 158 000 000 til kr 7 900 000 000	742 000 000
	72	Trafikkforsikringsavgift, reduseres med..... fra kr 11 250 000 000 til kr 10 750 000 000	500 000 000
	73	Vektårsavgift, reduseres med..... fra kr 300 000 000 til kr 280 000 000	20 000 000
	75	Omregistreringsavgift, reduseres med..... fra kr 1 900 000 000 til kr 1 700 000 000	200 000 000
5538		Veibruksavgift på drivstoff	
	70	Veibruksavgift på bensin, reduseres med..... fra kr 3 650 000 000 til kr 3 500 000 000	150 000 000
	71	Veibruksavgift på autodiesel, reduseres med..... fra kr 7 470 000 000 til kr 6 800 000 000	670 000 000
	72	Veibruksavgift på naturgass og LPG, reduseres med..... fra kr 5 000 000 til kr 4 000 000	1 000 000
5540		Avgift på kraftproduksjon	
	70	Avgift på kraftproduksjon, økes med..... fra kr -500 000 000 til kr -159 183 000	340 817 000
5541		Avgift på elektrisk kraft	
	70	Avgift på elektrisk kraft, økes med..... fra kr 8 205 000 000 til kr 9 850 000 000	1 645 000 000
5542		Avgift på mineralolje mv.	
	71	Avgift på smøreolje mv., økes med..... fra kr 110 000 000 til kr 120 000 000	10 000 000
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.	
	70	CO ₂ -avgift, reduseres med..... fra kr 16 341 000 000 til kr 16 200 000 000	141 000 000
	71	Svovelavgift, økes med..... fra kr 5 000 000 til kr 6 000 000	1 000 000
5546		Avgift på forbrenning av avfall	
	70	CO ₂ -avgift, reduseres med..... fra kr 630 000 000 til kr 600 000 000	30 000 000
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	
	70	(Ny) Trikloretten (TRI), bevilges med.....	1 000
	71	(Ny) Tetrakloretten (PER), bevilges med.....	186 000
5548		Miljøavgift på visse klimagasser	
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), reduseres med..... fra kr 580 000 000 til kr 370 000 000	210 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Avgift på SF6, økes med.....	40 000 000
		fra kr 60 000 000 til kr 100 000 000	
5549		Avgift på utslipp av NO _x	
	70	Avgift på utslipp av NO _x , reduseres med.....	5 000 000
		fra kr 40 000 000 til kr 35 000 000	
5551		Avgifter knyttet til mineralvirksomhet	
	70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum, økes med.....	1 333 000
		fra kr 1 200 000 til kr 2 533 000	
	71	Årsavgift knyttet til mineraler, økes med.....	5 000 000
		fra kr 13 500 000 til kr 18 500 000	
5553		Avgift på viltlevende marine ressurser	
	70	Avgift på viltlevende marine ressurser, reduseres med.....	10 000 000
		fra kr 140 000 000 til kr 130 000 000	
5554		Avgift på landbasert vindkraft	
	70	Avgift på landbasert vindkraft, reduseres med.....	37 000 000
		fra kr 387 000 000 til kr 350 000 000	
5559		Avgift på drikkevareremballasje	
	70	Grunnavgift på engangsemballasje, økes med.....	150 000 000
		fra kr 2 700 000 000 til kr 2 850 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong, økes med.....	5 000 000
		fra kr 55 000 000 til kr 60 000 000	
	72	Miljøavgift på plast, økes med.....	15 000 000
		fra kr 40 000 000 til kr 55 000 000	
5565		Dokumentavgift	
	70	Dokumentavgift, økes med.....	700 000 000
		fra kr 11 400 000 000 til kr 12 100 000 000	
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet	
	70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene, økes med.....	23 154 000
		fra kr 565 046 000 til kr 588 200 000	
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	
	70	Avgift på frekvenser mv, økes med.....	5 000 000
		fra kr 402 000 000 til kr 407 000 000	
5584		Diverse avgiftsinntekter mv.	
	70	(Ny) Utgåtte avgifter, og renter og tvangsmulkt på særavgifter, bevilges med.....	75 000 000
5603		Renter av statens kapital i statens forvaltningsbedrifter	
	80	Renter av statens faste kapital, økes med.....	39 875 000
		fra kr 2 388 000 000 til kr 2 427 875 000	
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, økes med.....	1 198 100 000
		fra kr 13 216 400 000 til kr 14 414 500 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer, økes med.....	23 000 000
		fra kr 1 396 000 000 til kr 1 419 000 000	
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter, økes med.....	206 530 000
		fra kr 2 422 570 000 til kr 2 629 100 000	
5700		Folketrygdens inntekter	
	71	Trygdeavgift, reduseres med.....	2 287 000 000
		fra kr 190 787 000 000 til kr 188 500 000 000	

Kap.	Post Formål	Kroner
	72 Arbeidsgiveravgift, økes med.....	2 327 000 000
	fra kr 264 673 000 000 til kr 267 000 000 000	
5800	Statens pensjonsfond utland	
	50 Overføring fra fondet, økes med	9 966 471 000
	fra kr 336 484 232 000 til kr 346 450 703 000	
5999	Statslånemidler	
	90 Lån, økes med.....	18 497 356 000
	fra kr 101 874 353 000 til kr 120 371 709 000	

II

Fullmakt til å øke maksimalgrensen for overføring av ubrukte driftsbevilgninger til 2025

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet kan øke maksimalgrensen for overføring av ubrukte driftsbevilgninger til 2025 tilsvarende kompensasjonen for lønnsoppgjøret 2024, og fastsette en overføring som minimum tilsvarer kompensasjonen, slik at virksomhetene har dekning for etterbetaling som skyves til 2025.

III

Korrigerings av mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan gi Statistisk sentralbyrå fullmakt til å kreditere statskassens mellomværende med Statistisk sentralbyrå og debitere konto for forskyvninger i balansen med 42,2 mill. kroner.

IV

Fullmakt til å igangsette oppdrag

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan gi Statistisk sentralbyrå fullmakt til å sette i gang oppdrag før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statistisk sentralbyrå, såfremt det er inngått en bindende avtale mellom partene med forsvarlig sikkerhet om innbetaling. Fullmakten er avgrenset opp til 30 mill. kroner og gjelder utgifter til byråets oppdragsvirksomhet ført på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter.

Presidenten: Det voteres over I Kap. 5800 post 50.

Bak tilrådingen står Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.39.11)

Presidenten: Det voteres over resten av I samt II, III og IV.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Sak nr. 5 [14:39:32]

Referat

- (109) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Morten Stordalen, Himanshu Gulati, Hans Andreas Limi, Morten Wold, Marius Arion Nilsen, Terje Halleland og Bård Hoksrud om tiltak som vil kunne redusere vann-, avløps- og renovasjonsgebyrene betydelig (Dokument 8:35 S (2024–2025))
- (110) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mudassar Kapur, Sandra Bruflot, Anne Kristine Linnestad og Charlotte Spurkeland om en gjennomgang av kommunesektorens oppgaver og tilskudd (Dokument 8:38 S (2024–2025))
Enst.: Nr. 1 og 2 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
- (111) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Rune Strifeldt, Sylvi Listhaug, Roy Steffensen, Terje Halleland, Tor André Johnsen, Bård Hoksrud og Frank Edvard Sve om at løsdriftskravet i melke- og storfeproduksjon kun skal gjelde nybygg (Dokument 8:37 S (2024–2025))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
- (112) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grete Wold, Kari Elisabeth Kaski og Kathy Lie om at penger til barna skal gå til barna (Dokument 8:36 S (2024–2025))
Enst.: Sendes utdannings- og forskningskomiteen.

Presidenten [14:39:50]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet, og presidenten vil minne om at første møte over nyttår blir tirsdag 7. januar kl. 12.

Kjære kollegaer! Dette er det siste stortingsmøtet i 2024, og presidenten vil derfor benytte anledningen til å takke alle for den innsatsen som er gjort. Vi legger igjen

bak oss et år med mange tunge saker på dagsordenen. Vi har likevel vist at vi klarer å samarbeide til felles beste.

Presidenten vil ønske alle en gledelig jul og et riktig godt nytt år. Ta godt vare på hverandre og tiden sammen med familie og venner.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet. God jul!

Møtet hevet kl. 14.41.

